

ABITURIYENT

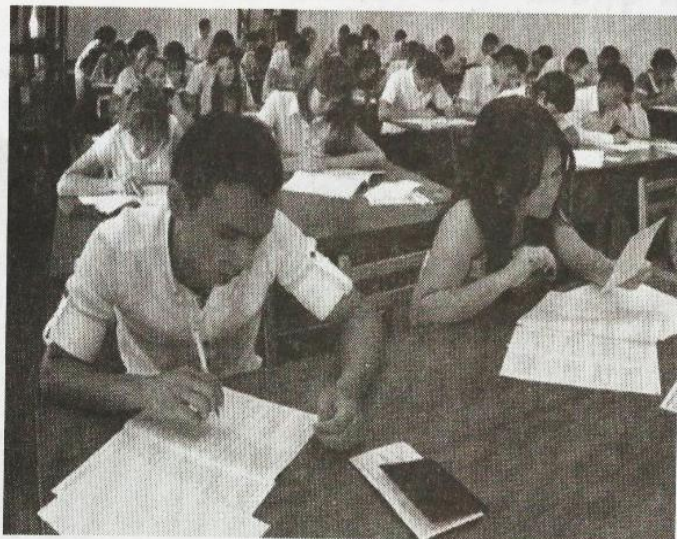
01 (256)
25-yanvar
2018-yil

XXI ASR- BILIMLAR ASRI

06:06
04 KUN

GOLD

O'ZBEKISTONDA NECHTA OTM BOR?

2017-yilning 1-noyabr holatiga ko'ra O'zbekiston Respublikasida oliy harbiy bilim yurtlaridan tashqari 72 ta oliy ta'lim muassasasi va 19 ta filiallar mavjud bo'lib, ularning tarkibida 4 ta akademiya, 7 ta xorijiy oliy ta'lim muassasalarining filiallari, 27 ta universitetlar va 4 ta oliy diniy ta'lim muassasa hamda filiallari faoliyat yuritmoqda. Bu haqda Davlat statistika qo'mitasi xabar berdi.

Oliy ta'lim muassasalari tomonidan taqdim etilgan dastlabki ma'lumotlarga asosan, 2017/2018-o'quv yili boshiga bakalavriat bosqichiga jami 80822 nafar, shu jumladan 18439 nafari davlat grantlari asosida, 62383 nafar yoshlar esa shartnoma asosida talabalikka qabul qilingan.

2017/2018-o'quv yili boshida qabul qilingan talabalarning 71838 nafari kunduzgi, 8984 nafari 20 ta oliy ta'lim muassasasi va 1 ta filialda tashkil etilgan sirtqi kurslarda ta'lim olayotgan bo'lib, sirtqi kurslarga qabul qilinganlarning 77,8 foizini qizlar tashkil etadi. Ma'lumot uchun, 2016/2017-o'quv yilida jami 110 nafar talaba sirtqi kurslarga qabul qilingan.

O'ZBEKISTONDA QABUL KVOTALARI KAMIDA 20 FOIZGA OSHIRILADI

Joriy yilda mamlakat oliy ta'lim muassasalariga qabul kvotalari 2017/2018-o'quv yiliga nisbatan kamida 20 foizga oshiriladi. Bu muhokama uchun e'lon qilingan 2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini «Faol tadbirkorlik, innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash yili»da amalga oshirishga oid davlat dasturi loyihasida ko'zda tutilgan.

Mahalliy nashrlarning bergan ma'lumotlariga ko'ra, buning uchun davlat byudjeti va to'lov-shartnoma mablag'lari hisobidan 91 milliard so'm sarflanadi.

Bu loyihada fuqarolarning oliy ta'lim olish imkoniyatlarini yanada kengaytirish, O'zbekiston Yoshlar Ittifoqining faol a'zolarini oliy ta'lim muassasalariga imtiyozli qabul qilish uchun tavsiyanoma olgan abituriyentlar hamda haqiqiy harbiy xizmatni o'tagan va tegishli sertifikatni olgan yigitlarni oliy ta'lim muassasasiga alohida kvotalar bo'yicha qabul qilish nazarda tutiladi.

Shuningdek, xorijiy universitetlarda zarur mutaxassisliklar bo'yicha ta'lim olish va kadrlar

malakasini oshirish ishlarini kengaytirish uchun 30 milliard so'm yo'naltiriladi.

Rejaga ko'ra, kadrlar malakasini oshirish maqsadida eng nufuzli xorijiy ta'lim muassasalarini o'rganib, ular bilan uzoq va o'rta muddatli tegishli bitimlar tuzish ko'zda tutilgan. Xorijga o'qitishga yuboriladigan iqtidorli va istiqbolli mutaxassislarni tanlab olish tartibi tuziladi, mutaxassislarning xorijda ta'lim olishi va malakasi oshirilishini tizimli ravishda amalga oshirish, ularni davlat byudjeti va homiylik mablag'lari hisobidan xorijga yuborish chora-tadbirlari ishlab chiqiladi.

JURNALISTIKA VA OMMAVIY KOMMUNIKATSIYA VOSITALARI UNIVERSITETI TASHKIL ETILADI

Davlatimiz rahbarining Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasi a'zolariga 2017-yilda amalga oshirilgan asosiy ishlar yakuni va O'zbekiston Respublikasini 2018-yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning eng ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Murojaatnomasiga bag'ishlangan anjuman bo'lib o'tdi. Bu haqda O'ZA xabar bermoqda.

Bugungi kunda yurtimizda 1 ming 500 dan ziyod ommaviy axborot vositasi faoliyat ko'rsatmoqda.

Ular mulk shakli, yo'nalishi, axborot uzatish vositalariga ko'ra turlichadir.

O'z-o'zidan ravshanki, ularning barchasiga yuqori malakali kadrlar kerak. Afsuski, bunday keng ko'lamli vazifani bir joyda markazlashtirgan holda hal etadigan tayanch oliy o'quv yurti mamlakatimizda mavjud emas, dedi Shavkat Mirziyoyev.

Shu maqsadda Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiya vositalari universitetini tashkil etish zarurligi qayd etildi.

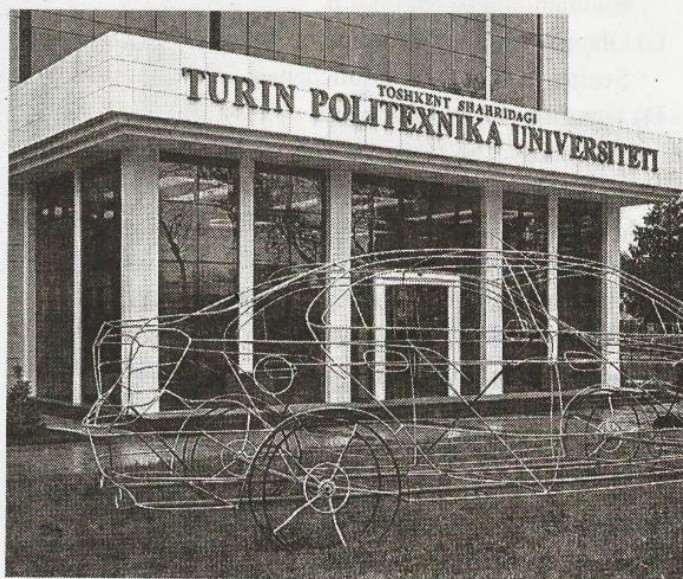
TOSHKENTDAGI TURIN POLITEKNIKA UNIVERSITETI BAZASIDA AVIAKOSMIK INJINIRING SOHASI UCHUN KADRLAR TAYYORLANADI

O'zbekiston hukumati 19-dekabrda qarori bilan Toshkentdagi Turin politexnika universiteti bazasida "O'zbekiston havo yo'llari" ehtiyojlari uchun "Aviakosmik injiniring" yo'nalishi bo'yicha mutaxassislarni maqsadli tayyorlash to'g'risidagi nizom tasdiqlandi.

"O'zbekiston havo yo'llari"ning havo kemalari-ga texnik xizmat ko'rsatish va aeroportlarni ekspluatatsiya qilish bo'yicha muhandislarga bo'lgan talabini hisobga olgan holda 2017/2018-o'quv yilida "Mashinasozlik texnologiyasi" yo'nalishi bo'yicha bakalavriatning uchinchi bosqichi bazasida 25 kishidan iborat talabalar guruhini tayyorlashga kirishiladi.

"Aviakosmik injiniring" yo'nalishiga yillik qabul kvotasi Milliy aviakompaniyaning mutaxassislarga bo'lgan talabi asosida belgilanadi.

Talabalar yangi yo'nalish bo'yicha "O'zbekiston havo yo'llari" korxonasi bazalarida malakaviy amaliyotni o'taydilar.

2018/2019 - O'QUV YILIDA TIBBIYOT OLIYGOHLARINING MAQSADLI QABUL KVOTALARI OSHIRILADI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 2017-yil 12-dekabr kuni mamlakatimiz tibbiyot sohasidagi dolzarb masalalar muhokamasiga bag'ishlangan yig'ilish bo'lib o'tdi. Bu haqda "O'zbekiston24" telekanali orqali xabar berildi.

Kadrlar ta'minoti masalasi yechimi sifatida Sog'liqni saqlash vazirligi, hududiy

hokimliklar bilan birgalikda tibbiyot kadrlariga bo'lgan ehtiyojni hududlar, tumanlar va muassasalar kesimida aniqlash, 2018-yilda bakalavriat ta'lim yo'nalishining maqsadli qabul kvotasini 2017-yilga nisbatan 20 foiz oshirish, maqsadli magistraturani 10 foiz, klinik ordinatura qabul kvotasini 15 foiz oshirish belgilandi.

1. Ko'zlar qora charosdan,
Lablar qizil gilosdan,
O'zim bilmay bexosdan
Yaxshi ko'rib qoldim-da.

Berilgan parchada sintaktik shakl yasovchi qo'shimchalar nechta o'rinda qo'llangan?

- A) 5 ta B) 6 ta C) 7 ta D) 4 ta

2. Zoringman xazonga belangan, bemakon, bag'ri qon, sevgida yongan,

Yoringman begona aylangan, ko'zingdan, so'zingdan o'zin qidirgan.

Berilgan jumla haqidagi noto'g'ri mulohazani aniqlang.

- A) Barcha sifatdoshlar aniqlovchi vazifasida qo'llangan.
B) Fe'llar aniq, o'zlik va majhul nisbat shakllarida.
C) Ikki o'rinda so'z yasovchi qo'shimcha qo'llangan.
D) Bir o'rinda kelishik qo'shimchasi belgisiz qo'llangan.

3. Qaysi qatorda fonetik hodisalar soni nisbatan ko'proq?

- A) O'sha kun men mast edim,
Mast edim, menmas edim.
B) Bu olamning jumbog'i ko'p,
Bu olamning so'rog'i ko'p.
C) Olamda yolg'izim, unutmam bir so'zim,
Sening-la men faqat qirolichaman.
D) Yuragida bormi deya tugun,
Qaydaligim so'rarmikan deb.

4. Qora ko'zlar meni hayron ayladi,
Boqishi dardima darmon ayladi.
Bu xumor ko'zlari olsa bu jonimni, netay?
Yorim mani nega tanho ayladi?

Ushbu parchada olmosh turkumiga mansub so'zlar nechta?

- A) 6 ta B) 7 ta C) 5 ta D) 4 ta

5. Yuzung goho oy misoli
Goho mutlaq qiyosi yo'q.
Oy qiyosi, kun adosi,

...

Subhoniy qalamiga mansub ushbu she'rning tushirib qoldirilgan misrasi qaysi bandeda berilgan?

- A) Goho mutlaq yo'q qiyosi.
B) Kun adosi, oy qiyosi
C) Misoli yo'q, adosi yo'q.
D) Hiloli yo'q, toboni yo'q.

6. Sarlavhaga olingan so'zni she'rning ichida qo'llamagan shoir(lar) haqida qaysi qatorda to'g'ri ma'lumot berilgan?

1. Ijodiy merosida "Bedil" nomli ilmiy-ommabop ocherk mavjud.

2. Ilk to'plami "Shu'lalar qo'ynida" nomi bilan nashr etilgan.

3. "Shu'lalar qo'shig'i" nomli she'riy to'plami mavjud.

4. 1913-yilda "Turon" nomli jamiyat ochgan.

- A) 1 va 3 B) 3 va 4 C) 1 va 2 D) Faqat 2

7. "Monolog" she'rida keltirilgan "guldan yaralgan pari" kimning sevgani edi?

- A) Hamlet B) Tasso
C) Dante D) Petrarka

8. Navoiyning eng buyuk asarini aniqlang.

- A) "Lison ut-tayr" B) "Xamsa"
C) "Xazoyin ul-maoniyy" D) "Mezon ul-avzon"

9. Urg'u ma'no farqlash vazifasini bajaruvchi so'zlarni aniqlang.

- 1) soya; 2) kunda; 3) sizsiz; 4) o'zbekcha

- A) 1,2,3,4 B) 2,3 C) 1,2,3 D) 1,3

10. Qaysi qatorda *endi* so'zi yuklama vazifasida kelgan?

- A) Endi ketsam ham bo'lar, boy ota, bu yerda men qiladigan ish qolmadi.

- B) Nega endi sening muammolaringni men hal qilishim kerak?!

- C) Biz o'zga yurtdamiz, endi erkaliklaring o'tmaydi.

- D) U endi baqiraman deb turgan edi, kimdir kelib og'zini mahkam yopdi.

11. Mana shunday sharoitda har jihatdan bilimdon va til biladigan kishini ko'rsangiz, og'zingiz ochilib qolishi turgan gap edi.

Berilgan gapda fe'lning qanday vazifa shakllari qo'llangan?

- A) 1 ta harakat nomi, 2 ta sifatdosh, 1 ta sof fe'l

- B) 1 ta harakat nomi, 1 ta sifatdosh, 1 ta ravishdosh, 1 ta sof fe'l

- C) 1 ta harakat nomi, 2 ta sifatdosh, 1 ta ravishdosh, 1 ta sof fe'l

- D) 1 ta harakat nomi, 1 ta sifatdosh, 1 ta ravishdosh

12. Qaysi gapdagi murakkab kesim tarkibida o'zlik nisbati shaklidagi yasama fe'l mavjud?

- A) Oyqizning yuzlari qizarib ketdi, uyalganidan boshini quyi solib, indamay qoldi.

- B) Ko'zlari tolib, endigina uyquga ketgan Oyqiz yarim kechada qichqirgan xo'rozning bo'g'iq ovoizidan uyg'onib ketdi.

C) Samarqand hokimi maktubni avaylab naycha holiga keltirdi-da, bir lahza Chorsu tomonga, uzoqlarga tikildi.

D) Oyqiz o'z-o'zicha o'ylanar edi.

13. Qaysi gapda o'z shakldoshiga ega bo'lgan so'z qaralmish vazifasida qo'llangan?

A) Urushning urushdan farqi bor.

B) Yurtimiz o'g'il-qizlarining dunyo yoshlari o'rtasida o'tkaziladigan tadbirlarda ishtirok etishi odatiy holga aylanmoqda.

C) O'zimning ishim boshimdan oshib yotibdi.

D) Notovon qulingizning boshidan mundoq savdolar ham o'tgan.

14. Qaysi qatorda keltirilgan qo'shma gapni sodda gapga aylantirganda murakkablashgan sodda gap hosil bo'ladi?

A) Bundog' xomxayolga berilganimning boisi shundaki, maoshgacha yetti kun qolgan edi.

B) Bir o'lib-tirilgan kimsaning umri uzoq bo'ladi, deydi.

C) Har nechuk, shu narsaga iqrormanki, muhabbat savdosining katta-kichigi bo'lmas.

D) Bir sevgikim, jon berur tanga.

15. "Turon malikasi" asari muallifi ...ning o'zbek adabiyotidagi ilk namunasini yaratdi.

Nuqtalar o'rnida qanday so'zlar bo'lishi kerak?

A) roman-dilogiya

B) shavqatsiz realizm

C) she'riy roman

D) kontrast usuli

16. Xalq dostonlarida qaysi qahramon "quralay ko'z" deya ta'riflanadi?

A) Zulxumor

B) Bahragul

C) Xolbeka

D) Gulnor

17. Ma'shuqaning o'z yoriga xat yo'llash epizodi qaysi asarda uchraydi?

A) "O'tkan kunlar"

B) "Qutlug' qon"

C) "Qiyomat qarz"

D) "Mehrobdan chayon"

18. Lutfiyga xos lutf bilan yaratilgan asarni aniqlang.

A) "Ayoqingg'a tushar har lahza gisu..."

B) "Bu ko'nguldur, bu ko'ngul"

C) "Xoh inon, xoh inonma"

D) "Ne bo'lursan?"

19. Qaysi so'zning yasovchi asosi shaxsga munosabatni ifodalaydigan qismni qabul qilsa, bir so'zda ikki shakldosh o'zgaruvchi qismning ketma-ket kelganiga guvoh bo'lishimiz mumkin?

A) manmansiramoq

B) sizsizlik

C) bilimdon

D) qaysinisi

20. Yordamchi so'zlarning qaysi guruhi faqat yozma nutq uslubida qo'llanadi?

A) ta'kid yuklamalari

B) shart bog'lovchilari

C) gumon yuklamasi

D) ayiruv bog'lovchilari

21. Shunisi borki, bu yerda ichkilik borasida «qatron qonuni» juda qattiq qo'yilgan.

Ergashgan qo'shma gap turini aniqlang.

A) ega ergash gapli qo'shma gap

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

C) hol ergash gapli qo'shma gap

D) kesim ergash gapli qo'shma gap

22. Umrim davomida kam bilim olganim, ko'proq hunar o'rganmaganim, ustuvor zakovatga erishmaganim mening xatolarimdir.

Ushbu gapda nechta yopiq bo'g'in tarkibida m tovushi qo'llangan?

A) 5 ta

B) 7 ta

C) 8 ta

D) 9 ta

23. Qaysi qatordagi juftliklarda qo'llangan fonemalar tovushlarning fiziologik tomoni nuqtayi nazaridan farqlanmaydi?

A) xiyla – hiyla

B) tanbur – tambur

C) band – pand

D) o'git – o'g'it

24. "Ayriliqqa yo'q bardosh, qiynog'iga qilolmam toqat, biroq yig'lamoqqa ko'zlar norizo" gapida so'z yasovchi qo'shimchalar qo'shilishi natijasida nechta fonetik hodisa yuz bergan?

A) 8 ta

B) 7 ta

C) 3 ta

D) 4 ta

25. Sulton suyagini xo'rlamas.

Ma'no ko'chishi turini aniqlang.

A) metafora

B) metonimiya

C) sinekdoxa

D) vazifadoshlik

26. Ikki so'zni bir-biriga qo'shish usuli (kompozitsiya) orqali hosil qilingan yasalmalarni aniqlang.

1) har yerda; 2) borib kelmoq;

3) qo'shma korxona; 4) ishlab chiqarish

A) 1,2,3,4

B) faqat 4

C) 2 va 4

D) 1,2,3

27. Qaysi gapda bir kesimga bog'langan ikki ega uyushmagan holda qo'llangan?

A) Aql pinhon hamda zohir olam u.

B) Hasadchi o'z hasadi ta'siridan bir kun o'zi halokat chuquriga yiqiladi.

C) O'g'lim, qo'zichog'im, senga nima olib kelay.

D) Mehr qolur, muhabbat qolur.

28. Qaysi gapda birdan ortiq birlik imlo jihatidan xato yozilgan?

- A) Birniki minga, mingniki tumanga.
- B) Tatqiqotlar natijasi amalga tatbiq etilayotir.
- C) Shu yili milliy valutamiz miomalaga kiritildi.
- D) Bu filmda orzuyimdagi ro'lni ijro etyapman.

29. Biroz yurishgandan so'ng mulozimlar shoirning qabristonga yaqinlashganda otdan tushishi sababini so'rabdilar.

- Mazkur gapda qaysi turkumga doir so'z qo'llanmagan?
- A) ravish
 - B) yasama fe'l
 - C) sifatdosh shaklli fe'l
 - D) sof ko'makchi

30. Qaysi gapda shakldosh qo'shimchalar uchraydi?

- A) Yuzimga qarab turib "sensiramang" deydi-ya?!
- B) Shundan so'ng To'maris qo'shin to'plab, jangga o'tlandi.
- C) Qizlar o'zaro sekin suhbatlashib turishardi.
- D) Maktabimiz muzeyi yangi eksponatlar bilan boyitildi.

31. Bilgan topib gapirar, Bilmagani - qopib.

Berilgan jumla haqidagi to'g'ri mulohaza(lar)ni aniqlang.

- 1. Barcha so'zlar bir turkumga mansub.
- 2. Barcha so'zlar tub.
- 3. Barcha so'zlar fe'lning bir nisbat shaklida.

- A) 2, 3
- B) faqat 1
- C) 1, 3
- D) 1, 2

32. Qaysi bandda so'z imlosida xatolikka yo'l qo'yilgan?

- A) Bolta tushkuncha, kunda dam olar.
- B) Betga aytganning zahri yo'q.
- C) Burgaga achchiq qilib, ko'rpangni kuydirma!
- D) Arslon izidan qaytmas, Yigit - so'zidan.

33. V - V - / V V - - / V - V - / - -

Ushbu taqte'ga mos baytni belgilang.

- A) Sensen sevarim, xoh inon, xoh inonma, Qondur jigarim, xoh inon, xoh inonma
- B) Qaro ko'zum, kel-u, mardumliq emdi fan qilg'il, Ko'zum qarosida mardum kebi vatan qilg'il
- C) Qoshi yosinmu deyin, ko'zi qarosinmu deyin, Ko'ngluma har birining dard-u balosinmu deyin?!
- D) Doda keldim, ey salotin sarvari, dodim eshit, Sen shah-u, men benavo, lutf ayla, faryodim eshit

Adabiyot muallifga insoniy ongni saqlab qolish imkonini beradi, adabiyot bizning o'zimiz bilan o'zimiz gaplashadigan narsalardan boshlanadi. Bu o'rinda o'zaro aloqa ikkilamchi vazifa. Adabiyotni bizning ichki his-tuyg'ularimizning amalga oshishiga bo'lgan ehtiyojimiz paydo qiladi. Kitob, jamiyatga ta'sir etadimi, yo'qmi - bu boshqa masala, bu savolning javobi uning muallifiga mutlaqo bog'liq emas.

Gao Sintszyan

Adabiyot tufayli, adabiyot uyg'otgan tafakkur, intilish va istaklar tufayli, xayolot saltanatiga safar chog'i ko'ngilda bosh ko'targan kechinmalar tufayli bugungi tsivilizatsiya odamiylashdi, najot topdi. Adabiyot ahli o'ylab topgan badiiy to'qima qumga singigan suvdek izziz ketmadi, bil'aks toshga aylangan yuraklarni mumdek eritdi. Yaxshi kitoblar bo'lmaganida edi, insoniyatning bugungi holiga maymunlar yig'lagan bo'lardi, mustaqil fikrdan mahrum labbaychilar urchib ketardi, ko'ngil birligi yo'qolardi, mutelik kayfiyati keng tarqalib, o'z-o'zini anglash tuyg'usi - taraqqiyotning yetakchi omili - yo'qolardi.

Mario Vargas Losa

34. "Kitoblar jangi" asarining muallifiga tegishli ma'lumotni aniqlang.

- A) Ilk asari "Improvizator" nomi bilan e'lon qilingan.
- B) Asarlaridan biri "Alanga" mukofotiga sazovor bo'lgan.
- C) Vilyam Templning saroyida kotib bo'lib ishlagan
- D) Asarlaridan biri Gran Pri mukofotiga sazovor bo'lgan

35. Jo'rxonning vafotiga bag'ishlab yozilgan asarni aniqlang.

- A) "Sog'indim"
- B) "O'g'lim, sira bo'lmaydi urush"
- C) "Sog'inish"
- D) "Ayrildim"

36. Qaysi asar qahramonlari havorang libosda tasvirlangan?

- A) Jannat xola ("Ufq"), Mehr ("Sab' ai sayyor")
- B) Mehr ("Sab' ai sayyor"), Zebi ("Qiyomat qarz")
- C) Hakima aya ("Dunyoning ishlari"), Umri xola ("Urushning so'nggi qurboni")
- D) Zebi ("Qiyomat qarz"), Zebi ("Ufq")

"Navoiy" ATM o'qituvchisi Mansur SIDDIQOV.
Dilbar HAYDAROVA savollaridan foydalanildi.

Ushbu test yuzasidan fikrlaringizni telegram tarmog'ida
@tilUZ; @abituriyentgazeta va

f www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilida kutamiz.

1. Qaysi soʻzda jarangsizlardan jaranglilar, sirgʻaluvchilardan portlovchilar soni koʻproq?

- A) tarix B) kimyo
C) fizika D) matematika

2. Qaysi soʻzning morfemalari va boʻgʻinlari soni "serfarzandlik" soʻziniki bilan bir xil?

- A) bosqinchilik B) aybdorlarcha
C) oʻzimizniki D) chaqiraylik

3. Qaysi gapdagi mantiqiy urgʻu olgan soʻzning urgʻuli boʻgʻini ot turkumidagi soʻzga shakldosh?

- A) Yaqinda uning uyiga qarindoshlar kelishgan edi.
B) Unsinning togʻalari – bagʻrikeng odamlar.
C) Olgan narsalarimni egasiga bus-butun qaytarganman.
D) Har bir savolga oʻylab javob ber.

4. Qaysi birikmada paronimlarni chalkash qoʻllash bilan bogʻliq xatolik kuzatiladi?

- A) asl yurak sohibi B) xiyla koʻp
C) xayr kutmoq D) kuppa-kunduzi toʻnamoq

5. Asosi va yasalişga asos qismi bir turkumga mansub soʻzni aniqlang.

- A) qaqshatqich B) quchoqlab
C) oʻynoqiroq D) atamalar

6. Bu kabi illatlarning ildizini aniqlash va uni yoʻq qilishga kirishish lozim.

Maʼno koʻchishi turini aniqlang.

- A) metafora B) metonimiya
C) sinekdoxa D) vazifadoshlik

7. Qaysi gapda "yasama soʻz + feʼl" qolipida hosil qilingan qoʻshma feʼl ishtirok etgan?

- A) Doʻkondan bitta soʻrgʻich sotib oldik.
B) Oʻsha jiyaningiz ketma-ket sakkiz marta aksa urar edi.
C) Ortiqcha gapni yigʻishtiring va ochiqroq gapiring.
D) Yupun kiyinganimiz uchun oʻsha kuni sovuq qotdik.

8. Bir yoki har ikki qismi ham mustaqil qoʻllana olmaydigan juft soʻzlarni aniqlang.

1) maza-matra; 2) ichak-chavoq; 3) qoʻni-qoʻshni; 4) adibadi; 5) kuppa-kunduzi; 6) chala-chulpa.

- A) 1, 3, 4, 6 B) 1, 2, 3, 4, 5, 6
C) 2, 3, 5 D) 1, 2, 3, 5

9. Kulma, desalar, kulmay qoʻymas, Xoʻp demoqni bilarmi oʻzi?

Ushbu parchada qaysi mayl shaklidagi feʼllar qoʻllangan?

1) xabar; 2) shart; 3) buyruq; 4) maqsad.

- A) 2, 3 B) 1, 2, 3
C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

10. Qaysi gapda boʻlmoq soʻzi mustaqil feʼl emas?

- A) U oʻsha kuni uyida boʻlgan edi.
B) Bu voqea sentabrning boshlarida boʻlgan edi.

- C) Zilziladan soʻng koʻp uylar vayron boʻlgan edi.
D) Tezroq boʻl, yana qancha kutaman seni?

11. "Changitmoq" va "kiritmoq" feʼllari qaysi jihatlariga koʻra farqlanadi?

- 1) morfemalar soniga koʻra;
2) nisbat shakliga koʻra;
3) ochiq boʻgʻinlar soniga koʻra;
4) tovushlari soniga koʻra.

- A) 3, 4 B) 1, 2, 3
C) faqat 1 D) faqat 3

12. Qaysi gapda kelishik qoʻshimchalari soni 2 tadan ortiq?

- A) Buning bizga non-pon olib kelishi dargumon.
B) Birdan xayolga choʻmdim-u, oʻzimni togʻda koʻrdim.
C) Shuning bilan sizga ajratilgan vaqt nihoyasiga yetdi.
D) Qogʻoz narxi oshishi bilan kitoblar ham qimmatlashishi turgan gap.

13. Orttirma nisbat qoʻshimchasi qaysi gapdagi feʼlda uchraydi?

- A) Isitkichlar holati qayta tekshirilar, balki.
B) Yomonlik qilmaki, oʻzingga qaytar bir kun.
C) Orttirma nisbat shakli bir soʻzga birdan ortiq qoʻshilishi mumkin.
D) Chiqarilgan qarordan quad tomon norozi boʻlishdi.

14. Qaysi gapda imloviy xatoga yoʻl qoʻyilgan?

- A) 1-oktabr – Oʻqituvchi va murabbiylar kuni.
B) "Bu sirni faqat senga aytayapman", – dedi u.
C) Koʻkcha, qirqma, shakarpalak, obinovvot – barchasi mashhur qovun navlaridir.
D) Oʻzingdan chiqqan baloga qayga borasan daʼvoga?

15. Qaysi qatorda otlashmagan sifatdosh qoʻllangan?

- A) Bilganimni aytdim, qolganidan bexabarman.
B) Bu yerdagilar – urush olovida yonganlar.
C) Sobirjon ham bultur kelib ketgan edi.
D) Zulm meni sevar yorimdan judo qildi.

16. Hosilboy roʻparasida turuvchiga ishonqiramayroq qarab turar edi.

Ajratib koʻrsatilgan soʻz tarkibida qanday koʻmakchi morfemalar mavjud?

- A) 3 ta lugʻaviy shakl yasovchi qoʻshimcha
B) 2 ta lugʻaviy, 1 ta sintaktik shakl yasovchi qoʻshimcha
C) 3 ta lugʻaviy, 1 ta sintaktik shakl yasovchi qoʻshimcha
D) 1 ta soʻz yasovchi, 2 ta lugʻaviy, 1 ta sintaktik shakl yasovchi qoʻshimcha

17. Ertaga tongda karvonsaroydan otlanamiz: biroq uzoqroqqa ketishimiz kerak edi.

Gapdagi ravishlar sonini aniqlang.

- A) 3 ta B) 5 ta
C) 2 ta D) 4 ta

18. Meni bu mitinglarga borishga nima chorlaganini hanuz tushunolmayman.

Ismlar soni nechta?

- A) 4 ta B) 6 ta
C) 7 ta D) 3 ta

19. Toshlon o'ldi, degan kim axir?
Gulday so'ldi, degan kim axir?
Nahot poymol qutlug' ishq ahdi,
Bol bo'lurmi shunchalar taxir?

Ushbu parchada yuklamalarning qanday turlari qo'llangan?

- A) so'roq va kuchaytiruv-ta'kid
B) so'roq va inkor
C) ayiruv-chegaralov, kuchaytiruv-ta'kid
D) kuchaytiruv-ta'kid

20. Shaxsi ma'lum gap qaysi qatorda berilgan?

- A) O'zi bilmaganini bizdan so'rar edi.
B) Kimligim o'zimga ayon-ku, axir?!
C) Mehmonlar uchun mushakbozlik uyushtirildi.
D) Tezroq keyingi testga o'tish kerak.

21. Ko'rsatish olmoshili ergashgan qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

- A) Nima ro'zg'orga kerak bo'lsa, dadam o'shani bozordan keltiraverar edi.
B) Bu savollardan ma'lum bo'ldiki, aybnoma uydirma emas.
C) Shunda bildim aldab qochganin va gaplari chin emasligin.
D) Xulosam shu: befoydadir tunda dars qilmoq.

22. Qaysi qatorda so'z birikmasi berilgan?

- A) qochib qolmoq B) olib kirmoq
C) sog'inib kelmoq D) sevintirib qo'ymoq

23. O'z fikri tarkibiy qismlarining ahamiyatligini darajasini anglatuvchi modal so'zlarni belgilang.

- A) menimcha, aytishlaricha
B) asosiy, ikkinchi darajali
C) birinchidan, ikkinchidan
D) avvalo, demak

24. Bayon qilishlaricha kirish so'zi qaysi uslubga xos?

- A) badiiy B) publitsistik
C) so'zlashuv D) ilmiy

25. Shuhratning dastkabgi asarlari keltirilgan qatorni aniqlang.

- A) „Orzu va qasos“ dostoni, „Mehrol“ ertak-dostoni
B) „Uch qiz afsonasi“ va „Guldursun“ balladalari
C) „Farzand“ va „So'Imas chechaklar“ dostonlari
D) „Ona va farzand“ va „Raymonda“ balladalari

26. „Agar mening ustimdan qo'rqqoq deb yana kulsangiz, endi ajdarni tutib kelaman“, - deb kim kimga aytadi? („Me'mor“)

- A) Badia / G'avvosga
C) G'avvos / Zavrakka

- B) Zavrak / Zulfiqorga
D) Badia / Zavrakka

27. Bir qofiyani ham matla'da, ham maqta'da qo'llanishi qanday nomlanadi?

- A) radd ul-matla' B) radd ul-qofiya
C) musajja' D) zulqofiyatayn

28. Maxtumquli ijoddan tashqari qaysi kasbni o'zlashtirgan edi?

- A) miroblik B) kosiblik
C) zargarlik D) telpakdo'zlik

29. Shamollarga ko'krak ochgan shoir kim?

- A) Abdulla Oripov B) Erkin Vohidov
C) Xayriddin. Saloh D) Usmon Nosir

30. Ta'lim-tarbiyaga oid „Kitob ul-atfol“ („Bolalar uchun yozuv kitobi“) qo'llanmasi muallifi kim?

- A) Avloniy B) Fitrat
C) Behbudiy D) Hamza

31. „Umrida hech kitob ko'rmay ulg'aygan“ obraz kim?

- A) Ulfat („Sarob“)
B) Amir Husayn („Sohibqiron“)
C) Qamariddin („Alvido, bolalik“)
D) Kulonkir Sulton („Zarbulmasal“)

32. „Biroz kul“ she'rida muallif (Fitrat) kimdan kulishini so'raydi?

- A) yulduzdan B) ko'z yoshidan
C) qizil guldin D) qora bulutdan

33. „Kichkina Shahzoda“ ertagida Kichkina Shahzoda uchuvchi chizib bergan baobab daraxtini nimaga o'xshatadi?

- A) uzun shoxga B) karamga
C) no'xtaga D) sharfga

34. Joni xazin yuzung birla iringni sog'inib,

Savdoyilar bikin gul-u shakkar havas qilur. (Gadoiy)

Baytda qo'llangan she'riy san'atni aniqlang.

- A) ifrot B) apostrofa
C) laff-u nashr D) ishtiyoq

35. „Advokatlik osonmi?“ dramasida Davronbekning „do'xtur“ (shifokor) so'zini „do'xtar“ (qiz) deb tushunadi?

- A) Xudoyberdi B) Xushvaqt
C) Rapoil D) Haydarali

36. Fors-tojikcha „hazor doston“ so'zi nimani anglatadi?

- A) baxshi B) bulbul
C) qalam D) xirgoyi

1. Quyidagilarning qaysi bir mikrolit qurollar yasala boshlangan davrga mansub?

- A) dastlabki sun'iy metall - bronza kashf qilindi.
- B) kulolchilik buyumlari turli naqshlar bilan beztila boshlandi.
- C) hayvonlar qo'lga o'rgatila boshlandi.
- D) O'rta Osiyo janubida ibtidoiy ziroatchilikka o'tildi.

2. Quyidagi qonun hujjatlaridan qaysi biri 1993-yil sentabr oyida qabul qilinmagan?

- A) "Oliy Majlisga saylov o'tkazish tartibi to'g'risida"
- B) "Sudlar to'g'risida"
- C) "Mahalliy davlat hokimiyati to'g'risida"
- D) "Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risida"

3. Qaysi javobda quyidagi voqealarning sodir bo'lgan yillari to'g'ri ko'rsatilgan?

1) Avstriya-Vengriyada ishchilar harakatiga qarshi "favqulodda qonun" qabul qilindi; 2) Misrlik Abdulqodir Sudanga gubernator etib tayinlandi; 3) Belgiya Kongo hududlarini bosib oldi.

- a) 1882-yil; b) 1883-yil; c) 1884-yil.
- A) 1-c, 2-b, 3-a B) 1-a, 2-b, 3-c
- C) 1-b, 2-c, 3-a D) 1-c, 2-a, 3-b

4. 1936-yil fevralda (a) va 1970-yil sentabrda (b) Xalq Fronti hukumat tepasiga kelgan davlatlarni aniqlang.

- A) a) Meksika, b) Kuba B) a) Ispaniya, b) Chili
- C) a) Braziliya, b) Fransiya D) a) Fransiya, b) Chili

5. 1796-yilda qaysi mamlakatda hokimiyat tepasiga yangi sulola kelgan?

- A) Afg'oniston B) Koreya
- C) Eron D) Xitoy

6. Quyidagi shaxslarni ularning ixtirolari bilan to'g'ri muvofiqlashtiring.

1) ichterlama mikrobi; 2) organik moddalarni sintez qilish usuli; 3) elektr bilan payvandlash usuli.

- a) Grinyar; b) Tomson; c) Eber.
- A) 1-c, 2-b, 3-a B) 1-a, 2-b, 3-c
- C) 1-b, 2-c, 3-a D) 1-c, 2-a, 3-b

7. XI asrga oid to'g'ri ma'lumotni aniqlang.

- A) Qoraxoniylar ikki bor Xurosonga hujum uyushtirishdi.
- B) Nuh I ga qarshi amakisi isyon ko'tardi.

- C) Sinchkori imoratlar qurish keng tarqaldi
- D) Ismoil Somoniy maqbarasi barpo etildi.

8. O'z hukmronligi davrida harbiy islohot o'tkazgan hukmdorlarni aniqlang.

- A) Karl V, O'rxon, Olimxon, amir Nasrullo
- B) Muhammad Rahimxon I, Otton I, Feruzshoh Tug'luq
- C) amir Nasrullo, Filipp IV, O'zbekxon
- D) Buyuk Karl, Ubaydulloxon, amir Muzaffar

9. XVIII asrning so'nggi choragida Fransiya hujum uyushtirgan davlatlarni aniqlang.

- A) Ispaniya, Italiya, Prussiya
- B) Avstriya, Prussiya, Buyuk Britaniya
- C) Avstriya, Prussiya, Rossiya
- D) Buyuk Britaniya, Ispaniya, Gollandiya

10. Respublikamizda qaysi poligrafiya kombinatlari Germaniyaning "Geydelberg" firmasi texnologiyasi bilan jihozlangan?

- A) Toshkent va Urganch poligrafiya kombinatlari
- B) Namangan va Termiz poligrafiya kombinatlari
- C) Farg'ona va Samarqand poligrafiya kombinatlari
- D) Toshkent va Nukus poligrafiya kombinatlari

11. Eneolit davridan boshlab O'rta Osiyoda ...

- 1) sug'orma dehqonchilik vujudga keldi;
- 2) xom g'ishtdan keng foydalana boshlandi;
- 3) kulolchilik qharxi va g'ildirak kashf etildi;
- 4) Jarqo'ton manzilgohi yuksak taraqqiyotga erishdi;
- 5) kulolchilik xumdonlaridan keng foydalana boshlandi;
- 6) sopol idishlar sirti naqshlar bilan bezatiladigan bo'ldi.
- A) 1, 2, 4, 5 B) 3, 4, 5, 6
- C) 1, 2, 5, 6 D) 2, 3, 4, 5

12. Quyidagi voqealarning qaysi biri nisbatan oldinroq yuz bergan?

- A) Rim Papasi Fridrix I Barbarossaning 18 yoshli nabirasi german knyazlari tomonidan qirol sifatida tan olinishiga erishadi.
- B) mo'g'ul qo'shinlari Afg'oniston va Sharqiy Eronni egallab, Kavkaz orqali Dashti Qipchoqqa chiqishadi.
- C) Angliyada "Buyuk ozodlik xartiyasi" nomini olgan hujjat imzolanadi.
- D) Fransiya taxtiga Filipp IV o'tiradi.

13. VII asrning birichi choragida G'arbiy Turk xoqonligining chegaralari qaysi hududlargacha yetib borganligini aniqlang.

- A) sharqda – Oltoy, janubda – Sindgacha
- B) sharqda – Yettisuv, janubda – Murg'obgacha
- C) sharqda – Irtish, janubda – Sindgacha
- D) sharqda – Oloy, janubda – Amudaryogacha

14. Butunrossiya musulmonlarining 1917-yil iyul oyida bo'lib o'tgan qurultoyida ...

- A) Mustafo Cho'qay rahbarligida Musulmonlar Markaziy sho'rosi tuzildi.
- B) Butunrossiya musulmonlarining harbiy sho'rosi ta'sis etildi.
- C) "Ittifoqi Muslimin" ("Musulmonlar ittifoqi") siyosiy partiyasini tuzish g'oyasi ilgari surildi.
- D) Butunrossiya Musulmonlar sho'rosining Ijroiyo qo'mitasi ta'sis etildi.

15. Quyidagi qaysi davlatda "tiyul"deb yuritilgan yer egaligi turi mavjud bo'lgan?

- A) Dehli sultonligida
- B) Safaviylar davlatida
- C) Saljuqiylar turklar davlatida
- D) Xubilay ulusida

16. Rossiya imperiyasi tomonidan O'rta Osiyoga uyushtirilgan yurishlarning birinchi bosqichi yakunida ...

- 1) Qo'qon xonligining shimoliy viloyatlari bosib olindi;
- 2) Turkiston general-gubernatori tuzildi;
- 3) Buxoro amirligining sharqiy hududlari bosib olindi;
- 4) Turkiston viloyati tuzildi;
- 5) Toshkent shahri zabt etildi;
- 6) Turkiston harbiy okrugi tuzildi.
- A) 1, 3, 6
- B) 2, 4, 5
- C) 1, 4, 5
- D) 2, 3, 6

17. Fransiyaning Marokashga nisbatan "huquqi"ni 1900-yilda (a) va 1904-yilda (b) tan olgan davlatlarni aniqlang.

- 1) Germaniya; 2) Italiya; 3) AQSH; 4) Buyuk Britaniya; 5) Rossiya.
- A) a-2, b-5
- B) a-4, b-5
- C) a-1, b-3
- D) a-2, b-4

18. 1917-yilning 26-aprelida Xiva xonligida ish boshlagan Majlisga rahbarlik qilgan shaxsni aniqlang.

- A) Husaynbek Matmurodov
- B) Musojon Saidjonov
- C) Polvonniyoz Yusupov
- D) Boboxxun Salimov

19. XX asr 30-yillarida Ispaniyada tashkil etilgan "Ispaniya avtonom o'nglar konfederatsiyasi" tashkilotida kimlar yetakchi edi?

- A) harbiy generalitet
- B) yirik sarmoyadorlar
- C) yirik yer egalari
- D) milliy burjuaziya

20. XVII asrda barpo etilgan me'moriy inshootlarni aniqlang.

- 1) Norbo'tabiy madrasasi; 2) Abdulazizxon madrasasi;
- 3) Mir Arab madrasasi; 4) Sherg'ozixon madrasasi.
- A) 2, 4
- B) 1, 3
- C) 2, 3
- D) 1, 4

21. XX asrning 20-yillaridagi milliy-hududiy chegaralash tadbirlariga qarshi chiqib, muqobil variant sifatida O'rta Osiyo Federatsiyasini tuzish taklifini ko'tarib chiqqan Turkiston va Buxoro vakillarini aniqlang.

- A) (a) Asfandiyorov, (b) Xo'janov
- B) (a) Husainov, (b) Otaboyev
- C) (a) Segizboyev, (b) Xo'jayev
- D) (a) Odinayev, (b) Yoqubov

22. "Baxtsiz kuyov" pyesasining muallifini aniqlang.

- A) Nusratulla Qudratulla o'g'li
- B) Abdulla Qodiriy
- C) Hamid Samadov
- D) Abdurauf Fitrat

23. Buyuk Britaniya Bosh vazirlarini hukumatni boshqargan davriga ko'ra to'g'ri tartibda belgilang.

- 1) J. Kallagen; 2) E. Xit; 3) G. Makmillan;
- 4) T. Bler; 5) A. Iden.
- A) 3, 5, 4, 2, 1
- B) 2, 5, 3, 1, 4
- C) 4, 5, 1, 3, 2
- D) 5, 3, 2, 1, 4

24. XIII asr boshlarida Xorazmshohlar davlati chegarasi shimoli-sharqda qaysi hududlar orqali o'tardi?

- A) Yettisuv va Oloy tog'lari
- B) Sharqiy Turkiston va Enasoy havzasi
- C) Orol dengizi va Sirdaryo bo'ylari
- D) Yettisuv va Dashti Qipchoq

25. Respublikamizda quyidagi faxriy unvonlardan ayni bir yilda ta'sis etilganlarini aniqlang.

- 1) "O'zbekiston Respublikasi xalq baxshisi";
- 2) "O'zbekiston Respublikasi xalq hofizi";

3) "O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan fuqaro aviatsiyasi xodimi";

4) "O'zbekiston iftixori".

A) 2, 3 B) 1, 2 C) 1, 4 D) 3, 4

26. XX asrning ikkinchi yarmida o'zbek adabiyotida yaratilgan quyidagi asarlarning mualliflarini aniqlang.

1) "Hazrati inson"; 2) "Toshkentliklar"; 3) "Ixlos".

a) H. G'ulom; b) R. Fayziy; c) I. Rahim

A) 1-c, 2-b, 3-a B) 1-a, 2-c, 3-b

C) 1-b, 2-a, 3-c D) 1-c, 2-a, 3-b

27. Surxko'tal yodgorligidan topilgan yozuv ...

A) lotin alifbosidagi baqtriya yozuvi edi.

B) oromiy alifbosidagi so'g'd yozuvi edi.

C) yunon alifbosidagi kushon bitigi edi.

D) so'g'd alifbosidagi tohar bitigi edi.

28. 1957-yil dekabr oyida qaysi davlatlari o'rtasida savdo bitimi imzolangan?

A) Hindiston va Pokiston o'rtasida

B) SSSR va Yaponiya o'rtasida

C) Yaponiya va Xitoy o'rtasida

D) AQSH va Kuba o'rtasida

29. Quyidagi Fransiya qirollarini to'g'ri tartibda belgilang.

1) Lyudovik XI; 2) Karl VII; 3) Ioann Saxiy; 4) Filipp IV.

A) 3, 4, 1, 2

B) 2, 3, 4, 1

C) 4, 3, 2, 1

D) 1, 4, 2, 3

30. XV asr o'rtalarida Amudaryodan kechib o'tgan Abdulatif qaysi hududlarni osongina zabt etib, Mirzo Ulug'bekka qarshi Samarqandga yurish qilgan edi?

A) Toshkent, Chinoz, Jizzax

B) Termiz, Qarshi, Karmana

C) Termiz, Shahrisabz, Xuzor

D) Kalif, Shohruxiya, Xo'jand

31. Maurya podsholigi gullab-yashnagan asrda Rimda ...

A) "XII jadval" qonunlari qabul qilingan.

B) respublika tuzumi o'rnatilgan.

C) yollanma qo'shinga tayangan harbiylar real kuchga aylangan.

D) hamma fuqarolar qonun oldida teng deb e'lon qilingan qonunlar qabul qilingan.

32. 1918-1920-yillarda nashr etilgan bolshevistik ruhdagi nashrlarni aniqlang.

1) "Ishchilar qalqoni"; 2) "Ishtirokiyun"; 3) "Hurriyat";

4) "Mehnatkashlar tovushi"; 5) "Tong".

A) 1, 2, 4

B) 1, 3, 5

C) 2, 3, 4

D) 3, 4, 5

33. Tiriklik davrida o'z o'g'li foydasiga taxtdan voz kechgan hukmdorlarni aniqlang.

A) Ko'chunchixon, Nodir Muhammad, amir Haydar

B) Abdullaxon I, Abulfayzxon, Umarxon

C) Muhammad Alixon, Abdulazizxon, Abulg'oziy Bahodirxon

D) Doniyolbiy otaliq, Abulg'oziy Bahodirxon, Jonibek Sulton

34. Quyidagi arab davlatlarida chet el harbiy bazalari qachon tugatilganligini aniqlang.

1) Liviyada; 2) Marokashda;

3) Misrda.

a) 1956-yilda; b) 1961-yilda;

c) 1970-yilda.

A) 1-c, 2-a, 3-b

B) 1-a, 2-b, 3-c

C) 1-b, 2-c, 3-a

D) 1-c, 2-b, 3-a

35. XIX asrning 90-yillarida qaysi davlatlarda Sotsialistik partiyalar tashkil etilgan?

A) Italiya va Argentinada

B) Fransiya va Rossiya

C) Germaniya va Fransiya

D) Avstriya-Vengriya va Italiya

36. Italiya Respublikasining Birinchi Konstitutsiyasi kuchga kirgan yilda yozilgan asarni aniqlang.

A) "Doktor Faustus"

B) "O'lis kelajak haqida rivoyat"

C) "Chol va dengiz"

D) "Qo'ng'iroq kimning motamini kuylayotir"

Tuzuvchi: "Navoiy" ATM o'qituvchisi

Asliddin ABDANOV

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni telegramdagi @moziyUZ @abituriyentgazeta va

www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilida kutamiz.

1. $A = 2^3 \cdot 3^4 \cdot 5 \cdot 7^2$ sonni juft natural bo'luvchilari soni toping.

- A) 120 B) 30 C) 90 D) 60

$$2. 7x + \frac{7x}{7x + \frac{7x}{7x + \frac{7x}{\ddots}}} = 6 \quad x = ?$$

A) $0 + \frac{1}{1 + \frac{1}{2 - \frac{1}{1 + \frac{1}{3 - \frac{1}{4}}}}}$

B) $0 + \frac{1}{1 + \frac{1}{2 + \frac{1}{1 + \frac{1}{3 + \frac{1}{3}}}}}$

C) $1 + \frac{1}{1 + \frac{1}{2 + \frac{1}{1 + \frac{1}{3 + \frac{1}{2}}}}}$

D) $2 - \frac{1}{1 + \frac{1}{2 - \frac{1}{1 + \frac{1}{3 + \frac{1}{2}}}}}$

3. $[-\sqrt{20}] + [-\sqrt{21}] + [-\sqrt{22}] + \dots + [-\sqrt{40}]$ ni hisoblang. Bu yerda $[a]$ -a sonning butun qismi.

- A) -124 B) -105 C) 124 D) 105

4. Qandaydir A sonni butun bo'luvchilari ko'paytmasini toping. (bu yerda A! birdan A gacha sonlar ko'paytmasi)

- A) $A^{\frac{NBS(A)}{2}}$ B) $A^{BBS(A)}$ C) $A^{NBS(A)}$ D) A!

5. $M(-21, 5)$ nuqtadan o'tuvchi va $A(2, -3)$ va $B(1, 4)$ nuqtalardan o'tuvchi to'g'ri chiziqqa perpendikulyar bo'lgan chiziqni $y = x$ ga nisbatan simmetrik funksiyasini toping.

- A) $x - 7y + 8 = 0$ B) $x - 7y - 56 = 0$
C) $7x - y - 56 = 0$ D) $x - 7y + 142 = 0$

6. -143 ni 69 ga bo'lgandagi qoldiqni toping.

- A) -5 B) 64 C) 74 D) aniqlab bo'lmaydi

7. $\operatorname{tg} x = x^2 - 2x + 2$ tenglama $[-1, \pi]$ kesmada nechta yechimga ega.

- A) 1 B) 0 C) 2 D) cheksiz ko'p

$$8. (3x - 2)P(x) + (2x + 17)P\left(\frac{x}{x-1}\right) = 5$$

bo'lsa, $P(x) = ?$

A) $\frac{1}{x-2}$

B) $\frac{x-2}{2x+1}$

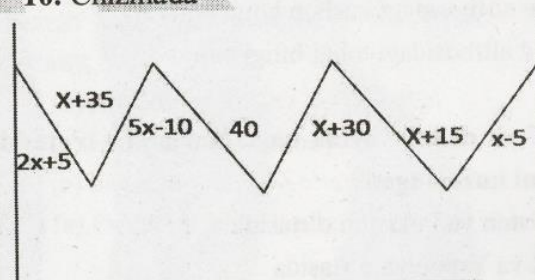
C) $\frac{x+3}{2x-3}$

D) $\frac{1}{x+3}$

9. Cheksiz kamayuvchi geometrik progressiyada ($b_1 > b_2$) va hadlari yig'indisi 12 ga, ikkinchi hadi 3 ga teng bo'lsa, $b_3 = ?$

- A) 6 B) $3/4$ C) $3/2$ D) $6/5$

10. Chizmada

$$x^2 = ?$$

- A) 10 B) 20 C) 100 D) 25

11. To'g'ri burchakli uchburchakka bir aylana ichki chizilgan. Shu aylana urinish nuqtasida uning katetlaridan birini to'g'ri burchak uchidan boshlab hisoblaganda uzunliklari 3 va 21 bo'lgan, kesmalarga ajratadi. Uchburchakning perimetrini toping.

- A) 52 B) 112 C) 104 D) 56

12. Tomonlari 50,48 va 14 teng bo'lgan uchburchakka ichki va tashqi chizilgan aylana markazlari orasidagi masofalarni toping.

- A) $5\sqrt{17}$ B) $5\sqrt{23}$ C) $5\sqrt{19}$ D) $5\sqrt{13}$

$$13. \sqrt{\frac{\sqrt{a^3} - \sqrt{b^3}}{\sqrt{a} - \sqrt{b}}} + \sqrt{ab} - \sqrt{\frac{\sqrt{a^3} + \sqrt{b^3}}{\sqrt{a} + \sqrt{b}}} - \sqrt{ab} \text{ ni soddalashtiring. } (b > a > 0)$$

- A) $\sqrt{a}$ B) $2\sqrt{a}$ C) 0 D) $2\sqrt{b}$

14. Muntazam uchburchakning ichidan olingan nuqtadan uchburchak tomonlarigacha bo'lgan masofalar mos holda $\vec{c}(2; 3; 1)$, $\vec{b}(1; 2; 1)$ va

$\vec{a}(1; 3; 2)$ vektorlarning absalyut qiymatlariga teng bo'lsa, uchbuchakning balandligini toping.

- A) 16 B) 18
C) $2\sqrt{14} + \sqrt{6}$ D) $\sqrt{14} + \sqrt{6}$

15. $R=8$ va $r=3$ radiusli aylanalar markazlari orasidagi masofa 13 ga teng bo'lsa, ularning umumiy urinmasini uzunligini toping.

- A) 10 B) 16 C) 13 D) 12

16. $\sin^3 22,5^\circ \cdot \cos 22,5^\circ - \sin 22,5^\circ \cdot \cos^3 22,5^\circ$ ni hisoblang.

- A) -1 B) 0,25 C) -0,25 D) 0

17. $\frac{\sqrt{x-3}-2}{\sqrt{x^2-8x-9}} \leq 0$ tengsizlikni yeching

- A) $[3; 7]$ C) $\{7\}$
B) $(-\infty; -1] \cup [3; 7] \cup [9; +\infty)$ D) $\emptyset$

18. $f(2x-1) + f(x-1) = 10x^2 - 12x + 2$ bo'lsa, $f(x) = ?$

- A) $x^2 + 3x - 1$ B) $x^2 + 3x$ C) $10x^2$ D) $2x^2 - 1$

19. $\begin{cases} x + y + z = 11 \\ 2x + y - 2z = 5 \\ 3x + 2y + 2z = 7 \end{cases}$ sistemani yechimlari x, y

va z bo'lsa $x \cdot y \cdot z = ?$

- A) 2035 B) 2514 C) 1065 D) 1305

20. Sonni 40 foizi $\sqrt[3]{20+14\sqrt{2}} + \sqrt[3]{20-14\sqrt{2}}$ ga teng bo'lsa shu soni yarmini toping.

- A) 10 B) 5 C) 15 D) 20

21. $25^{\log_5 x} = x + 56$ tenglama nechta yechimga ega.

- A) 1 B) 2 C) 0 D) cheksiz ko'p

22. $f(x) = \ln \arctg e^{-x}$ bo'lsa, $f'(x)$ ni toping.

- A) $\frac{e^x}{(e^{2x} + 1) \arctg e^{-x}}$ B) $-\frac{e^{-x}}{(e^{-2x} - 1) \arctg e^{-x}}$
C) $-\frac{e^x}{(e^{2x} + 1) \arctg e^{-x}}$ D) $\frac{e^x}{(e^{2x} - 1) \arctg e^{-x}}$

23. $\int_{-\frac{\pi}{2}}^{\frac{\pi}{2}} (x^2 - 5x + 6) \sin 3x dx$ integralni hisoblang.

- A) $\frac{\pi}{9}$ B) $\frac{\pi}{9}(1+5)$
C) $-\frac{\pi}{9}(1+5)$ D) $-\frac{2\pi}{9}$

24. Piramidaning asosi tomoni $4\sqrt{3}$ va o'tkir burchagi 30° ga teng bo'lgan rombdan iborat. Ushbu piramidaga ichki chizilgan konusning yasovchisi asos tekisligi bilan 60° li burchak tashkil etadi. Piramida hajmini konus hajmiga nisbatini toping.

- A) $\frac{\pi}{8}$ B) $\frac{8}{\pi}$ C) $\frac{4}{\pi}$ D) $\frac{8}{3\pi}$

25. 2542661^{45145} sonini 100 ga bo'lgandagi qoldiqni toping.

- A) 21 B) 81 C) 41 D) 01

26. $\begin{cases} \log_{\sqrt{3}} x + \log_3 y = \log_{\sqrt{3}} 3 \\ \log_3 x - \log_{\sqrt{3}} y = -\log_3 243 \end{cases}$ x va y

tenglamalar sistemasini yechimi bo'lsa, $\log_{\sqrt{3}} xy$ ni toping.

- A) 4 B) 6 C) 12 D) 10

27. $\left(1 - \frac{1}{3^2}\right) \left(2 - \frac{2}{4^2}\right) \left(3 - \frac{3}{5^2}\right) \dots \left(96 - \frac{96}{98^2}\right)$ ni hisoblang.

- A) Aniqlab bo'lmaydi B) $96! \cdot \frac{165}{245}$
C) 0 D) $96! \cdot 33$

28. Zuhra imtixonida 1 ta to'g'ri yechgan misol uchun 3 ball, 1 ta noto'g'ri misol uchun -1 ball oladi, u imtihondagi 100 ta savoldan nechtasini to'g'ri yechsa u imtihonda 192 ball to'playdi.

- A) 54 ta B) 68
C) 73 D) 82

29. Bobur oldinga 12 qadam va orqaga 7 qadam yuraradi, u 374 qadam yurganida necha qadam oldinga yurgan bo'ladi.

- A) 106 B) 241
C) 108 D) 228

30. $\int_3^e \log_3 x dx$ ni hisoblang.

A) $\log_3 \frac{27}{e^3}$

B) $\log_3 \frac{e^3}{27}$

C) $\log_3 \frac{3}{e}$

D) $\log_3 \frac{e}{3}$

31. Sanjar sakkizlik sanoq sistemasida (43; 67) oraliqda barcha butun sonlarni yozib chiqdi. Davron esa shu sonlardan 6 raqami, so'ng 5 raqami qatnashgan barcha sonlarni o'chirib tashladi. Qolgan sonlar yig'indisini sakkizlik sanoq sistemasida aniqlang va o'n uchlik sanoq sistemasiga o'tkazing.

A) 5A

B) 5B

C) 56

D) 7A

32. Ikkita bola o'zaro bahslashishdi.

Sanjar (S) aytdi: Axborot 2 turga bo'linadi;

Davron (D) aytdi: Axborot 3 turga bo'linadi.

Ushbu mantiqiy mulohazalar asosida mantiqiy

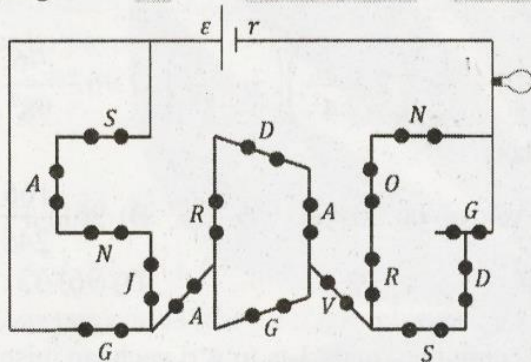
ifoda qiymatini aniqlang: $S \sim (\bar{D} \oplus S) \vee D$

A) rost B) yolg'on

C) ba'zi mantiqiy mulohazalar qiymatini aniqlab bo'lmaydi

D) ifodada xatolik bor

33. Quyidagi mantiqiy mulohazalar asosida shakldagi elektr zanjirida nima sodir bo'lishini aniqlang.

$$A = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{8x-1}{4x+1} = 2;$$

D = Birinchi shaxsiy kompyuter Truong Trang

Ti tomonidan yaratilgan;

$$G = 6432_7 = 4367_8;$$

$$J = \bar{A} \vee B \rightarrow (A \sim B) \wedge (A \oplus B) = \text{rost}$$

tenglama 3 ta yechimga ega;

$$N = \text{Frac}(4367 / (\text{int}((\text{Length}('sanjar') + 64) / 32))) = 0,5;$$

$$O = \frac{n(n-1)(2n+1)}{6} = 1^2 + 2^2 + \dots + n^2;$$

R = Kevin Tramp – Amerika prezidenti;

$$S = (-1 \sim 0) \rightarrow (1 \oplus -1);$$

V = 2022 – yili BAA da jahon chempionati o'tkaziladi.

A) lampochka yonadi

B) lampochka yonmaydi

C) ba'zi mulohazalarning qiymatini aniqlab bo'lmaydi

D) T.J.Y

34. Murakkab mantiqiy ifodada amallar ketma-ketligi quyidagilardan qaysi birida to'g'ri ko'rsatilgan?

A) $\neg; \wedge; \vee; \oplus; \rightarrow; \sim$.

B) $\neg; \wedge; \rightarrow; \sim; \vee; \oplus$.

C) $\neg; \wedge; \oplus; \rightarrow; \sim; \vee$.

D) $\neg; \wedge; \rightarrow; \sim; \oplus; \vee$.

35. Quyidagi html-hujjat kodi yozilishi bo'yicha kataklar ketma-ket sanalganda nechanchi katakda gipermurojaat qo'llanilgan?

```
<table> <tr> <td colspan=2> <a href="#test">
test </a> </td> <td rowspan=2> <ul> <sup> <li>
test </sup> </ul> </td> </tr> <tr> <td> <img
src=test.jpg> test </td> <td> <dl> <sub> <dd> test
</sub> </dl> </td> </tr> </table>
```

A) Birinchi katakda

B) Ikkinchi katakda

C) Uchinchi katakda

D) To'rtinchi katakda

36. Paskal. Dastur natijasini aniqlang:

Var a: array[1 .. 12] of integer; S, N: string;

i: integer;

Begin Randomize;

S:='SDGyayinlari'; N:=''; i:=trunc(random)+1;

while i<13 do

Begin a[13-i]:=13-i;

N:=concat(N, Copy(S,a[13-i],1)); i:=i+1; End;

write(N); End.

A) SDGyayinlari

B) iralniyayGDS

C) Dastur ishga tushirilganda xatolik xabari chiqadi

D) Natijani aniqlab bo'lmaydi

Tuzuvchi: Al-Xorazmiy repetitorlik markazi
matematika va informatika fani o'qituvchisi
Sherali XONQULOV

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni
telegramdagi @MatematikaUZBEK @abituriyentgazeta va
www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilida kutamiz.

1. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Many kinds of wiring are permissible under the National Electric Code, but comparatively ... are used in home wiring.

- A) a few B) little
C) few D) much

2. Choose the answer which correctly completes the sentence.

If we don't use that minced meat today, we will have to ... it ... because it's more than three days since we bought it.

- A) put/aside B) throw/away
C) drop/off D) cut/down

3. Choose the answer which correctly completes the sentence.

The official minimum wage in the Philippines ... so low that several members of a family ... work in order to earn the amount regarded as a minimum family income.

- A) is/have to B) are/has to
C) is being/have to D) is/don't have to

4. Choose the answer which correctly completes the sentence.

- I'm so busy at work these days that I can hardly find any time to pursue my hobbies.

- ...
A) Neither am I B) So can I
C) But I can't D) Nor can I

5. Choose the answer which correctly completes the sentence.

He used to be lazy about watching his stall, but since he was robbed, he has never left it unattended, ... ?

- A) did he B) was he
C) has it D) has he

6. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Thanks to modern technology, people ... have hearing problems are enjoying improved hearing with the use of hearing aids.

- A) which B) when
C) that D) what

7. Choose the answer which correctly completes the sentence.

The professor asked me ...

- A) why no objection has been shown to anybody leaving early
B) If the results obtained from the study are significant
C) to help the newly recruited research assistant with the experiment
D) whether I am awarded a prize for my new discovery

8. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Of the many dresses she was shown, ... was actually to her taste, but she had to choose one for the party.

- A) both B) some
C) none D) neither

9. Choose the answer which correctly completes the sentence.

According to Hindus, the god Krishna discovered the pearl when he plucked one from the ocean to adorn ... daughter Pandia on ... wedding day.

- A) him/hers B) his/her
C) her/she D) himself/his

10. Choose the answer which correctly completes the sentence.

In order to avoid the boredom of assembly line work, Volvo employees in Sweden have devised a method which makes ... worker responsible for ... tasks rather than just one.

- A) all / both B) neither / either
C) each / a number of D) every / much

11. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Marcus, ... his law degree a few weeks ago, is now thinking of specialising in criminal law.

- A) having obtained B) being obtained
C) obtained D) obtaining

12. Choose the answer which correctly completes the sentence.

According to the fire chief, it still isn't clear where the fire ... but he believes that it ... in the storeroom.

- A) could start/has to start
B) starts/has started
C) started/might have started
D) was starting/ought to start

13. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Many people like to live – the very centre of big cities, but ... prefer to live in the suburbs or even on a farm in the country.

- A) others B) the others
C) another D) other one

14. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Amy Johnson, the first woman pilot who ... from England to Australia, ... several times during her flight to fill her plane with petrol.

- A) had flown/has stopped
B) could fly/was stopping
C) used to fly/might stop
D) flew/had to stop

15. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Special heat sensors on the front of the rattlesnake's head enable it ... to detect the presence of prey in the dark ... to strike its victim accurately.

- A) in addition/due B) not only/but also
C) whether/or D) either/or

16. Choose the answer which correctly completes the sentence.

The area of the USA known as the Dust Bowl ... from a severe drought in the mid-1930s.

- A) had suffered B) has suffered
C) has been suffering D) suffered

17. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Since ... World War II, the world output of motor vehicles has more than tripled, and ... Japan has become the world leader.

- A) the / - B) the / the C) - / the D) -/-

18. Choose the answer which correctly completes the sentence.

I'm afraid I won't be able to describe the man who snatched my handbag because ... happened so suddenly. So there is ... else I can tell you.

- A) everything/nothing B) something/anything
C) everywhere/someone D) no one/everyone

19. Choose the answer which correctly completes the sentence.

No matter how ... I tried to settle the argument between them, they kept quarrelling, getting ...

- A) hard/ even more offensive
B) hardly/more offensively
C) hard/by far the most offensively
D) the hardest/a lot less offensive

20. Choose the answer which correctly completes the sentence.

The people of Quebec, Canada, are ... patriotic ... the blue and white provincial flag flies over many homes and businesses.

- A) but/still B) neither/nor
C) just as/when D) so/that

21. Choose the answer which correctly completes the sentence.

The great pity about the huge amounts of food ... away in developed countries is that it could be used by the ... people of the world.

- A) thrown/starving
B) was thrown/starved
C) throwing/having starved
D) having thrown/to starve

22. Choose the answer which correctly completes the sentence.

The splitting of the atom was one of the greatest breakthroughs of this century, in spite of the many people who wish it ...

- A) wouldn't discover
B) didn't discover
C) had never been discovered
D) were discovered

23. Choose the answer which correctly completes the sentence.

There weren't ... people to make up two complete teams, so we played football with nine players on ... side.

- A) any/all B) enough/each
C) many/every D) such/any

24. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Exercise ... more harm than good in various circumstances, particularly if the person ... himself or performs the exercises incorrectly.

- A) wouldn't do/didn't overexert
B) will do/overexerts
C) had been done/would have overexerted
D) would do/hadn't overexerted

25. Choose the answer which correctly completes the sentence.

Kite flying is especially popular ... Thailand, where the air is filled ... a great variety of kites during the spring months.

- A) with/with B) in/with
C) among/by D) for/of

26. Choose the answer which correctly completes the sentence.

When I accidentally broke Mrs Parker's antique Chinese vase, I felt as if I ... a criminal.

- A) am B) am being
C) were D) had been

27. Choose the answer which correctly completes the sentence.

It has been one of those days and it isn't over yet. I had to take the car to the garage to have the brakes ...

- A) repairing B) repaired
C) being repaired D) to have been repaired

Read the text. Then choose the correct answer for the gaps 28 - 29 in the text.

During the 19th century, the game of billiards became (28) ... popular that thousands of elephants were killed for their ivory - used to (29) ... billiard balls.

28. A) such B) too
C) so D) very

29. A) do B) make
C) bring D) take

Read the text. Then choose the correct answer for the gaps 30 - 31 in the text.

Soon after their three-month-old daughter died, Dostoyevsky's wife became pregnant again. They were living in Italy at the time, spending the last of the money Dostoyevsky had received for his latest novel. In fact, almost all of it was spent while the debts he had left back in Russia were still unpaid and he couldn't return there without risking debtor's prison. Yet, in his anxiety for his wife's state after the shock suffered by the loss of their first baby, the author decided that they should go and live in Prague, where she would at least feel more at home among fellow Slavs.

30. The author implies that the Dostoyevskies ...

- A) were about to run out of money in Italy
B) took a trip to Italy to help forget about the loss of their baby daughter
C) couldn't earn much money from the selling of their books
D) had to spend a lot of money because of their daughter's illness

31. We can conclude from the passage that Dostoyevsky ...

- A) had escaped from prison in Russia
B) had spent most of his money before arriving in Italy
C) could not afford the journey back to Russia
D) was in danger of being arrested in Russia

Read the text. Then choose the correct answer to questions 32 - 33.

Michael suddenly began to talk about the first thing that came into his head and, within five minutes, he had monopolised the attention of all those present in the room. He was extremely good at 'small talk'. He knew how to sound quite sincere and how to look as if he believed that those listening to him were just as sincere as he himself was. He was also very good at inserting a witty or amusing remark into a sentence, quite casually, as if he considered it hardly worth any attention, whereas, in fact, this - and perhaps the whole

speech - may have been carefully planned and rehearsed, and may have been used several times before.

32. From the author's statements, it is clear that ...

- A) he is suspicious of Michael's sincerity
B) there was no reason for Michael to talk
C) Michael was unable to talk about serious subjects
D) Michael's speech was quite spontaneous and natural

33. The writer implies that Michael ...

- A) believed everything he was saying
B) didn't realise that he was being funny
C) thought that humorous conversation was unimportant
D) gave a convincing performance for his audience

Read the text. Then choose the correct answer to questions 34 - 36.

In England people begin to think about their summer holiday as early as January. As soon as the Christmas and New Year celebrations are over, newspapers and magazines are full of ads for exciting holidays both in Britain and abroad. Colourful brochures are sent out by travel agents, and in airline offices, as well as in bus and railway stations, attractive posters begin to appear. There are some people who end up with no holiday at all. They spend a lot of time arguing with their family or friends.

34. According to the passage ...

- A) people are sent to holidays by their employers
B) some people cannot go to holiday because they prefer to stay home
C) there're some activities for people staying at home
D) people begin planning their summer holidays very early

35. It's stated in the passage that some people ...

- A) want to go to holidays in December
B) stay home
C) can go on holiday all year
D) think of holidays all the time

36. In the passage, people who can't go to a holiday, ...

- A) send the brochures back to agents, stations etc.
B) spend their holidays at their workplaces
C) stay home by making holiday programs
D) waste their time arguing with their family or friends at home

Tuzuvchi: "Navoiy" ATM o'qituvchisi
A'zamjon RO'ZIYEV

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni
telegramdagi @engIUZ @abituriyentgazeta va
f www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilida kutamiz.

1. Agar radioaktiv moddaning yadrosidan 3 ta pozitron, 1 ta alfa zarracha va 2 ta elektron ajrab chiqsa, moddaning Mendeleyev davriy jadvalidagi o'ri qanday o'zgaradi?

- A) 2 ta xona o'ngga suriladi
B) 3 ta xona chapga suriladi
C) o'zgarmaydi
D) 1 ta xona chapga suriladi

2. Moddiy nuqtaning fazodagi koordinatasi vaqtga bog'liq ravishda $X=-2+3t$, $Y=t+4$ va $Z=t^2-8$ tenglamlar bo'yicha o'zgaradi. Jismning dastlabki 3 s ichidagi ko'chish modulini toping.

- A) $4\sqrt{7}$ B) $\sqrt{115}$ C) $3\sqrt{19}$ D) $5\sqrt{13}$

3. O'zgaruvchan kuchlanish manbaiga ketma-ket ulangan ampermetr 3 A ni, yuklamaga ulangan voltmeter 120 V ni ko'rsatmoqda. Agar tok kuchi va kuchlanish orasidagi fazalar farqi $\pi/3$ (rad) bo'lsa, yuklamaga ulangan vattmetr (quvvat o'lchovchi asbob) ning ko'rsatishi qanday bo'ladi?

- A) 360 W B) 180 W C) 240 W D) 0

4. $1 \mu\text{F}$ sig'imli kondensator 2 V gacha, $2 \mu\text{F}$ sig'imli kondensator 6 V kuchlanishgacha zaryadlangan. Agar ular teskari qutbli qoplamalari bilan o'zaro ulansa, tizimning umumiy elektr maydon energiyasi qanday o'zgaradi?

- A) $21\frac{1}{3} \mu\text{J}$ B) $32\frac{2}{3} \mu\text{J}$
C) $14\frac{3}{5} \mu\text{J}$ D) $18\frac{4}{7} \mu\text{J}$

5. Ichki qarshili 2 Om bo'lgan manbaning FIK i 60% bo'lishi uchun unga ulanadigan iste'molchining qarshiligi manbaning ichki qarshiligidan necha Om ga ortiq bo'lishi kerak?

- A) 2,5 Om B) 2 Om
C) 3 Om D) 1 Om

6. Induktiv g'altakdagi tok kuchi $I=2\cos 12t$ [mA] qonuniyat bilan o'zgaradi. Agar hosil bo'ladigan o'z induksion EYuK ning amplitudasi $480 \mu\text{V}$ bo'lsa, g'altak induktivligini toping.

- A) 4 mGn B) 12 mGn
C) 40 mGn D) 20 mGn

7. Mashinaning tezligi 72 km/h, g'ildiragining diametri 40 sm. G'ildirakning eng yuqori nuqtasining yerga nisbatan markazga intilma tezlanishini aniqlang (m/s^2).

- A) 4000 B) 8000
C) 2000 D) 1000

8. Sindirish ko'rsatkichi 3 ga teng bo'lgan shaffof moddadan bir tomoni yassi, ikkinchi tomoni qabariq sirtga ega bo'lgan linza tayyorlandi. Agar uning fokus masofasi 40 sm bo'lsa, linza qabariq sirtining egrilik radiusini toping.

- A) 67 sm B) 80 sm
C) 50 sm D) 86,7 sm

9. Solenoid ichidagi magnit oqimi 4 marta ortganida undagi magnit maydon energiyasi necha marta ortadi?

- A) 2 marta B) 4 marta
C) 16 marta D) o'zgarmaydi

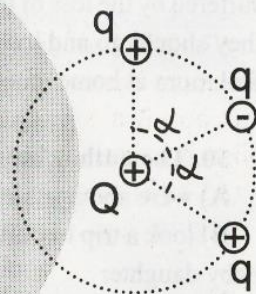
10. 4 mol geliy 20°C ga sovitilganida uning ichki energiyasi qanchaga kamayadi?

- A) 997 J B) 1662 J
C) 831 J D) 1244 J

11. Radiusi 5 sm bo'lgan aylanaga zaryadining moduli q bo'lgan 3 ta zaryad va margazga zaryadining moduli Q bo'lgan boshqa zaryad joylashtirildi. Aylana markazidagi zaryadga ta'sir qiladigan natijaviy Kulon kuchini toping.

($Q=5 \mu\text{C}$, $q=2 \mu\text{C}$, $\alpha=60^\circ$)

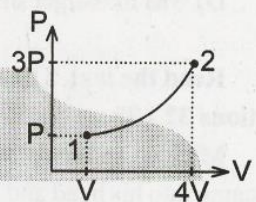
- A) 22 μN B) 32 μN
C) 0 D) 54 μN

12. O'quvchining ko'zoynaksiz eng yaxshi o'qish masofasi 20 sm bo'lsa, uning ko'zoynagining optik kuchi qanday?

- A) -2,5 D B) -1,6 D
C) -1 D D) -0,8 D

13. Rasmda ideal gazning bosimi parabolik qonuniyatga ko'ra o'zgarish grafigi tasvirlangan. Agar gazning 1-holatdagi harorati -100°C ga teng bo'lsa, uning 2-holatdagi haroratini toping.

- A) 2076°C B) 1803°C
C) 1200°C D) 1103°C

14. Qarshiliklari 40 Om va 200 Om bo'lgan rezistorlar o'zaro parallel ulanib, ularga qarshiligi 50 Om bo'lgan rezistor ketma-ket ulangan. Agar 50

Om lik rezistordagi tok kuchi 1,2 A bo'lsa, 40 Om lik rezistordan 2 s da qancha issiqlik ajrab chiqadi?

- A) 3,2 J B) 48 J
C) 16 J D) 80 J

15. Quyida ifodalangan qonun qanday nomlanadi?

Agar jism bir necha kuch ta'sirida harakatlanayotgan bo'lsa, har bir kuch boshqa kuchlar bilan birga yoki yakka o'zi ta'sir qilayotganidan qat'iy nazar jismga hamma vaqt bir xil tezlanish beradi.

- A) Impulsning saqlanish qonuni
B) Nyutonning II qonuni
C) Inersiya qonuni
D) Kuchlar ta'sirining mustaqillik qonuni

16. Fotonning massasi tinchlikdagi elektronning massasiga teng bo'lishi uchun uning impulsi qanday bo'lishi kerak (kg·m/s)?

- A) $27,3 \cdot 10^{-23}$ B) $16,6 \cdot 10^{-24}$
C) $1,4 \cdot 10^{-22}$ D) $4,2 \cdot 10^{-23}$

17. 20 N kuch 4 kg massali aravachaga 4 m/s^2 tezlanish bera oladi. Agar uning ustiga 2 kg massali yuk qo'yilsa, shu kuch ta'sirida ular qanday tezlanish bilan harakatlanadi?

- A) 1,(3) m/s^2 B) 2,(3) m/s^2
C) ular harakatlanmaydi D) 1,(6) m/s^2

18. Agar katta tezlikda harakatlanayotgan jismning zichligi tinchlikdagi zichligidan 100% ga ortiq bo'lsa, jismning massasi tinchlikdakisiga nisbatan necha foizga ortiq?

- A) 50% B) 41%
C) 27% D) 25%

19. O'zgaruvchan kuchlanish manbaiga $2 \text{ } \mu\text{F}$ sig'imli kondensator, 20 Om qarshilikka ega rezistor va induktiv g'altak ketma-ket ulangan. Agar kuchlanish o'zgarishining siklik chastotasi 200 rad/s bo'lsa, tok kuchi va kuchlanish orsidagi fazalar farqi nolga teng bo'lishi uchun g'altakning induktivligi qanday bo'lishi kerak?

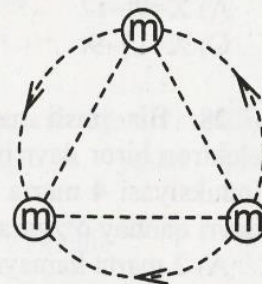
- A) 12,5 Gn B) 4 Gn
C) 0,025 Gn D) 0,2 Gn

20. Boshlang'ich tezligi V bo'lgan mashina 10 s tekis sekinlanib, tezligini 4 marta kamaytirdi va 30 s tekis tezlanib, yana avvalgi tezligiga erishdi. Agar mashinaning butun yo'ldagi o'rtacha tezligi 20 m/s bo'lsa, V nechaga teng?

- A) 80 m/s B) 42 m/s
C) 24 m/s D) 32 m/s

21. Massalari m bo'lgan 3 ta bir xil yulduz radiusi R bo'lgan aylana bo'lylab shunday harakatlanishadiki, ularni tutashtirilsa, har doim muntazam uchburchak hosil bo'ladi. Yulduzlar uchligi rasmda ko'rsatilganidek umumiy o'q atrofida aylanma harakat qilib, o'zaro gravitatsion kuch muvozanatlashishi uchun, ularning aylanish chastotasi qanday bo'lishi kerak?

(G – gravitatsion doimiy)

A) $\frac{1}{2\pi R} \sqrt{\frac{Gm}{3R}}$

B) $\frac{m}{2\pi R} \sqrt{\frac{G}{\sqrt{3}R}}$

C) $\frac{1}{2\pi R} \sqrt{\frac{Gm}{\sqrt{3}R}}$

D) $\frac{G}{2\pi m} \sqrt{\frac{1}{3R}}$

22. Qo'zg'almas blokdan o'tkazilgan ipning ikki uchiga 4 kg va 6 kg massali jismlar osilib, erkin harakatga keltirildi. Ipdagi taranglik kuchi qanday bo'ladi?

- A) 50 N B) 48 N
C) yarmida 40 N, yarmida 60 N D) 46,6 N

23. Gorizontall tekislikda turgan 0°C haroratli muz bo'lakchasiga qanday boshlang'ich tezlik berilsa, u ishqalanish kuchi ta'sirida sekinlanib to'xtagunicha yarmi erib ketadi?

(muz va tekislik orasidagi ishqalanish koeffitsiyenti 0,2; solishtirma erish issiqligi 330 kJ/kg)

- A) 574 m/s B) 488 m/s
C) 976 m/s D) 332 m/s

24. Boshlang'ich tezliksiz erkin tashlab yuborilgan jismning 5-s dagi ko'chishini toping.

- A) 125 m B) 35 m
C) 40 m D) 45 m

25. Foydali quvvati 20 kW bo'lgan nasos 1 sutkada 12 m chuqurlikdan qanday massali suvni tortib chiqara oladi?

- A) 20 kilotonna B) 116 kilotonna
C) 14,4 kilotonna D) 225 kilotonna

26. Harakat tenglamasi $X=2t^2-t^3+4$ bo'lgan jismning 3-s dagi tezlanish modulini toping.

- A) 9 m/s^2 B) 54 m/s^2
C) 14 m/s^2 D) $4,5 \text{ m/s}^2$

27. Koordinata o'qining $X_1 = -17$ nuqtasida turgan jism 4 s ichida tekis harakatlanib $X_2 = 19$ nuqtasiga yetib keldi. Mana shu jismning harakat tenglamasini toping.

- A) $X = 9t - 17$ B) $X = 17t - 9$
C) $X = 17 - 9t$ D) $X = 9 - 17t$

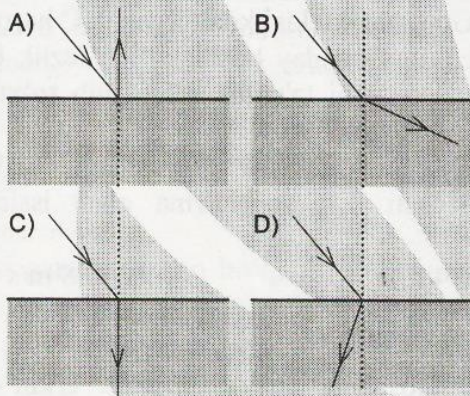
28. Bir jinsli magnit maydonga uchib kirgan elektron biror davr bilan aylanmoqda. Agar maydon induksiyasi 4 marta orttirilsa, elektronning aylanish davri qanday o'zgaradi?

- A) 2 marta kamayadi B) 2 marta ortadi
C) 4 marta kamayadi D) 4 marta ortadi

29. Gorizontga burchak ostida otilgan jismning harakat davomidagi eng kichik tezligi 30 m/s va u 80 m balandlikkacha ko'tarila oldi. Uning uchish uzoqligini toping.

- A) 120 m B) 240 m
C) 180 m D) 320 m

30. Yorug'lik nuri vakuumdagi muhitga o'tmoqda. Agar muhitning sindirish ko'rsatkichi manfiy qiymatni qabul qilganida edi, nurning yo'li qanday bo'lar edi?

31. Po'kak chelakdagi suvga kuch bilan to'liq botirildi va ular erkin tashlab yuborildi. Chelak yerga tushgunicha po'kak o'zini suvda qanday tutadi?

- A) to'liq qalqib chiqadi
B) qisman qalqib chiqadi
C) suvga to'liq botganicha qoladi
D) tebranma harakat qiladi

32. Mexanik to'lqinda olingan ikki nuqta qarama-qarshi fazada tebranmoqda. Agar to'lqin uzunligi 6 m bo'lsa, quyidagilardan qaysi biri nuqtalar orasidagi masofa bo'lishi mumkin?

- A) 4 m B) 9 m
C) 12 m D) 7 m

• Avtomobillarning xavfsizlik yostiqlari 25-50 millisekundda to'la shishadi. Qiyoslash uchun: kiprik qoqishga 100 millisekund vaqt kerak.

• Koinotda eng keng tarqalgan element – vodorod. Undan keyin esa geliy.

• Zanglagan temir zanglamaganidan og'irroq bo'ladi. Chunki temir oksidi temirdan og'irroq.

• Olimlarning hisoblashicha, so'nggi 500 yil ichida fazoviy jismlarning tushishi hisobiga Yer 1 milliard tonnaga og'irlashgan.

33. 4 kg massali jism 37° qiyalikka ega bo'lgan tekislikda tekis sirpanib tushmoqda. Shu jismni yuqoriga 1 m/s^2 tezlanish bilan harakatlantirish uchun qancha kuch kerak bo'ladi?

($\sin 37^\circ = 0,6$; $\cos 37^\circ = 0,8$)

- A) 24 N B) 28 N
C) 32 N D) 30 N

34. Mutlaqo vakuumda tinch holatda ushlab turilgan ikki jism qo'yib yuborilsa, tortishish kuchi ta'sirida ular bir-biri tomonga qanday harakat qiladi?

- A) tekis tezlanuvchan
B) ular tinch holatda qolaveradi
C) notekis tezlanuvchan, tezlanish moduli kamayib boradi
D) notekis tezlanuvchan, tezlanish moduli ortib boradi

35. Aerostatda o'lchangan atmosfera bosimi yer sirtida o'lchangandagi qiymatidan 8 mm ga farq qilgan bo'lsa, aerostatning qanday balandlikda ekanligini toping.

- A) 144 m B) 120 m
C) 84 m D) 96 m

36. Prujinaga yuk osilishi natijasiga u biroz uzaydi. Agar prujina ko'ndalangiga teng ikkiga bo'lib, yana shu yuk osilsa, nisbiy uzayish qanday o'zgaradi?

- A) o'zgarmaydi
B) 2 marta ortadi
C) 2 marta kamayadi
D) 4 marta kamayadi

Tuzuvchi: "Navoiy" ATM fizika o'qituvchisi
Oybek QUDRATOV

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni telegramdagi
@fizUZ; @faqat_fizika; @abituriyentgazeta va
www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilda kutamiz.

1. Quyidagi to'qimalarga tegishli ma'lumotlarni ko'rsating.

a) qoplovchi to'qima; b) mexanik to'qima; c) asosiy to'qima

1) ksilema va floema naylaridan iborat; 2) sklereid hujayralariga ega; 3) o'simliklarni quruqlikka chiqishi bilan bog'liq holda paydo bo'lgan; 4) hujayralari yupqa va egiluvchan bo'ladi; 5) hujayrasining vakuolalarida efir moylari to'planadi; 6) xlorenxima hujayralaridan iborat

A) 1, 2-b; 3-a; 4, 5-c B) 2-b; 3-a; 6-c

B) 4, 6-c; 2, 3-b; 5-a D) 1-b; 6-c; 2-a

2. Ildiz haqidagi notog'ri ma'lumotni belgilang.

A) ildizning shimuvchi qismidan yangi tukchalar shakllanadi

B) barcha gulli o'simliklarda urug'dan dastlab asosiy ildiz shakllanadi

C) ildizning po'st hujayralari tirik bo'ladi

D) kartoshka qo'shimcha ildizlarga ega

3. Poyaning qaysi qismi doim bo'linib ko'payib turadigan hujayralardan iborat?

A) floema

B) ksilema

C) kambiy

D) o'zak

4. Oddiy(a) va toq patsimon(b) barglar keltirilgan javobni belgilang.

1) shirinmiya; 2) majnuntol; 3) no'xat;

4) mosh; 5) yong'oq

A) a-2; b-4

B) a-5; b-1

C) a-4; b-3

D) a-2; b-5

5. Quyidagi ma'lumotlardan qulupnayga tegishlisini belgilang.

a) o'q ildiz tizimiga ega; b) qo'shimcha ildiz hosil qiladi; c) ildiz bachkisi orqali ko'payadi; d) gulqo'rg'oni oddiy; e) magnoliyasimonlarga kiradi

A) a, b, e

B) b, d

C) c, e

D) a, d, e

6. Popuklari bo'lmagan uchma mevalarni toping.

A) baliqko'z, cherkez, qo'g'a

B) shumtol, qarag'ay, zarang

C) rovoch, jud, boyalish

D) qoqio't, terak, tol

7. Penitsill zamburug'iga tegishli ma'lumotni belgilang.

A) yadro moddalari sitoplazmada tarqoq holda

B) mog'or zamburug'lar guruhiga ta'luqli

C) mitseliysida to'siqlar bo'lmaydi

D) avtotrof organizm hisoblanadi

8. Qaysi organizmning ko'payishida sporalari o'sishidan ko'p hujayrali, shoxlangan, ingichka, yashil iplar shakllanadi?

A) zuxrasoch

B) nitella

C) manna

D) funariya

9. Qalqon xilidagi to'pgul qaysi oila(lar)da uchraydi?

a) ra'nodoshlar; b) burchoqdoshlar; c) tokdoshlar;

d) murakkabguldoshlar

A) a, b, c

B) faqat a

C) a, d

D) a, c, d

10. Toron(a), qatrong'i(b) va yapon noki(c)ga tegishli ma'lutolar quyidagilardan qaysi birida to'g'ri keltirilgan?

A) a-yuksak o'simlik; b-magnoliatoifa; c-daraxt

B) a-gulli o'simlik; b-daraxt; c-manzarali o'simlik

C) a-bir yillik o't; b-buta; c-magnoliyasimon

D) a-yaylov o'simligi; b-ochiq urug'li; c-burchoqdoshlar oilasi vakili

11. Qizil qon hujayralarida parazitlik qiluvchi organizmni belgilang.

A) bezgak paraziti

B) leyshmaniya

C) soxta oyoqlilar

D) tripanosoma

12. Jinslar nisbati 1:1 bo'lgan organizm(lar)ni belgilang.

1) planariya; 2) perlovitsa; 3) bolalar gijjasi; 4) bitiniya

A) faqat 4

B) 1, 4

C) 2, 3

D) 2, 3, 4

13. Qaysi turkum vakillari jamoa bo'lib yashaydi, oilada bittadan urg'ochi va erkak jinsi hamda bir necha yuzdan milliongacha ishchi va qo'riqchilardan iborat?

A) to'g'riqanotlilar

B) pardaqaqanotlilar

C) tangachaqaqanotlilar

D) termitlar

14. Katta sadafdorning ayirish sistemasini belgilang.

A) tasmaga o'xshash yagona buyrak

B) sirtmoqqa o'xshash ingichka uzun naychalar

C) malpigi naychalari

D) bir juft yashil bezlar

15. Muskullari ikki yon tomonida tana bo'y lab uzun tasma shaklida joylashgan organizmni belgilang.

- A) lansetnik B) planariya
C) gambuziya D) yomg'ir chuvalchangi

16. Tekshirishlar natijasiga ko'ra bemorga plazmasining tarkibida agglutininning ham α ham β turlari bor bo'lgan qon guruhlarini quyish mumkin bo'ldi. Bemorning o'zi esa qonida faqat agglutininogenlar bor bo'lgan retsiptiyentga qon berishi mumkin ekan. Bemorning qon guruhini aniqlang.

- A) I B) II C) III D) IV

17. Jigarda uchrovchi, yog'da eriydigan vitaminning organizmda bajaradigan vazifasini aniqlang.

- A) nerv sistemasida qo'zg'alish va tormozlanish jarayonlarining normal o'tishida muhim ahamiyatga ega
B) kalsiy va fosfor almashinuvuda muhim ahamiyatga ega
C) ko'z o'tkirligining normal bo'lishida muhim ahamiyatga ega
D) oqsillar va uglevodlar almashinuvida muhim ahamiyatga ega

18. Qanday hollarda tana muskullarining tarangligi pasayadi ?

- 1) oqimtir yadroning ishi kuchsizlanganda; 2) targ'il tana kasallanganda; 3) oqimtir yadroning ishi kuchayib ketganda;
4) miyacha shikastlanganda
A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 4
C) 2, 3, 4 D) 1, 2

19. Parasimpatik nerv tolalari siydik ajralishini qanday boshqaradi ?

- A) buyrak qon tomirlarini kengaytirib, siydik ajralishini kuchaytiradi
B) reabsorbsiya jarayoniga ta'sir qilib, siydik ajralishini kamaytiradi
C) reabsorbsiya jarayonini pasaytirib, siydik ajralishini ko'paytiradi
D) qon tomirlarni toraytirib, siydik ajralishini kamaytiradi

20. Qonda karbonat angidrid miqdori ko'payib ketsa ...

- A) kesson kasalligi yuzaga keladi
B) uzunchoq miyadagi nafas markazi qo'zg'aladi

C) endokrin sistemasidan ajralgan gormonlar nafas olishni muvozanatlashtiradi

D) nafas olishning shartli reflekslar markaziga ta'sir qiladi

21. DNK ning bir zanjiridagi nukleotidlar ketma ketligi quyidagilardan iborat: AATGTTSGGSASS

Shu DNK ning ikkinchi zanjiridagi nukleotidlar va ular o'rtasidagi umumiy vodorod bog'lar sonini toping.

- A) TTASAAGSSGTGG; 33 ta
B) TTASAAGSSGUTG; 32 ta
C) TTASAAGSSGTSS; 33 ta
D) TTATAAGSSGTSS; 30 ta

22. Hujayrada qaysi kichik molekulali organik moddalar uchraydi ?

- 1) aminokislota; 2) pigment; 3) glikogen; 4) gormon;
5) nukleotid; 6) lipoprotein; 7) shakar
A) 2, 4, 5, 7 B) 1, 3, 5, 6
C) faqat 7 D) 3, 5, 6

23. Quyidagi qaysi organizm(lar)ning bo'linish urchug'i maxsus ferment markazlaridan hosil bo'ladi?

- a) semga; b) gul qandalasi; c) jo'ka; d) chigirtka; e) kapalak
A) faqat c B) a, b, d, e
C) barchasi D) a, c

24. Tirik organizmlardagi hujayrasiz shakllarni (a) o'simliklarda, (b) mikroorganizmlarda, (c) hayvonlarda qaysi olimlar kashf etishgan?

- 1) D.I. Ivanovskiy; 2) P. Frosh; 3) F. de Errel;
4) F. Leffler; 5) G. de Friz
I) bakteriyafag virusi; II) oqsil kasalligi qo'zg'atuvchisi;
III) tamaki mozaikasi virusi
A) a-1-III; b-3-I; c-2, 4-II
B) a-1-III; b-2, 4-I; c-3-II
C) a-1-I; b-3-III; c-2, 4-II
D) a-1-III; b-5-I; c-2, 4-II

25. Quyidagilardan to'g'risini belgilang.

- A) odam $2n=46$, $n=23$; shimpanze $2n=24$, $n=48$
B) suvarak $2n=48$, $n=24$; makkajo'xori $2n=10$, $n=20$
C) zog'ara baliq $2n=104$, $n=52$; drozofilla $2n=8$, $n=3$
D) shimpanze $2n=48$, $n=24$; qalampir $2n=48$, $n=24$

26. Tanasi kulrang, qanoti uzun urg'ochi drozofila pashshasida tana rangi va qanotining uzunligini belgilovchi genlar bitta xromosomada joylashgan. Krossingover 15 foizni tashkil etadi. Digeterozigotali urg'ochi pashsha bilan retsessiv gomozigotali erkak drozofila pashshalari chatishtirilganda, olingan avlodning necha foizi yuqoridagi belgilar bo'yicha ota drozofila pashshasiga o'xshagan bo'ladi?

- A) 25 % B) 42,5 %
C) 75 % D) 57,5 %

27. Suli o'simligida donning qora bo'lishini dominant A geni va kulrang bo'lishini B geni ta'minlaydi. Birinchi genning dominant noallel genga nisbatan epitatik xususiyatga ega. Genotipdagi genlarning retsessiv holatda bo'lishi fenotipni oq bo'lishini ta'minlaydi. Bitta belgisi bo'yicha retsessiv gomozigota bo'lgan qora hamda kulrang donli o'simliklar o'zaro chatishtirilganda fenotip bo'yicha qanday donli o'simliklar hosil bo'ladi?

- A) 50 % qora, 50 % kulrang
B) 25 % qora, 50 % kulrang, 25 % oq
C) 25 % kulrang, 25 % oq, 50 % qora
D) 100 % qora donli o'simliklar

28. Dissimilatsiya jarayonida bir necha molekula glukozaning oksidlandi va 15 molekula karbonat angidrid hosil bo'ldi. Sintezlangan ATF miqdorini aniqlang.

- A) 95 B) 100 C) 185 D) 90

29. Yuksak o'simliklar kloni qanday olinadi?

a) sun'iy sharoitda o'simlik hujayrasini yetishtirib; b) qalamchalari orqali ko'paytirish; c) sun'iy changlantirib; d) kallus to'qimaga o'stiruvchi gormonlar ta'sir qildirib

- A) a, d B) a, b
C) faqat c D) a, c, d

30. Ekotop nimalardan tashkil topgan?

a) zoosenoz; b) edafotop; c) fitosenoz; d) klimatotop; e) mikrobiosenoz

- A) b, d B) a, c, e
C) a, d, e D) b, c, d

31. Xromosoma bir qismining ajralishi nima?

- A) translokatsiya B) deletsiya
C) duplikatsiya D) inversiya

Suv insonning kisloroddan keyin ikkinchi ehtiyoji hisoblanadi. Odamzod ovqatsiz olti hafta yashashi mumkin, ammo suvsiz bir haftadan ortiq umr ko'ra olmaydi.

Dunyoda eng ko'p foydali moddalarni o'zida jamlagan suv bu quduq suvi hisoblanadi. Inson o'z qo'li bilan bunday aralashmani tayyorlay olmaydi.

Dunyodagi eng qimmat suv Los-Anjelesda sotiladi. Bu suvning 1 litri 90 dollar turadi. Suvni kristallar bilan bezatilgan maxsus idishlarda sotishadi. Yoshlar bu suvni asosan idishiga qiziqib sotib oladi.

Agar kuniga besh stakandan ortiq suv ichsangiz, yurak xuruji xavfi ortga chekina borarkan. Bunday foydali suv esa filtrlangan ichimlik suvi sanaladi.

32. Orangutanning odamga o'xshash belgisini aniqlang.

a) kalla suyagining tuzilishi; b) tanasining umumiy mu'tanosibligi; c) 12 juft qovurg'asi; d) panja tuzilishi; e) ko'krak qafasining yassiligi; f) qo'l-oyoqlarining katta-kichikligi

- A) a, f B) c C) b, d D) e

33. Kam miqdorning cheksizligini ta'minlashning birdan bir usuli uni yopiq halqa bo'ylab aylanishga majbur etishdir. Yuqoridagi fikr kimga tegishli?

- A) V.I. Vernadskiy B) V.R. Vilyams
C) A. Tensli D) E. Lerua

34. Tentak qushdagi moslanish quyidagilarning qaysi biriga misol bo'ladi?

- A) himoya rang B) maskirovka
C) mimikriya D) ogohlantiruvchi rang

35. Qaysi davr oxiriga kelib qisqichbaqa, chayonlar rivojlangan?

- A) kembriy B) ordovik
C) devon D) silur

36. Ovqat hazm qilish bezlari ishini susaytiruvchi gormonni belgilang.

- A) tiroksin B) vazopressin
C) insulin D) timozin

Tuzuvchi: "Navoiy" ATM biologiya o'qituvchisi
Jahongir ABDULLAYEV

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni telegramdagi @biomadridUZ @abituriyentgazeta va
www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilida kutamiz.

1. Qaysi qatordagi moddalardan ikkitasi oddiy, uchitasi esa murakkab modda?

- A) ozon, osh tuzi, malaxit, oq fosfor, fullerin
B) karbin, saxaroza, mochevina, bo'r, volfram
C) olmos, grafit, suv, ammiak, lonsdeylit
D) vodorod, silan, glukoza, sulema, kinovar

2. Qandaydir bir sharoitda 22 g N_2O gazi 0,5 atm. bosim beradi. Huddi shunday sharoitda 18,4 g YO_2 gazi 0,4 atm. bosim bersa, Y ning proton sonini toping. (Hajm o'zgarmagan)

- A) 16 B) 7 C) 14 D) 32

3. Tarkibida 25 % noma'lum metal tutgan metal va ohaktosh aralashmasi ochiq havoda qizdirilganda aralashma massasi 23 % ga kamaydi. Noma'lum metalni aniqlang. (Metalni havodagi azot bilan ta'sirlashuvini hisobga olmag)

- A) Ca B) Cd C) Be D) Cu

4. Markaziy atomining gibridlanishi sp^3d^2 tipda bo'lgan moddani toping.

- A) IF_7 B) PCl_5
C) XeF_4O_2 D) Si_4

5. "Navoiy" A.T.M. o'quv xonalari kattaligi 4 m x 5 m x 2,5 m kattalikda bo'lib, har bir xonada 14 tadan o'quvchi tahsil oladi. Normal sharoitda havoda 0,04% CO_2 bo'ladi. Agar CO_2 ning hajmiy ulushi 0,1% ga teng bo'lsa, kislorod yetishmovchiligi boshlanadi. Agar bir odam soatiga 5 litr CO_2 ajratsa, o'qituvchi necha minut dars o'tishi mumkin?

- A) 25,7 B) 57,6
C) 48,2 D) 24

6. Zaryadsiz nuklonlar soni bir xil bo'lgan azot va ammiakdan iborat gazlar aralashmasidagi ammiakning massa ulushini (%) toping.

- A) 45 B) 67 C) 55 D) 33

7. Quyidagi metallarni (1, 2, 3, 4, 5, 6) ularning kristall panjaralariga (a, b, c) moslang.

1. Ag; 2. Ba; 3. Be; 4. Pd; 5. Cd; 6. Li
a) yoqlari markazlashgan kub; b) geksagonal;
c) hajmi markazlashgan kub.

A) 1-a; 2-c; 3-b; 4-b; 5-c; 6-c

B) 1-a; 2-c; 3-b; 4-a; 5-c; 6-c

C) 1-a; 2-c; 3-b; 4-a; 5-b; 6-a

D) 1-b; 2-c; 3-b; 4-b; 5-c; 6-c

8. Tarkibida massa jihatidan 28% metall, 24% oltingugurt va 48% kislorod bo'lgan birikmaning molyar massasini aniqlang.

- A) 406 B) 398 C) 400 D) 396

9. Quyidagi fikrlardan qaysilari no'to'g'ri?

1) nomolekulyar tuzilishli moddalar Prust kashf etgan qonunga bo'ysunmaydi

2) izoxorik sharoitda temperatura o'zgarishi bosim o'zgarishiga to'g'ri proporsional

3) yadro reaksiyalari modda massasining saqlanish qonuniga bo'ysunadi

4) izotonlarda proton va neytronlar yig'indisi teng

5) elektronning orbital kvant soni magnit kvant soniga teng bo'lishi mumkin

- A) 1, 3, 5 B) 2, 4
C) 1, 2, 5 D) 3, 4

10. Sulfat, sulfit va sulfid kislotalarda oltingugurtning oksidlanish darajalarini yozing.

- A) +6, +2, +4 B) +6, +4, +2
C) +4, +6, -2 D) +6, +4, -2

11. $^{254}_{Es} + x \alpha \rightarrow E + \beta + 3n$

Yadro reaksiyasida 103,6 mg E hosil bo'lgan bo'lsa, necha mg Es parchalangan? (Es va E o'zaro izoton)

- A) 152,4 B) 127
C) 101,6 D) 76,2

12. Tarkibida donor-akseptor bog'i bo'lgan molekula yoki zarrachalarni aniqlang.

- 1) $NH_4Fe(SO_4)_2$ 2) $FeCl_3$ 3) H_3O^+
4) CO 5) $Na[Al(OH)_4]$ 6) HNO_3
7) H_2SO_4 8) N_2O 9) K_3PO_4 10) CCl_4
A) 1, 3, 4, 5, 6, 8 B) 3, 4, 6, 8
C) 1, 2, 5, 8, 9 D) 5, 6, 7, 9, 10

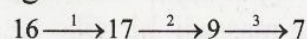
13. Tarkibida uglerod va kislorod atomlari soni teng bo'lgan etan (C_2H_6) va karbonat angidrid gazlari aralashmasi bor. Bu aralashmada 1 hajm gidridga qancha hajm (n.sh.) oksid to'g'ri keladi?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

14. Bertolle tuzi (KClO_3) qizdirilganda uning parchalanishi ikki xil yo'nalishda boradi: a) kislorod va kaliy xlorid hosil bo'ladi; b) KClO_4 va kaliy xlorid hosil bo'ladi. 49 g KClO_3 parchalanishidan 0,3 mol KCl hosil bo'lgan bo'lsa, olingan KClO_4 massasini (g) aniqlang.

- A) 13,85 B) 12,45
C) 18,24 D) 15,24

15. Quyidagi qatorda tartib nomeri berilgan elementlarning ionlanish-potensial qanday o'zgaradi?

a) ortadi; b) kamayadi

- A) 1b; 2a; 3a B) 1a; 2a; 3b
C) 1b; 2b; 3a D) 1a; 2b; 3b

16. Qaysi oksidlar ishqorda erimaydi?

- 1) azot(I) oksid 2) azot(II) oksid
3) rubidiy oksid 4) azot(IV) oksid
5) uglerod(IV) oksid 6) uglerod(II) oksid
7) fosfor(III) oksid 8) fosfor(V) oksid
9) oltingugurt(VI) oksid 10) oltingugurt (IV) oksid
11) kaliy oksid 12) magniy oksid
13) alyuminiy oksid 14) kremniy(IV) oksid
15) vodorod oksid
A) 3, 11, 12, 15 B) 1, 2, 3, 11, 12, 15
C) 3, 4, 5 D) 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14

17. Temir(II) -fosfitdagi σ va π bog'lar sonini hisoblang.

- A) 12 σ B) 6 σ ; 1 π
C) 6 σ ; 2 π D) 10 σ ; 2 π

18. 3,92 g noma'lum aldegid 33,84 g $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ ga mo'l miqdorda ishqor qo'shishdan hosil bo'lgan aralashma bilan qizdirildi. Hosil bo'lgan cho'kma filtrlandi va 150°C da doimiy massaga kelguncha ushlab turildi. Bunda uning massasi 13,28 grammni tashkil qildi. Aldegidning bitta molekulasidagi sp^2 -gibridlangan orbitalar sonini toping.

- A) 12 B) 9 C) 6 D) 3

19. XY birikmasida elementlarning massa nisbati mos tartibda 7 : 2. 4,2 g X modda ishlatib eng ko'pida necha gramm X_3Y_4 hosil qilish mumkin?

- A) 9,2 B) 4,1 C) 4,4 D) 5,8

20.

Birikma	Molyar entalpiya (kJ/mol)
C_4H_{10}	-126
CO_2	-394
H_2O	-242

Keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra 1 mol butanning yonish reaksiyasi uchun entalpiya qiymati ($\text{kJ}\cdot\text{mol}^{-1}$) nechaga teng bo'ladi?

- A) +2660 B) -2420
C) -2660 D) +2420

21. $2\text{X} \rightarrow 3\text{Y} + \text{Z}$ reaksiyasi 20°C da ma'lum vaqtda davom etadi. 10°C da ushbu breaksiya 20 sekundga uzoqroq davom etdi. 40°C da esa 15 sekundga tezroq davom etgan bo'lsa, 60°C da ushbu reaksiya necha sekund davom etadi?

- A) 2,5 B) 1,25 C) 4 D) 6,25

22. $\text{X}_{(\text{g})} + 2\text{Y}_{(\text{g})} \rightarrow 2\text{Z}$ reaksiyasida 1 mol/l dan X va Y gazlari o'zaro ta'sirlashganda reaksiya unumi 80 % ga teng bo'ldi. Muvozanat konstantasini toping.

- A) 80/3 B) 2/27
C) 3/19 D) 1/64

23. Quyidagi tuzlarning qaysilari gidrolizga uchramaydi?

- 1) natriy sulfat 2) natriy sulfid
3) natriy karbonat 4) kaliy asetat
5) kaliy sulfid 6) kalsiy nitrat
A) 5, 6 B) 2, 3, 4, 5
C) 1, 6 D) 1, 2, 3, 4

24. 100 g 32,04% li nitrat kislota eritmasiga mis bo'lakchasi tashlanganda hosil bo'lgan eritmadagi tuz bilan nitrat kislota massa ulushlari teng bo'lsa, kislota massasi ulushini (%) aniqlang.

- A) 24,425 B) 16,275
C) 18,975 D) 8,145

25. Sikloalkan va CO_2 gazlari aralashmasida sikloalkanning hajmiy ulushi 60 % . massa 65,63 % bo'lsa, sikloalkan formulasini toping.

- A) C_4H_8 B) C_2H_4
C) C_3H_6 D) C_5H_{10}

26. 45,2 g oleum 28%-li kaliy gidroksid eritmasida eritilganda 35,7%-li eritma hosil bo'lgan. Oleum tarkibini aniqlang.

- A) $H_2SO_4 \cdot 1,6SO_3$ B) $H_2SO_4 \cdot 0,6SO_3$
C) $H_2SO_4 \cdot 0,8SO_3$ D) $H_2SO_4 \cdot 1,2SO_3$

27. $\dots \rightarrow xCu(NO_3)_2 + yH_2SO_4 + 10NO + zH_2O$ mis (II) nitart va sulfat kislotaning massalar yig'indisi 1422 g. Qaytaruvchi oldidagi koeffitsiyentni toping.

- A) 6 B) 3
C) 22 D) 8

28. 19300 sekund davomida 2A tok kuchi bilan 250 ml 0,4 molyarli kadmiy sulfat eritmasi elektroliz qilinganda, katodda ajralgan kadmiyning massasini (g) hisoblang. (vodorodning ajralishi hisobga olinmasin).

- A) 22,4 B) 104
C) 11,2 D) 52

29. Molekulyar massasi 59940 bo'lgan oqsilni 120 g miqdori gidrolizlansa 140g har xil aminokislotalar aralashmasi olindi. Oqsil tarkibida nechta aminokislota qoldig'i bo'lgan?

- A) 557 B) 556
C) 555 D) 554

30. Teflonning polimerlanish darajasi 600 bo'lsa, molekulyar massasi nechaga teng bo'ladi?

- A) 45600 B) 52800
C) 60000 D) 82800

31. Berilgan moddalarning qaysilari benzol bilan reaksiyaga kirishadi?

1) brom (temir(III) xlorid ishtirokida); 2) xlor (nikel yoki platina); 3) nitrat kislota (sulfat kislota ishtirokida); 4) vodorod ($t=25^\circ C$, aluminiy xlorid ishtirokida); 5) kaliy permanganat (sulfat kislota ishtirokida); 6) sulfat kislota;

- A) 2, 4, 5, 6 B) 1, 3
C) 2, 4, 5 D) 1, 3, 6

32. Berilgan moddalarning qaysi bir(lar)i odatdagi temperaturada kremniy bilan reaksiyaga kirishadi?

1) xlorid kislota eritmasi; 2) natriy gidroksid eritmasi; 3) azot; 4) natriy

- A) 2 B) 2, 4
C) 1 D) 3

33. 0,4 mol C_3H_8 , C_2H_6 va C_xH_y yondirilganda 1,1 mol CO_2 hamda 1,4 mol H_2O hosil bo'ladi.

1) C_3H_8 dan hosil bo'lgan H_2O bilan C_xH_y dan hosil bo'lgan suvning massasi bir xil.

2) C_2H_6 dan hosil bo'lgan CO_2 hajmi C_xH_y dan hosil bo'lgan CO_2 hajmiga teng. C_xH_y -?

- A) C_2H_4 B) C_3H_6
C) C_4H_8 D) C_5H_{10}

34. Oqsil millon reakstivi bilan qizdirilganda oqsil bir joyga to'planib pushti rangga bo'yaladi. Bu oqsil tarkibida ... borligidan dalolat beradi.

- A) tirozin B) fenilalanin
C) sistein D) glutamin kislota

35. 18,8 etilenglikol va pirogallol aralashmasiga NaOH eritmasi ta'sir ettirilganda 19,2 g tuz hosil bildi. Aralashma tarkibidagi etilenglikolning massa ulushini (%) aniqlang.

- A) 29,2 B) 32,97
C) 50 D) 78,8

36. 7,02 g massadagi saxaroza va glyukoza aralashmasi gidrolizlandi. Gidroliz mahsulotlarini asillash uchun dastlabki aralashmani asillash uchun kerak bo'ladigan propion angidrididan 2,6 g ko'proq talab etiladi. Saxaroza va glyukoza massasini (g) aniqlang.

- A) 5,18; 1,84 B) 4,2; 2,82
C) 3,42; 3,6 D) 3,18; 3,84

Tuzuvchi: **Suhrob IBODULLAYEV**

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni telegramdagi @simyaUZ @abituriyentgazeta va www.facebook.com/groups/Abituriyentuz manzilida kutamiz.

1. AQSH O'rta Osiyo davlatlaridan tashqari yana qaysi davlat bilan o'z aloqalarini yaxshilashga harakat qilmoqda?

- A) Turkiya
B) Xitoy
C) Afg'oniston
D) Ozarbayjon

2. Turkiya aholisining 14 yoshgacha bo'lgan salmog'i necha foizga teng?

- A) 28
B) 25
C) 32
D) 23

3. Fransuz geografi Delil nechanchi yili tuzgan xaritasida Orol botig'ida joylashgan suv havzasini birinchi marta „Orol“ deb nomlagan?

- A) 1843
B) 1723
C) 1663
D) 1913

4. Qaysi iqtisodiy geografik rayonining temiryo'l bilan ta'minlanish darajasi mamlakatimizning o'rtacha ko'rsatkichidan ikki marta yuqori turadi?

- A) Toshkent
B) Samarqand
C) Farg'ona
D) Qashqadaryo

5. Chuqurligi 1470 metr bo'lgan ko'l haqidagi qaysi hukm to'g'ri?

- A) Yevrosiyo materigida joylashgan
B) Buyuk ko'llar guruhiga kiradi
C) KDR, Burundi, Tanzaniya, Zambiya davlatlari hududida joylashgan
D) And tog'larida joylashgan

6. Yevropaning qaysi davlati vositachlik faoliyatini olib borishga va turizmga ixtisoslashgan?

- A) Belgiya
B) Lyuksemburg
C) Shveysariya
D) Andorra

7. Qatran Too tizmasi qaysi davlatda joylashgan?

- A) Qirg'iziston
B) O'zbekiston
C) Tojikiston
D) Qozog'iston

8. Quyidagilardan qaysi birining tabiat kompleksi kamroq o'zgargan?

- A) Qurama tog'i
B) Bo'kantov
C) Qarnob cho'li
D) Ko'hitang tog'i

9. Aholining ko'p qismi qaysi materikning yashash uchun qulay bo'lgan sharqiy, janubi-sharqiy va janubi-g'arbiy chekkalarida to'plangan?

- A) Janubiy Amerika
B) Shimoliy Amerika
C) Avstraliya
D) Afrika

10. Qaysi ikki davlat o'rtasida Dunay daryosi chegara vazifasini o'taydi?

- A) Ruminiya va Xorvatiya
B) Serbiya va Moldaviya
C) Sloveniya va Xorvatiya
D) Ruminiya va Bolgariya

11. Qaysi okeanda eng kam yog'in shimoli-g'arbiy qismida (100 mm) kuzatilgan?

- A) Shimoliy Muz
B) Hind
C) Atlantika
D) Tinch

12. Hozirgi kunda eng ko'p ifloslangan qo'ltiqlarning nechtasi Atlantika okeanida joylashgan?

- A) 2 ta
B) 4 ta
C) 1 ta
D) 3 ta

13. Respublikamiz aholisi Yevropadagi qaysi davlat aholisidan 4 marta ko'p?

- A) Belgiya
B) Niderlandiya
C) Shveysariya
D) Gretsiya

14. 2,7 million tonna fosforit konsentrati olinadigan kombinat qachon ishga tushirildi?

- A) 1995-yil
B) 1999-yil
C) 1997-yil
D) 1998-yil

15. Qaysi tabiiy geografik o'lkaning g'arbiy qismi paleozoy, sharqiy qismi esa mezozoy eralarida ko'tarilgan?

- A) Sharqiy Sibir
B) Old Osiyo
C) Sharqiy Yevropa
D) G'arbiy Sibir

16. „Marmar“ nomli qo'shma korxona respublikamizning qaysi viloyatida joylashgan?

- A) Navoiy
B) Buxoro
C) Qashqadaryo
D) Toshkent

17. Quyidagi davlatlar ichidan nechtasi ko'p shakarqamish yetishtiradigan mamlakat hisoblanadi?

- 1) Kuba; 2) Portugaliya; 3) Argentina; 4) AQSH;
5) Rossiya; 6) Ukraina; 7) Xitoy
A) 4 ta
B) 3 ta
C) 2 ta
D) 1 ta

18. Qaysi davlatlarning parchalanishidan paydo bo'lgan nisbatan kichik davlatlarni Versal shartnomasining mualliflari o'z ta'sir doiralari kiritishni maqsad qilib oldilar?

- A) Germaniya, Ispaniya
B) Rossiya, Turkiya
C) Avstriya-Vengriya, Fransiya
D) Turkiya, Yaponiya

19. Nuqtalar o'rniga mos so'zni qo'ying.

„Mamlakatimiz Xitoy va Pokistonga chiqish imkoniyatini beruvchi Andijon – ... – Ergashtom – Qashqar avtomobil yo'li qurulishida va ularni qayta qurishda o'z ulushi bilan qatnashmoqda“.

- A) O'sh
B) Jalolobod
C) Bishkek
D) Karachi

20. Milliy parklar va qo'riqxonalar maydoni bo'yicha qaysi materik dunyoda birinchi o'rinni egallaydi?

- A) Yevrosiyo
B) Janubiy Amerika
C) Shimoliy Amerika
D) Afrika

21. Sirdaryo daryosi va Mo'yinqum cho'li orasida qaysi tog' tizmasi joylashgan?

- A) Talas Olatovi B) Ketmen
C) Qoratorv D) Sariko'l

22. Ustyurt platosining shimoliy qismi nimalardan iborat?

- A) qumli tekisliklar B) qir va botiqlar
C) qirlar D) yassi tog'lar

23. Necha metr chuqurlikdan so'ng okean tagi boshlanadi?

- A) 2000-2500 B) 2500-3000
C) 1500-2000 D) 4000-4500

24. O'rta Zarafshon tabiiy geografik okrugida yanvarning o'rtacha harorati necha gradusga teng?

- A) -0,4 -1,6°C B) -0,8 -1,1°C
C) -0,7 -1,5°C D) -0,9 -1,9°C

25. Qaysi shahardagi moy eritish kombinati mamlakatimizdagi eng yirik korxonalardan biri hisoblanadi?

- A) Kattaqo'rg'on B) Denov
C) Taxiatorv D) Andijon

26. Terrigen yotqiziqlar Dunyo okeanining necha foizini qoplaydi?

- A) 35 B) 30
C) 20 D) 25

27. Ader burni qaysi materikda joylashgan?

- A) Yevrosiyo B) Shimoliy Amerika
C) Antarktida D) Afrika

28. Germaniyaga Afrikaning qaysi davlatidan neft tankerlari va neft quvurlari orqali neft olib kelinmoqda?

- A) Gabon B) Nigeriya
C) Jazoir D) Marokash

29. Zaxana dovoni mamlakatimizning qaysi viloyatida joylashgan?

- A) Surxondaryo B) Samarqand
C) Farg'ona D) Qashqadaryo

30. Quyidagilardan qaysi biri yarimorol hisoblanadi?

- A) Kolorado B) Qrim
C) Vrangl D) Old Osiyo

31. Tabiiy komplekslar inson ta'siri darajasiga ko'ra nechta guruhga ajratiladi?

- A) 4 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 5 ta

32. Buxoro viloyatining eng g'arbiy qismida joylashgan shaharni toping.

- A) Olot B) Romitan
C) G'ijduvon D) Gazli

• Qutb ayig'i soatiga 40 km tezlikda yugura oladi.

• Ko'pchilik o'ylaganidek, Shimoliy qutbda pingvinlar uchramaydi.

• Kanadadagi ko'llar soni dunyoning boshqa barcha davlatlaridagilar qo'shib hisoblanganiga qaraganda ham ko'proqdir.

• 1984 yilda Shotlandiyada topilgan izlar hajmiga ko'ra eng kichik dinosavr chumchuqdek kattalikda bo'lgan.

• Ingliz tadqiqotchilarining hisob-kitoblariga ko'ra, odam umri davomida o'rtacha 100 000 km masofani yayov bosib o'tadi.

• Islandiya hududida 120 dan ortiq muzlik va 100 dan ziyod vulqonlar bor.

• Gonkong hududi bitta yarimorol va 236 ta oroldan iborat.

33. Qishda O'zbekiston hududiga qayerdan kirib keladigan havo natijasida, ob-havo quruq va ochiq bo'ladi, yog'in kam tushadi, sovuq havo hukmronlik qiladi?

- A) Markaziy Osiyo B) G'arbiy Sibir
C) Sharqiy Yevropa D) Sharqiy Sibir

34. Qaysi nurash turi ta'sirida barqaror minerallar hosil bo'ladi?

- A) aralash B) kimyoviy
C) organik D) fizik

35. Xitoy davlati haqidagi to'g'ri fikrni belgilang.

- A) Xitoy Tailand va Nepal davlatlari bilan chegaradosh
B) Xitoyda 350 mln tonna neft qayta ishlanmoqda
C) Xitoy 2012-yilda AQSHdan 3 mln dona ko'proq avtomobil eksport qildi
D) Mekong daryosining bosh mansabi Xitoy davlati hududida joylashmagan

36. Havo shari 4800 metr balandlikka ko'tarildi, 600 metr balandlikda havo harorati +2°C bo'lsa, havo shari ko'tarilgan joyida havo harorati necha gradusga teng?

- A) -20,5 B) -22,2
C) -21,5 D) -23,2

Tuzuvchi: Guliston davlat universiteti "Geografiya o'qitish metodikasi" yo'nalishi 4-bosqich talabasi
Nozimjon AZIMOV

Ushbu test bo'yicha fikr va e'tirozlaringizni telegramdagi @geogUZ @abituriyentgazeta va
www.facebook.com/groups/Abiturientuz manzilida kutamiz.

1. В каком слове (словах) совпадает количество букв и звуков?

- 1) обезьяна; 2) любовь; 3) мораль;
4) июль; 5) яблоко.
А) 5 В) 2,3 С) 2 D) 1,4

2. Определить стихотворный размер данного отрывка.

Не вернуть мне ту ночь прохладную
Не видать мне подруги своей,
Не слышать мне ту песню отрадную
Что в саду распевал соловей.

- А) анапест В) дактиль
С) ямб D) хорей

3. В каком варианте на месте пропуска пишется мягкий знак?

- 1) Давайте уже сегодня заботит.ся о своем здоровье.
2) При чтении фантастики тренирует.ся воображение.
3) Безмолвные чайки уныло носят.ся у побережья.
4) Он долго любит.ся солнцем
А) 3,4 В) 3 С) 1 D) 1,2

4. С кем Печорин стреляется на дуэли? (М.Ю.Лермонтов «Герой нашего времени»)

- А) с Вернером В) с Казбичем
С) с Грушницким D) с Максимом
Максимовичем

5. Кто из русских писателей служил солдатом в Семипалатинске в 1854г.?

- А) Л.Н.Толстой В) Ф.М. Достоевский
С) Н.А.Некрасов D) Салтыков-Щедрин

6. Укажите вариант дефисного написания всех наречий

- 1) (в)насмешку; 2) точь(в)точь; 3) (во)первых;
4) бок(о)бок; 5) (по)долгу; 6)мало(помалу)
А)2,3,6 В) 3,5,6
С) 2,4,5 D) 1,3,6

7. К какому течению можно отнести рассказы М.Горького «Челкаш», «Супруги Орловы», «Коновалов»?

- А) реализм С) сентиментализм
В) романтизм D) критический реализм

8. Языки пламени лизали верхушки деревьев. Выделенное существительное относится..

- А) к 3 склонению В) ко 2 склонению
С) к разносклоняемым D) к 1 склонению существительным

9. В каком варианте оба слова правильно разделены на слоги?

- А) рас-кры-ты, мра-чны-е; В) у-че-ник, вы-гля-нул;
С) а-на-нас, о-де-ва-ть; D) мор-ской, мель-ник.

10. Кому из литературных героев принадлежит данное рассуждение: «Я тогда, как паук, к себе в угол забился»?

- А) Р.Раскольникову В) Е.Базарову
С) А.Болконскому D) И.Обломову

11. В каком слове пропущена буква е?

- А) с..кономить В) силу..т
С) про..кт D) полит..кономика

12. К кому из своих лицейских друзей А.С.Пушкин обратился так?

- А) П. Чаадаеву В) К. Данзасу
С) А. Дельвигу D) И. Пушкину

13. Какую героиню романа И.С. Тургенева «Отцы и дети» Базар уважал за простоту и нравственную чистоту?

- А) Фенечку В) Катерину Сергеевну
С) Анну Сергеевну D) Кукшину

14. Укажите только поэтов-романтиков (романтизм).

- А) Ф. Тютчев, А. Фет
В) М. Лермонтов, А. Дельвиг
С) Г. Державин, Н. Карамзин
D) А. Фет, А. Блок

15. Найдите ошибочное написание.

- А) аргументировать С) копроментировать
В) комментировать D) компенсировать

16. Порядковые числительные в варианте

- А) Пятьдесят квартир, двенадцать экземпляров
В) Первый день, второй дом, третий звонок
С) Двадцать дней, пять котят.
D) Четырнадцать лет, восемь этажей, пять конфет

17. Кто из героев романа Ф.М.Достоевского «Преступление и наказание» испытывал глубокое чувство любви к Дуне?

- А) Лужин С) Свидригайлов
В) Мармеладов D) Порфирий Петрович

18. Кому из действующих лиц комедии «Горе от ума» Платон Михайлыч Горич грозит? «Я правду о тебе расскажу такую. Что хуже всякой лжи».

- А) Фамосову С) Репеилову
В) Молчалину D) Загорецкому

19. Укажите верную характеристику данного предложения. Он был ещё выдающимся инженером, спроектировавшим такие машины, которые сегодня, воплощенные в моделях, поражают воображение.

- А) сложноподчиненное
В) сложноподчиненное, состоит из двух простых
С) простое осложненное
D) сложноподчиненное, состоит из трех простых

20. В 1937 году Москва встретила старого писателя из эмиграции. «Даже цветы на родине пахнут по-иному», - признавался он. 25 августа 1938 году он умер. Назовите этого писателя.

- А) А.Куприн
В) А.Толстой
С) И.Бунин
D) М.Горький

21. Определите по отрывку произведения этого героя:
«Воротничок его манишки был всегда чрезвычайно чист и накрахмален. Бакенбарды у него были такого рода, какие и теперь ещё можно увидеть у губернских и уездных землемеров, у архитекторов и полковых докторов... Эти бакенбарды идут по самой середине щеки и прямехонько доходят до носа».

- A) Базаров «отцы и дети»
C) Захар «Обломов»
B) майор Ковалёв «Нос»
D) Разумихин «Преступление и наказание»

22. Укажите вариант, в котором все глаголы являются
особо спрягаемые.

- А) пить, брить
В) хотеть, бежать
С) есть, летать
D) есть, дать

23. Укажите синоним для фразеологизма ПОД РУКОЙ.

- А) в двух шагах
В) на шее висеть
С) за семью замками
D) плечом к плечу

24. Определите строку со служебными частями речи.

- А) а; свой; вот; ух;
В) и; но; что; это;
С) когда; где; да; к;
D) один; весь; за; тот;

25. Укажите вариант правильного написания имён прилагательных. Растворим.. кофе; древн.. Хива; красив.. тюль; главн... шоссе; маленьк.. пони.

- А) -ое; -яя; -ая; -ый; -ое
В) -ый; -яя; -ый; -ое; -ий
С) -ое; -ий; -ое; -ое; -ий
D) -ая; -ее; -ая; -ая; -ая

26. Из какого произведения А.Блока эти строки:

«Запирайте этажи,
Нынче будут грабежи!
Отмыкайте погреба-
Гуляет нынче голытьба!»

- А) «На железной дороге» В) «Русь»
С) «Соловьиный сад» Д) «Двенадцать»

27. На какой улице жил Илья Ильич Обломов в начале романа?

- А) на Садовой
В) на Гороховой
С) на улице Голикова
D) на Выборгской стороне

28. Деталью костюма, какого героя «Мастера и Маргариты» была куриная кость в кармане пиджака?

- A) Азazelло B) кота Бегимота
C) Коровьев D) Воланд

29. Куда грозитя сослать Фамусов свою дочь?

- А) в Саратов
В) за границу
С) В Петербург
D) в монастырь

30. Творчество, какого писателя играло особую роль в русском литературном процессе 18 века, обозначившего переходный этап развития русской литературы от классицизма к просветительскому реализму?

- А) М.В. Ломоносов
В) А.Н. Радищев
С) Д.И. Фонвизин
D) Г.Р. Державин

31. Найдите ошибку в употреблении формы родительного падежа.

- А) У рельсов работали обходчики.
В) Сегодня у гусаров парад.
С) У минеров много работы.
D) У помидоров сочная сердцевина.

32. Какая часть «Кому на Руси жить хорошо» написана от первого лица как монолог героя?

- А) «Помещик»
В) «Поп»
С) «Поседыш»
D) «Крестьянка»

33. Как была озаглавлена первая Цветаевская книга стихов, написанная о детстве и изданная тайком 18-летним автором?

- А) «Вечерний альбом» В) «Вечер»
С) «После России» D) «Версты»

34. Укажите слова, в которых Е обозначает два звука.

- А) поневоле, зеркальный
В) произношение, своеобразный
С) вечер, рельсы
D) резина, морфемный

35. От какого возвратного глагола не образуется невозвратный?

- А) улыбаться В) испортиться
С) оказаться D) усваиваться

36. В каком словосочетании нарушены нормы управления?

- А) запретить из-за опасности
С) отказать вопреки своего желания
В) просыпаться с рассветом
D) увлекаться спортом

1. Какое событие в истории Англии способствовало прекращению борьбы между королем и парламентом?
 А) Битва при Оксфорде
 Б) «Нантский эдикт»
 В) Петиция о правах
 Г) «Славная революция»
2. Какая территория Франции была подчинена Филиппом II?
 А) Бретань и Анжу
 Б) Бургундия и Прованс
 В) Нормандия и Тулузское графство
 Г) Города Бурж и Санс
3. К какому архитектурному стилю средневековой Европы относятся следующие определения: «Соборы построенные в этом стиле отличались массивными стенами, высокими куполами, узкими окнами и длинной сооружения. Их особенностью можно считать аркообразные окна и другие внутренние проёмы».
 А) Романскому
 Б) Готическому
 В) Византийскому
 Г) Арабскому
4. Укажите события, которые хронологически совпадают друг с другом?
 А) В бекстве Куляб вспыхивает крупное восстание которое подавлено Памирским пограничным отрядом; численность членов тред-юнионов в Англии доходила до 750 тысяч человек
 Б) Конный отряд Джунаитхана занимает Хиву; Был подписан договор о мире между Советской Россией и австро-германским правительством
 В) В Бухаре было создано общество «Тарбия-и атфол» («воспитание детей»); Ливия превратилась в колонию Италии
 Г) В Ходженте вспыхивает восстание, собравшее много отказывавшихся принимать участие в тыловых работах; Подводные корабли Германии потопили пассажирский корабль Англии
5. Определите мифического родоначальника римского рода, из которого происходил Юлий Цезарь.
 А) Илион
 Б) Эней
 В) Арий
 Г) Парис
6. Где были найдены и изучены надписи каганов Култегина и Билга?
 1) Алтай; 2) Северный Кавказ; 3) Восточный Туркестан; 4) Тохаристан; 5) Семиречье; 6) Фергана; 7) долина Зарафшана; 8) Хорасан
 А) 1, 2, 3, 4
 Б) 2, 3, 5, 6, 8
 В) 1, 3, 5, 6, 7
 Г) 3, 4, 6, 7, 8
7. Жители поселений какой эпохи достигли больших успехов в развитии различных ремёсел, ткачества, гончарного производства, изготовления ювелирных изделий и строительства?
 А) железы
 Б) неолита
 В) энеолита
 Г) бронзы
8. В какие годы Великой французской революции принималась конституция?
 А) 1791 г., 1793 г., 1795 г.
 Б) 1789 г., 1791 г., 1795 г.
 В) 1793 г., 1795 г., 1799 г.
 Г) 1789 г., 1795 г., 1799 г.
9. Какой орган в Афинах решал повседневные дела?
 А) Народное собрание
 Б) Совет пятисот
 В) Стратег
 Г) Народный суд
10. Кому в Византии подчинялись многочисленные учреждения: судебные, военные, налоговые?
 А) синклиту
 Б) патриарху
 В) народному вече
 Г) василевсу
11. Что обычно размещалась в цитадели во времена саманидов?
 А) военный гарнизон, склад для запасов продовольствия и оружия
 Б) даргох-резиденция правителя, казна, монетный двор, тюрьма
 В) гузары ремесленников, казна, рынок, тюрьма
 Г) даргох-резиденция правителя, монетный двор, военный гарнизон
12. Определите исторические труды, принадлежащие перу хорезмского учёного Юсуфа Баёни 1) «История Хорезма»; 2) «Фирдавс – ул икбол»; 3) «Равзат-ус сафо»; 4) «Шажара-и тюрк»; 5) «Генеалогия хорезмских шахов»
 А) 2, 3, 4
 Б) 1, 2, 4, 5
 В) 1, 5
 Г) 1, 3, 4, 5
13. Когда на территории Средней Азии распространяются первые монеты?
 А) В V-IV вв. до н.э.
 Б) В IV-III вв. до н.э.
 В) В III-II вв. до н.э.
 Г) В VI-V вв. до н.э.
14. Между какими государствами была первая война на пути передела мира?
 А) США и Испанией
 Б) США и Португалией
 В) Британии и Испанией
 Г) Португалии и Испанией

15. Укажите имя посла, кто вручает Петру I ответственное послание Абулфайзхана в связи с победой над шведами.

- A) Шахнияз B) Адамбий
C) Кулибек D) Эрназар

16. Из скольких этапов состоит Национальная программа по подготовке кадров в Узбекистане?

- A) 2 B) 5 C) 3 D) 4

17. Что из нижеперечисленного не относится к задачам местных органов власти в Республике Узбекистан?

- A) обеспечение записи актов гражданского состояния
B) содействие в реализации прав участия в управленческих делами государства и общества граждан
C) защита окружающей среды
D) обеспечение законности, правового порядка и безопасности граждан

18. Что не было поручено российскому послу Ф. Беневини?

- A) убедить хивинского хана заключить союз с Россией
B) предложить хану принять на свою службу русских гвардейцев
C) выяснить месторождения и запасы золота и отметить их на карте
D) изучить состояние крепостей и войск ханства

19. Укажите события, произошедшие в 1875 году. 1) Президент Тафт объявил политику «дипломатии доллара» 2) Возле Адуа войска Италии были разгромлены Эфиопией 3) В Боснии и Герцеговине началось восстание против колониализма Турции 4) Турция должна была выплатить более 570 млн. франков по процентам внешнего долга 5) В Гандамаке Афганистан заключил договор с Англией согласно которому он фактически потерял независимость 6) Русский ученый Ф.А.Лёш открыл возбудителя амёбной дизентерии 7) Британия объявила королеву Викторию императрицей Индии 8) Была создана Германская социал-демократическая партия 9) Япония отделила Курильские острова от России, присоединив к себе Южный Сахалин

- A) 1, 3, 5, 7, 9 B) 3, 4, 6, 8, 9
C) 2, 4, 5, 6, 8, 9 D) 1, 2, 3, 6, 7, 9

20. В период правления какого кокандского хана были высокие урожаи и низкие рыночные цены, а государство стало еще могущественней?

- A) Нарбутабия B) Умархана
C) Мухаммад Алихана D) Алимхана

21. Каких ворот не было в Самарканде?

- A) Каландархона, Сузангарон
B) Шахи-Зинда, Ходжа Ахрор
C) Бухара, Пайкабад
D) Кайкаус, Джуйбар

22. Что произошло в мировой истории, когда войска кокандского хана Алимхана начали поход на Ташкентское бекство?

- A) Была создана коалиция против Франции
B) Во Франции власть перешла к трем консулам
C) Пришла к власти в Иране династия Коджар
D) Джордж Вашингтон стал первым Президентом США

23. Соотнесите нижеследующих правителей с их реформами.

1. Мухаммад Рахимхан I; 2. Убайдуллахан II;
3. Амир Насрулла.

A. Реформа в системе государственного управления.

B. Военная реформа. C. Денежная реформа.

- A) 1- C, 2- A, 3- B B) 1- B, 2- C, 3- A
C) 1- A, 2- C, 3- B D) 1- A, 2- B, 3- C

24. Определите неверное утверждение.

- A) Суды третьей инстанции рассматривали спорные дела, возникающие среди населения разных уездов и волостей
B) Согласно «Положению» 1886 г. в крае сохранились суды казиев
C) В 1866 г. царская Россия создает в Ташкенте Судебную канцелярию, в состав которой включаются избранные из числа местного населения казии и 7 аялмов
D) В 1886 г. в крае в соответствии с правилами применения судебных уставов, были ликвидированы областные суды

25. Когда были внесены изменения в состав Кабинета Министров и порядок его формирования?

- A) 24-25 апреля 2003 года
B) 11 февраля 2000 года
C) 7 марта 2008 года
D) 19 мая 2012 года

26. Какие страны в 1986 году создали союз «Южноамериканский общий рынок»?

- A) Гаити и Куба
B) Аргентина и Бразилия
C) Гондурас, Парагвай и Чили
D) Сальвадор, Боливия, Аргентина и Никарагуа

27. Соотнесите нижеследующих новых районов Узбекистана с годом их основания.

1) Душникский; 2) Арнасайский; 3) Зафарабадский; 4) Мирзачульский

a) 1977 г. b) 1973 г. c) 1967 г. d) 1970 г.

A) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d

B) 1 - c, 2 - d, 3 - a, 4 - b

C) 1 - d, 2 - a, 3 - b, 4 - c

D) 1 - b, 2 - c, 3 - a, 4 - d

28. В каком государстве был принят закон, регулирующий отношения церкви и государства в 1871 г.?

A) в Австро-Венгрии

B) в Италии

C) в Германии

D) во Франции

29. Какие требования выдвинула партия младоалжирцев? 1) отмена применявшегося к алжирцам в судебных делах унижительного порядка под названием «местный кодекс» 2) уравнивание налогообложения алжирцев и европейцев 3) расширение народного образования 4) увеличение количества должностей, на которой избирались бы арабы 5) объявление независимости Алжира 6) принятие конституции, ограничивающей права правителя

A) 2, 3, 4, 5, 6

B) 1, 2, 4, 5, 6

C) 1, 2, 3, 4

D) 2, 3, 4, 5, 6

30. Из-за недовольства Версальским договором в Китае прокатились народные восстания получившие название...

A) «Движение 30 мая»

B) «Ихетуан»

C) «Движение 4 мая»

D) «Движение Тайпин»

31. Укажите правильную хронологическую последовательность британских премьер-министров?

A) А. Иден, Э. Хит, Д. Вильсон, Д. Макмиллан, Д. Вильсон, Д. Каллаген

B) Д. Каллаген, А. Иден, Д. Вильсон, Э. Хит, Д. Вильсон, Д. Макмиллан

C) Д. Макмиллан, А. Иден, Д. Каллаген, Д. Вильсон, Э. Хит, Д. Вильсон

D) А. Иден, Д. Макмиллан, Д. Вильсон, Э. Хит, Д. Вильсон, Д. Каллаген

32. Укажите дату начало строительства крупнейшей гидроэлектростанции - Фархадской ГЭС?

A) в 1939 г.

B) в 1942 г.

C) в 1943 г.

D) в 1946 г.

Елизавета Первая покрывала собственное лицо свинцовыми белилами и уксусом. Так она скрывала следы от оспы.

* * *

Для Гитлера главным врагом был не Сталин, а Юрий Левитан. Он даже за его голову объявлял награду в 250000 марок.

* * *

Самая продолжительная война длилась 335 лет, и в ней ни одна из сторон не понесли потери.

* * *

Хрущев считался рекламным лицом компании из Америки «Пепси».

33. В какие годы была создана золотодобывающая промышленность в Узбекистане?

A) в 50-годы XX века

B) в 80-годы XX века

C) в 70-годы XX века

D) в 60-годы XX века

34. По решениям какой конференции СССР получил часть северных территорий Японии?

A) Ялтинской

C) Тегеранской

B) Потсдамской

D) Сан Франциско

35. Определите событие, которое произошло в год создания партии «Адолат» в Узбекистане?

A) В США открылось посольство Узбекистана

B) Узбекистан присоединился к программе НАТО

«Партнерство во имя мира»

C) Была создана палата товаропроизводителей и предпринимателей

D) Был создан фонд по поддержке частного предпринимательства и малого бизнеса (Бизнес-фонд)

36. Какие революционные организации начали создаваться на местах под влиянием «Шурои Исламия» в 1917 г.?

A) «Туран» и «Иттиходи тараккий» - в Ташкенте

B) «Мирваж-ул Ислом» и «Клуб исломия» - в Андижане

C) «Хуррият» и «Маърифат» - в Самарканде

D) «Озод халк» и «Равнак - ул ислом» - в Каттакургане

Составил: Преподаватель истории учебного центра «Навои» Кобил ШОИМОВ

Вы можете присылать ваши мнения и отзывы по этим тестам

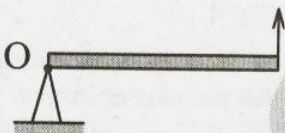
в телеграм: @histUZ @abituriyentgazeta va

www.facebook.com/groups/Abituriyentuz

1. Определите плотность камня, если масса его вавна 5,2 кг. А объём 1000 см^3 .

- A) 5200 г/см^3 B) $5,2 \cdot 10^3 \text{ кг/м}^3$
C) $0,52 \text{ кг/м}^3$ D) 52 г/см^3

2. Чему равен момент силы F , удерживающей бревно, показанного на рисунке, в горизонтальном положении, относительно точки O , если масса бревна 100 кг, а длина 5 м?

- A) $500 \text{ Н} \cdot \text{м}$ B) $2500 \text{ Н} \cdot \text{м}$
C) $50 \text{ Н} \cdot \text{м}$ D) $5000 \text{ Н} \cdot \text{м}$

3. Какую силу нужно приложить, чтобы удержать в воде кусок гранита объемом $0,04 \text{ м}^3$? (плотность гранита 2700 кг/м^3)

- A) 1080 Н B) 400 Н
C) 1480 Н D) 680 Н

4. Зависимость координаты автомобиля от времени дана уравнением $X=100+4t-3t^2$ (X — в метрах, t — в секундах). Чему равна проекция a_x ускорения автомобиля?

- A) 4 м/с^2 B) -6 м/с^2
C) 100 м/с^2 D) -3 м/с^2

5. Две силы $F_1=3 \text{ Н}$ и $F_2=4 \text{ Н}$, приложены к одной точке тела. Угол между векторами F_1 и F_2 равен 90° . Определите модуль равнодействующей этих сил.

- A) 7 Н B) 1 Н
C) 5 Н D) 3,5 Н

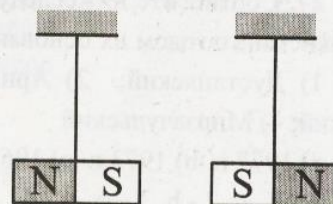
6. Одно тело падает свободно с высоты 80 м, одновременно с ним другое тело начинает движение с высоты 160 м. Какой должна быть начальная скорость второго тела, чтобы оба тела упали одновременно?

- A) 14 м/с B) 20 м/с
C) 10 м/с D) 16 м/с

7. При подвешивании груза массой 5 кг пружина длиной 10 см растягивается на 2 см. Найти жесткость пружины.

- A) 500 Н/м B) 5 Н/м
C) 250 Н/м D) 2500 Н/м

8. Как будут взаимодействовать магниты, изображенные на рис.?

- A) притягивается
B) отталкивается
C) колебается
D) не будут взаимодействовать

9. Электрический чайник включен в сеть напряжением 220 В. Какое количество теплоты выделяется каждую секунду, если сопротивление нагревательного элемента 40 Ом ?

- A) 1210 Дж B) 8800 Дж
C) 0,180 Дж D) 12,1 Дж

10. Тыкву массой 7 кг и объемом 10 дм^3 опускают в воду. Какая часть объема тыквы окажется над водой?

- A) 0, B) тыква утонет
C) 0,7 D) 0,3

11. Солнце освещает дерево. Длина тени 48 м, высоте 2 м столбе в тени 8 м. Чему равно высоте дерева?

- A) 6 м B) 8 м
C) 10 м D) 12 м

12. Температура нагревателя 500°C , если КПД тепловой машины 50%. Определить температуру холодильника.

- A) 190°C B) $113,5^\circ\text{C}$
C) $230,5^\circ\text{C}$ D) $93,5^\circ\text{C}$

13. Какая формула определяет частоту колебания пружинного маятника?

- A) $2\pi\sqrt{\frac{L}{g}}$ B) $\frac{1}{2\pi}\sqrt{\frac{m}{k}}$
C) $\frac{1}{2\pi}\sqrt{\frac{k}{m}}$ D) $\frac{2}{\pi}\sqrt{\frac{m}{k}}$

14. Какое из приведенных единиц измерений можно использовать в качестве м/с^2 .

- A) Па/с^2 B) $\text{кг} \cdot \text{м/с}$
C) $\text{кг} \cdot \text{м/с}^2$ D) Н/кг

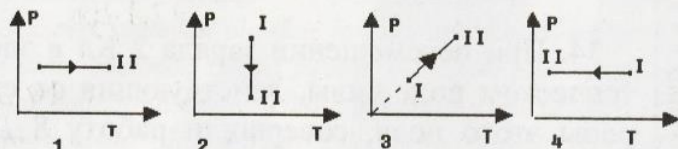
15. Молярная масса воды 0,018 кг/моль. Чему равна масса одной молекулы?

- A) $3 \cdot 10^{-26}$ кг
B) $2,7 \cdot 10^{-26}$ кг
C) $3 \cdot 10^{-27}$ кг
D) $2,9 \cdot 10^{-26}$ кг

16. Тепловая машина за цикл получает от нагревателя количество теплоты 100 Дж и отдает холодильнику 60 Дж. Чему равен КПД машины?

- A) 67%
B) 60%
C) 40%
D) 25%

17. Газ переходит из состояние I в состояние II. Какой из графиков на рис является графиком изохорного нагревание?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

18. Как измениться давление идеального газа, если при неизменной концентрации средняя квадратическая скорость молекул увеличится в 3 раза?

- A) увеличится в 9 раз
B) увеличится в 6 раз
C) увеличится в 3 раза
D) остается неизменной

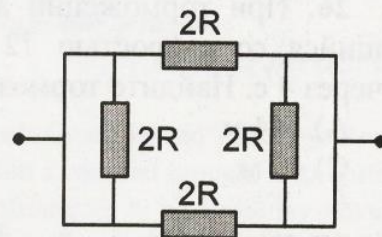
19. Какую работу совершает электрическое поле по перемещению электрического заряда в 12 Кл, если вольтметр показывает 3,5 В?

- A) 12 Дж
B) 42 Дж
C) 3,5 Дж
D) 3,4 Дж

20. Чему равна сила тока в лампе мощностью 100 Вт, включенной в сеть с напряжением 220 В?

- A) 22000 А
B) 2,2 А
C) 0,45 А
D) 100 А

21. Найдите сопротивление между точками А и В (рис). (сопротивление каждого из резисторов равно $2R$)

- A) $4R$
B) $2R$
C) R
D) $R/2$

22. Две электрические плитки включены в сеть параллельно. Сопротивления первой плитки 60 Ом, второй 30 Ом. Найти отношение P_1/P_2 мощностей плиток?

- A) 0,25
B) 4
C) 2
D) 0,5

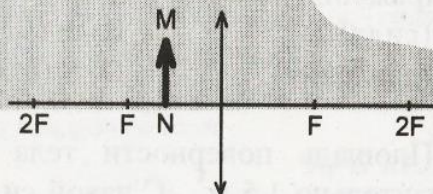
23. Колесо вращается с угловой скоростью 100π рад/с. Сколько оборотов следует колесо за 20 с?

- A) 1000
B) 260
C) 795
D) 1200

24. Колебательный контур радиоприёмника настроен на волну длиной 50 м. Как нужно изменить емкость конденсатора, чтобы настроить контур на волну длиной 25 м?

- A) уменьшить в 2 раза
B) увеличить в 4 раза
C) уменьшить в 4 раза
D) увеличить в 2 раза

25. На рисунке показано положение главной оптической оси линзы, ее главных фокусов и предмета MN. Какое изображение предмета получится?

- A) действительное, уменьшенное
B) действительное, увеличенное
C) мнимое, увеличенное
D) мнимое, уменьшенное

26. При торможении автомобиль, движущийся со скоростью 72 км/ч, остановился через 4 с. Найдите тормозной путь?

- A) 144 м B) 80 м
C) 40 м D) 20 м

27. Шар объёмом 6 см^3 погружен в воду и находится в равновесии. Какова сила Архимеда, действующая на него?

- A) 0,06 Н B) 0,02 Н
C) 0 D) 0,09 Н

28. Определите удельную теплоемкость металла (в Дж/(кг·К)), если нагревание бруска массой 100 г, сделанного из этого металла, от 30 до 50°C , израсходовался 2 кДж энергии.

- A) 1000 B) 1500
C) 2400 D) 4000

29. Три шарика одинакового радиуса: стальной (1), свинцовый (2), алюминиевый (3) опущены в воду. На какой из них действует наибольшая выталкивающая сила?

($\rho_1 > \rho_2 > \rho_3$)

A) На все шарики действует одинаковая сила

- B) 2 C) 1 D) 3

30. Как изменилась высота столба жидкости, если ее гидростатическое давление увеличилось в 17 раз.

- A) уменьшилась в 17 раз
B) уменьшилась в 8,5 раз
C) увеличилась в 17 раз
D) увеличилась в 8,5 раз

31. Какую физическую величину обозначает выражение $\rho l d^2 h / 4$

- A) F (сила) B) m (масса)
C) P (давления) D) S (площадь)

32. Площадь поверхности тела человека приблизительно $1,5 \text{ м}^2$. С какой силой атмосфера давит на человека?

(1 атм = 10^5 Па)

A) Сила давления равна нулю, так как человек этого давления не ощущает.

- B) $15 \cdot 10^4 \text{ Н}$ C) 1500 Н D) 10000 Н

Интересный факт:

Для сравнения:

- магнитное поле Земли – 0,5 мкТл;
- магнитное поле Юпитера – 4,2 мкТл (масса планеты в 318 раз больше земной);
- магнитное поле звезд – 100 – 200 мкТл;
- магнитное поле на звезде HD 215441 – 340000 мкТл;
- магнитное поле на белых карликах – 10000000 мкТл;
- поле магнитных защелок шкафа – 100 мкТл;
- поле в зазоре между полюсными наконечниками мощного электромагнита – 30000 мкТл;
- В сверхпроводящих магнитах – 200000 мкТл.

33. Сколько энергии потребляет электрическая плитка каждую секунду при напряжении в сети 220 В, если сила тока в спирали 2 А?

- A) 110 Дж B) 440 Дж
C) 440 Дж D) 110 Дж

34. При перемещении заряда 2 Кл в электрическом поле силы, действующая со стороны этого поля, совершили работу 8 Дж. Чему равна разность потенциалов между начальной и конечной точками пути?

- A) 16 В B) 4 В
C) 0,25 В D) 8 В

35. Газ получил 500 Дж теплоты. При этом его внутренняя энергия увеличилась на 300 Дж. Чему равна работа, совершенная газом?

- A) 200 Дж B) 800 Дж
C) 0 D) 500 Дж

36. Девочка приближается к зеркалу со скоростью 0,5 м/с по линии, перпендикулярной к зеркалу. С какой скоростью (в м/с) изображение девочки приближается к ней и к зеркалу?

- A) 1; 1 B) 1; 0,5
C) 0,5; 0,5 D) 0,5; 1

Составил: Эксперт по предмету физики
газеты «Абитуриент»
Ойбек КУДРАТОВ

Вы можете присылать ваши мнения и отзывы
по этим тестам в телеграм:

@fizUZ ; @afaqat_fizika ; @abituriyentgazeta

 www.facebook.com/groups/Abituriyentuz

Read the text. Then choose the correct answer to questions 34 - 36.

Early man knows about the natural fire of lightning and volcanoes long before he began to use fire himself. He didn't know what fire was, but he had seen the damage it could cause. Fire was powerful and dangerous, and so he was frightened. Greek legend tells how Prometheus stole fire from God Zeus, and brought it to Earth for man to use. Zeus was very angry. He ordered Prometheus to be chained to a rock. Every day an eagle pecked out his liver, and every night his liver grew again. So Prometheus suffered a terrible punishment for his deed. The name "Prometheus" means "the fore thinker". One Greek philosopher wrote that all arts, all skills, men owe to the forethinker. By this he meant that civilization is founded on fire and using fire. When man eventually learned how to use fire, he guarded it carefully. Some ancient peoples worshiped fire as a goddess. Even when man learned to make fire whenever he liked, often kept sacred fires burning. –

Qadimgi odamlar olovdan foydalanishni boshlashlaridan oldin chaqmoq tufayli yuzaga keladigan olov va vulqonlar haqida bilishardi. Ular aslida olov nima ekanligini bilishmasa-da, olov qanday talofatlarga sabab bo'lishi mumkinligini ko'rgandilar. Olov kuchli va xavfli edi, shuning uchun qadimgi odamlar olovdan qo'rqishardi. Bir grek afsonasiga ko'ra, Prometey olovni Zevsdan o'g'irlab yerga odamlar foydalanishi uchun olib kelgan. Bundan qattiq g'azablangan Zevs Prometeyni qoyaga zanjirlashni buyuradi. Har kun burgut Prometeyning jigarini cho'qib yeydi va har tun jigari yana qayta tiklanadi. Shunday qilib Prometey qilgan ishi uchun qattiq jazolanadi. "Prometey" "oldindan o'ylab qo'yuvchi" degan ma'noni anglatadi. Bir grek faylasufiga ko'ra, inson egallagan barcha san'at va hunar turlari uchun Prometeydan qarzdor. U aytmoqchiki, olov va olovdan foydalanish sivilizatsiyaga asos bo'lgan. Odam olovdan foydalanishni o'rgangandan so'ng uni ehtiyotkorlik bilan saqlagan. Ba'zi qadimgi odamlar olovga sig'inishgan. Hattoki, odamlar istagan paytida olov yoqishni o'rganib olganida ham, muqaddas olovni, odatda, o'chirmasdan saqlaganlar.

Test tahlili

(O'tgan son /2017, 34-savol)

It's obvious from the passage that Prometheus ... – Matndan ayonki, Prometey ...

A) doesn't mean a person who thinks beforehand – oldindan o'ylab qo'yuvchi degan ma'noni anglatmaydi

B) was able to protect himself from the eagle – burgutdan o'zini himoya qila olgan

C) intended to bring fire from the sky for human – osmondan odamga olov olib tushishni niyat qilgan

D) ordered the gods to be chained to a rock – xudolarni qoyaga bog'lab qo'yishni buyurgan

Matn tarjimasidan anglashiladiki, A,Bva D javoblarda matn mazmuniga zid ma'lumotlar berilgan.

TO'G'RI JAVOB: C

Matnning tegishli qismi: Greek legend tells how Prometheus stole fire from God Zeus, and brought it to Earth for man to use. – *Bir grek afsonasiga ko'ra, Prometey olovni Zevsdan o'g'irlab yerga odamlar foydalanishi uchun olib kelgan.*

Test tahlili

(O'tgan son /2017, 35-savol)

It is made clear in the passage that ... – Matnda aniq aytilishicha, ...

A) fire enabled early man to live in peace – olov qadimgi odamlarga tinch yashash imkonini bergan

B) a bird of prey eats an organ of Prometheus – yirtqich qush Prometeyning a'zolaridan birini yeydi

C) Prometheus is regarded as an hero by all Greek people – barcha greklar Prometeyni qahramon deb hisoblaydilar

D) man never realized how to use the advantages of fire – odamlar olovning afzalliklarini hech qachon anglab yetmagan

TO'G'RI JAVOB: B

Matnning tegishli qismi: Every day an eagle pecked out his liver, and every night his liver grew again. – *Har kun burgut Prometeyning jigarini cho'qib yeydi va har tun jigari yana qayta tiklanadi.*

Test tahlili

(O'tgan son /2017, 36-savol)

A Greek philosopher thinks that ... – Grek faylasuflaridan biri o'ylashicha ...

A) if Prometheus hadn't stolen fire from Zeus, there wouldn't have been a civilization – Agar Prometey Zevsdan olovni o'g'irlamaganda, sivilizatsiya yuz bermagan bo'lar edi

B) Prometheus can't exactly imagine what will happen in the future – Prometey kelajakda nima bo'lishini aniq tasavvur qilolmagan

C) man has not got the ability to use fire – odamlar olovdan foydalanish qobiliyatiga ega emas

D) Zeus can't have punished Prometheus – Zevs Prometeyni jazolay olmagan bo'lardi

TO'G'RI JAVOB: A

Matnning tegishli qismi: One Greek philosopher wrote that all arts, all skills, men owe to the forethinker. By this he meant that civilization is founded on fire and using fire. – *Bir grek faylasufiga ko'ra, inson egallagan barcha san'at va hunar turlari uchun Prometeydan qarzdor. U aytmoqchiki, olov va olovdan foydalanish sivilizatsiyaga asos bo'lgan.*

Muqaddas RASHIDOVA

TABIYIY GEOGRAFIYA BOSHLANG'ICH KURSIDAN ASOSIY JADVALLAR TO'PLAMI

ENG MUHIM DARYOLAR

T/r	Daryo nomi	Uzunligi, km	Joylashgan o'rni
1	Nil (Kagera bilan)	6671	Afrika
2	Yanszi (Chanszyan)	6300	Osiyo
3	Missisipi (Missuri va Red-Rok bilan)	5971	Shimoliy Amerika
4	Amazonka (Maranon bilan)	5500	Janubiy Amerika
5	Ob (Irtish bilan)	5410	Osiyo
6	Amur (Argun bilan)	4440	Osiyo
7	Lena	4400	Osiyo
8	Yenisey (Katta Yenisey)	4092	Osiyo
9	Volga	3531	Yevropa
10	Sirdaryo (Norin bilan)	3019	Osiyo
11	Amudaryo (Panj bilan)	2540	Osiyo

ENG YIRIK KO'LLAR

T/r	Ko'l nomi	Maydoni, km ²	Joylashgan o'rni
1	Kaspiy dengizi	376 000	Osiyo
2	Yuqori	82 100	Shimoliy Amerika
3	Viktoriya	68 100	Afrika
4	Guron	60 000	Shimoliy Amerika
5	Michigan	57 800	Shimoliy Amerika
6	Tanganika	32 900	Afrika
7	Baykal	31 500	Osiyo
8	Nyasa	30 800	Afrika
9	Balxash	22 000	Osiyo
10	Ladoga	17 700	Yevropa
11	Orol dengizi	13 900	Osiyo
12	Onega	9 690	Yevropa

ENG YIRIK OROLLAR

T/r	Orol nomi	Maydoni, km ²	Joylashgan o'rni
1	Grenlandiya	2 130 800	Shimoliy Amerika
2	Yangi Gvineya	785 000	Avstraliya va Okeaniya
3	Kalimantan	734 000	Osiyo
4	Madagaskar	587 000	Afrika
5	Baffin Yeri	507 451	Shimoliy Amerika
6	Sumatra	435 000	Osiyo
7	Buyuk Britaniya	229 885	Yevropa
8	Saxalin	76 400	Osiyo
9	Olovli Yer	48 692	Janubiy Amerika

KO'RISH QOBILIYATI YAXSHI BO'LGAN ODAM NARSALARNI ANIQ KO'RA OLADI

Ko'rish masofasi	Ko'rish obyekti
150 m	odamlarning yuzi
400 m	odamning bosh qismi
2 km	alohida daraxtlar
3 km	tomlardagi trubalar
5 km	alohida uylar
9 km	qishloqlar va katta uylar
11 km	yuqori voltli elektr o'tkazgich liniyalarning temir-beton tirgaklari
15-20 km	baland minoralar

VULQONLAR

T/r	Vulqon nomi	Balandligi, m	Joylashgan o'rni
1	Kotopaxi	5897	Ekvador
2	Kilimanjaro	5895	Tanzaniya
3	Orisaba	5747	Meksika
4	Klyuchi Sopkasi	4750	Kamchatka ya.o. (Rossiya)
5	Kamerun	4070	Kamerun
6	Fudziyama	3776	Xonsyu o. (Yaponiya)
7	Etna	3323	Sitsiliya o. (Italiya)
8	Gekla	1491	Islandiya
9	Vezuviy	1281	Apennin ya.o. (Italiya)
10	Krakatau	813	Indoneziya
11	Erebus		Antarktida
12	Kilauea		Gavayi o-lari
13	Taxumulko		Gvatemala
14	Sangay		Ekvador
15	Montan Pele		Kichik Antill o-lari (Martinika o.)
16	Sufriyer		Kichik Antill o-lari (Sent-Vinsent va Grenadin)
17	San-Pedro		Chili
18	Fogu		Kabo-Verde
19	Katmay		Alyaska ya.o. (AQSH)
20	Shishaldina		Alyaska ya.o. (AQSH)
21	Agung		Bali o. (Indoneziya)
22	Apo		Mindanao o. (Filippin)
23	Aso		Kyusyu o. (Yaponiya)
24	Aogasima		Yaponiya
25	Mauna-Loa		Gavayi o-lari
26	Lamington		Papua-Yangi Gvineya
27	Balbi		Papua-Yangi Gvineya
28	Ruapexu		Shimoliy o. (Yangi Zelandiya)
29	Sanatorin*		Gretsiya
30	Keniya*		Keniya
31	Chimbaraso*		Ekvador

Izoh: *so'ngan vulqonlar

YER PO'STINING TUZILISHI

Materik yer po'sti	Okean yer po'sti
Cho'kindili qatlam <i>Quruqlikda va suvda jinslarning cho'kib, o'tirib qolishidan hosil bo'ladi.</i>	
Granit qatlam <i>Granit - magmatik tog' jinsi. U yer qatlamlari orasiga magmaning kirib qolib, sovishidan hosil bo'lgan.</i>	
Bazalt qatlam <i>Bazalt chuqurdan chiqib kelgan. U granitgan og'ir, tarkibida temir, magniy, kalsiy mavjud. Granit va bazalt o'tqindi jinslardir.</i>	
Magmatik jinslar qatlami	

Jadvallar 5-sinf darsligi va atlasida tayyorlandi.

Davomi kelgusi sonlarda...

Telegram: @geographerUZ

Tuzuvchi: Adhamjon MAMADIYOROV,
O'zMU "Geografiya" yo'nalishi 3-bosqich talabasi

1-misol.

Elementlari parallel ulangan zanjirning o'zgaruvchan

tokka nisbatan qarshiligi $\left(\frac{1}{R^2} + \left(\omega C - \frac{1}{\omega L} \right)^2 \right)^{-\frac{1}{2}}$ ga

teng. Rezonans paytida bu qarshilik qanday bo'ladi?

A) 0

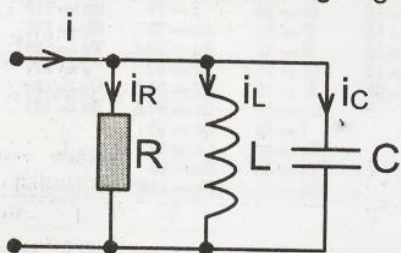
B) R

C) ∞

D) $\sqrt{R^2 + \left(\omega C + \frac{1}{\omega L} \right)^2}$

Ishlanishi.

O'zgaruvchan kuchlanish manbaiga aktiv qarshilik (rezistor), kondensator va induktiv g'altaklar parallel ulansa, zanjir quyidagicha ko'rinishga ega bo'ladi:

Elementlar parallel ulangani uchun zanjirning umumiy qarshiligi emas, balki zanjirning umumiy o'tkazuvchanligi hisoblanadi.

O'tkazuvchanlik – qarshilikka teskari fizik kattalik hisoblanadi:

$$G = \frac{1}{R} \left[\frac{1}{O_m} \right] \text{ yoki } [Sm]$$

O'tkazuvchanlikning birligi Sm – Simens hisoblanadi. Aktiv va reaktiv qarshiliklarning o'tkazuvchanliklarini yozib chiqamiz:

$$G_R = \frac{1}{R} \quad G_L = \frac{1}{\omega L} \quad G_C = \omega C$$

Zanjirning to'la o'tkazuvchanligini yozib olamiz:

$$G_{um} = \sqrt{G_R^2 + (G_L - G_C)^2}$$

$$G_{um} = \sqrt{\frac{1}{R^2} + \left(\frac{1}{\omega L} - \omega C \right)^2}$$

Zanjirning bir qismi uchun Om qonunini o'tkazuvchanlik orqali quyidagicha yoziladi:

$$I = \frac{U}{R} = GU = U \cdot \sqrt{\frac{1}{R^2} + \left(\frac{1}{\omega L} - \omega C \right)^2}$$

Yuqoridagi formuladan foydalanib, elementlari parallel ulangan o'zgaruvchan tok zanjirning umumiy qarshiligi quyidagiga teng bo'ladi:

$$Z = \frac{1}{\sqrt{\frac{1}{R^2} + \left(\frac{1}{\omega L} - \omega C \right)^2}} = \left(\frac{1}{R^2} + \left(\frac{1}{\omega L} - \omega C \right)^2 \right)^{-\frac{1}{2}}$$

Berilgan misolda rezonans paytidagi qarshilikning qanday bo'lishligi so'ralgan. Rezonans ro'y berishi uchun kelamma uchlaridagi kuchlanish va tok kuchlari orasidagi fazalar farqi nolga teng bo'lishi

kerak. Buning uchun zanjirning reaktiv qarshiligi nolga teng bo'lishi kerak. Mana shu tushunchaga asoslanib rezonans chastotani va zanjirning rezonans vaqtidagi umumiy qarshiligini topamiz.

$$\omega = \frac{1}{\sqrt{LC}} \quad Z = \frac{1}{\sqrt{\frac{1}{R^2} + 0}} = R$$

To'g'ri javob B.

2-misol.

Massasi 1 kg jism qanday balandlikdan (m) tushayotganda 4-sekund oxirida potensial va kinetik energiyalari $E_{p4}=450$ J, $E_{k4}=800$ J ga teng bo'ladi; $g=10$ m/s?

A) 12,5

B) 125

C) 125000

D) 1250

Ishlanishi.

Erkin tashlab yuborilgan jism dastlab potensial energiyaga ega bo'ladi. U pastga tezlanuvchan harakatlanib borishi davomida uning tezligi ortib boradi. Mos ravishda kinetik energiyasi ortib, potensial energiyasi kamayib boradi. Lekin harakatning ixtiyoriy onida uning to'la mexanik energiyasi, ya'ni kinetik va potensial energiyalarining yig'indisi o'zgarmas saqlanadi. 4-s dagi potensial va kinetik energiyalarining yig'indiini – to'la mexanik energiyani hisoblaymiz va uni jismning dastlabki potensial energiyasiga tenglaymiz:

$$E_{p4} + E_{k4} = E_{to'la} = mgh_o$$

$$450 + 800 = 1 \cdot 10 \cdot h_o \rightarrow h_o = \frac{450 + 800}{10} = 125 \text{ m}$$

To'g'ri javob B.

3-misol.

O'zgarmas tok manbaiga avval 9 Om qarshilik, so'ngra 4 Om qarshilik ulandi. Har ikkala holda birday vaqt ichida qarshiliklarda bir xil miqdorda issiqlik ajraladi. Manbaning ichki qarshiligini aniqlang (Om).

A) 36

B) 3

C) $\sqrt{6}$

D) 6

Ishlanishi.

Joul-Lens formulasidan foydalanib, ichki qarshilikka ega bo'lgan manbaga ulangan tashqi qarshilikdagi quvvatni topamiz. Har ikki hol uchun formuladan foydalanamiz va ularni tenglaymiz.

$$P = I^2 R = \left(\frac{E}{R+r} \right)^2 R$$

$$\left(\frac{E}{9+r} \right)^2 \cdot 9 = \left(\frac{E}{4+r} \right)^2 \cdot 4$$

$$\frac{3}{9+r} = \frac{2}{4+r} \rightarrow 12 + 3r = 18 + 2r \rightarrow r = 6 \text{ Om}$$

To'g'ri javob D.

NAVOIY ATM fizika o'qituvchisi Oybek Qudratov

@fizUZ
@faqat_fizika
@abituriyentgazeta

www.facebook.com/groups/Abituriyentuz

ZAMONAVIY DAVRIY JADVALNING AFZALLIKLARI

KIMYOVIIY ELEMENTLARNING ZAMONAVIY DAVRIY JADVALI
СОВРЕМЕННАЯ ПЕРИОДИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ХИМИЧЕСКИХ ЭЛЕМЕНТОВ

Qadimdan insoniyat ma'lum bir sondagi elementlarnigina bilar edi. Ular metallardan oltin, kumush, temir, mis, qalay, rux, qo'rg'oshin va metallmaslardan esa oltingugurt hisoblanardi. Dastlab kashf etilgan elementlardan biri bu fosfor bo'lib u alkimyogar Brant tomonidan kashf etilgan. Keyinchalik uyg'onish davri kimyogarlari tomonidan birin-ketin elementlar kashf etila boshlandi. Endi ularni ma'lum bir tartibga solish davr talabi bo'lib qoldi.

Birinchi bo'lib A. Lavuazye elementlarni o'xshash va farqli xususiyatlariga ko'ra sinflantirdi. U 33 ta moddalarni metall va metallmas deb ajratdi. Ulardan ba'zilar sof elementlar bo'lmasdan birikma holatida edi. Bundan tashqari Berselius, Debereyner, Nyulends, Shankartua kabi olimlar ma'lum bir darajada hissa qo'shgan bo'lsalarda, ko'pchilik e'tirofi bilan rus olimi D. I. Mendeleyevning 1869-yil Karlsrue shahrida bo'lib o'tgan kimyogarlarning qurultoyida taqdim etgan davriylik qonuniyatiga asoslangan jadvali (shuning uchun bu jadval davriy jadval deb ataladi) ko'p yillardan beri samarali foydalanib kelindi.

Mendeleyev tuzgan davriy jadval avvalgilaridan quyidagi afzalliklarga ega edi:

- Elementlar xossalari mos ravishda guruhlantirilganligi

- hali kashf etilmagan elementlarning xossalari haqida ham faraz qilina olishligi

P.S. 1870-yilda nemis kimyogari Meyer yaratgan davriy jadval Mendeleyev yaratgan davriy jadvalga o'xshash bo'lib farqi Meyer elementlarni atom hajmi va fizik xossalari ko'ra joylashtirdi. Mendeleyev esa elementlarni atom og'irliklari va kimyoviy xossalari ko'ra joylashtirgan. O'sha vaqtda 63 ta element mavjud bo'lgan.

Quyida Mendeleyevning 1869-yilda yaratgan davriy jadvalini ko'rishimiz mumkin:

Ueber die Beziehungen der Eigenschaften zu den Atomgewichten der Elemente. Von D. Mendeleeff. — Ordnet man Elemente nach zunehmenden Atomgewichten in verticale Reihen so, dass die Horizontalreihen analoge Elemente enthalten, wieder nach zunehmendem Atomgewicht geordnet, so erhält man folgende Zusammenstellung, aus der sich einige allgemeinere Folgerungen ableiten lassen.

H = 1	Li = 7	Na = 23	K = 39	Rb = 85,4	Cs = 133	Ba = 137	Th = 118?
Be = 9,4	B = 11	C = 12	N = 14	O = 16	F = 19	Ne = 20	
Mg = 24	Al = 27,4	Si = 28	P = 31	S = 32	Cl = 35,5	Ar = 40	
Ca = 40	Sc = 45	Ti = 48	V = 51,2	Cr = 52,4	Mn = 54,8	Fe = 55,9	Co = 58,6
Zn = 65,2	Ga = 69,7	Ge = 72,6	As = 74,9	Se = 78	Br = 79,4	Kr = 83,6	
Y = 88	Zr = 90	Nb = 94	Mo = 96	Tc = 98	Ru = 101,5	Rh = 104,4	Pd = 106,2
La = 138,9	Ce = 140,1	Pr = 140,9	Nd = 144,2	Pm = 145	Sm = 150,4	Eu = 151,9	Gd = 157,3
Er = 167,3	Tm = 168,9	Yb = 173,0	Lu = 175	Hf = 178,5	Ta = 180,9	W = 186,2	Re = 186,2
Os = 190	Ir = 192,2	Pt = 195,1	Au = 197	Hg = 200,6	Tl = 204	Pb = 207	Bi = 209

Quyida Meyerning 1870-yilda yaratgan davriy jadvalini ko'rishimiz mumkin:

Julius Lothar Meyer (1830-1895)

Table from *Annalen der Chemie, Supplementband 7*, 354 (1870).

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
B=11,0	Al=27,3					7In=113,4	Tl=202,7	
C=11,97	Si=28					Sn=117,8		Pb=206,4
N=14,01	P=30,9					Sb=122,1		Bi=207,5
O=15,96	31,98					Te=128,7		
	F=19,1	Cl=35,38				I=126,5		
		Mn=54,8				Ru=101,5		Os=198,6?
		Fe=55,9				Rh=104,1		Ir=196,7
		Co=Ni=58,6				Pd=106,2		Pt=196,7
Li=7,01	Na=22,99	K=39,04				Cs=132,7		
		Cu=63,3				Ag=107,66		Au=196,2
7Be=9,3	Mg=23,9	Ca=39,9				Ba=136,8		
		Zn=64,9				Cd=111,6		Hg=199,8

Albatta, yillar davomida unga ba'zi bir o'zgartirishlar kiritildi (masalan, Mendeleyev talliy elementini I guruhga joylashtirgan edi) va kerakli yangiliklar bilan to'ldirib borildi (masalan Ramsey tomonidan inert gazlar kashf etilib, ularni galogenlar va ishqoriy metallar orasiga joylashtirishi) va shu kundagi ko'rinishga ega bo'ldi.

Keyinchalik, G. Mozli elementlar uchun atom massadan ko'ra, yadro zaryadi muhimroq ekanligini isbotladi. Chunki Ar va Te larning atom massalari o'zlaridan keyin keluvchi elementlar (K va I) dan katta bo'lsada, xossalari jihatdan biri inert gazlarga, ikkinchisi esa xalkogenlarga mos edi. Shundan so'ng Mozli davriy qonunni quyidagicha ta'rifladi:

Elementlarning yadro zaryadlari ortib borishi bilan, ularning va ular hosil qilgan birikmalarning xossalari davriylik kuzatiladi.

Davriy jadvalning uzun formasining afzalliklari:

- 1) Davriy jadval elementlar uchun muhimroq bo'lgan yadro zaryadi ortib borishiga asoslangan
- 2) Elementlarning o'rni bilan elektron konfiguratsiyasi tuzilishi korrelyatsiyasi yaqqol namoyon bo'ladi
- 3) Har bir davr bir qatorga joylashganligi uchun, mantiqan tugallangan. Ya'ni ishqoriy metall bilan boshanib inert gaz bilan tugallangan. Bunda elementlarning yadro zaryadlari ortib borishi bilan tashqi pog'onasi barqaror holatga keladi.
- 4) Mendeleyev jadvalidagi katta davrlardagi juft va toq qatorlar tushunchasi yo'qoladi.
- 5) Barcha oraliq elementlar davrning o'rtasiga keltirilgandan keyin VIII guruh holati ham aniqlashadi.

6) Guruhchalarning alohida guruhlariga o'tishi bilan bitta vertikal guruhdagi elementlar bir xil xossaga ega bo'ladi. Mendeleyev jadvalida fizik va kimyoviy xossalari keskin farq qilgan elementlar bitta guruhga joylashtirilgan edi. Masalan, xlor va marganes, kumush va natriy va hk. Ayniqsa kimyoni endigina o'rganayotgan maktab o'quvchilarida "nega har xil xossali elementlar bitta guruhda joylashganligini" tasavvur qilish ancha qiyinchilik tug'dir edi.

7) Metall va metallmaslar yaqqol ajralib qoladi. Bu yuqoridagi kabi yosh kimyogarlarga ancha qulaylik bo'ladi.

H	Metall																Metallmas		He				
Li	Be																	B	C	N	O	F	Ne
Na	Mg	Oraliq metallar																Al	Si	P	S	Cl	Ar
K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr						
Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I	Xe						
Cs	Ba	(La, Ce)	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn						
Fr	Ra	(Ac, Th, Pa)																					
			La	Ce	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu						
			Ac	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es	Fm	Md	No	Lr						

* Qisqa ko'rinishda esa, metall va metallmaslikka bo'linish biroz noqulay edi. O'quvchilarga bor elementi tagidan astat elementi tagigacha diagonal chiziq tortib, yana qo'shimchasiga yuqoridagi elementlardan sariqlarini olamiz derdik. Endi rangsiz davriy jadvalda o'rgangan o'rta avlodning holini tasavvur qilavering...

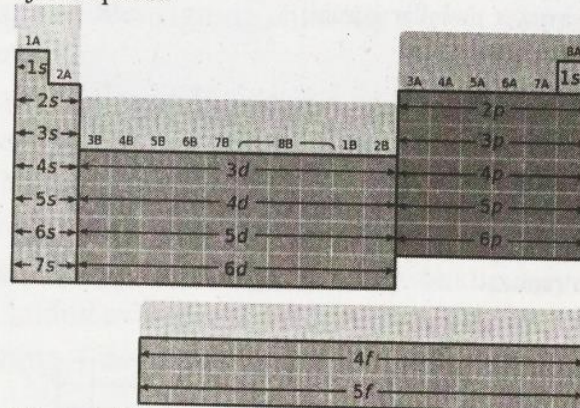
Quyida qisqa ko'rinishdagi davriy jadvalni ko'rishimiz mumkin:

Д.И.Менделѣевъ химическѣй элементовъ периодическѣй системѣ
Периодическая система химических элементов Д.И.Менделѣева

Группы	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII
I	1																	
II	2																	
III	3																	
IV	4																	
V	5																	
VI	6																	
VII	7																	

8) Har bir davrning sig'imi yaqqol namoyon bo'ladi: 2; 8; 8; 18; 18; 32; 32.

9) s, p, d, f-elementar to'rtta alohida-alohida qismlarga ajralib qoladi:

10) qo'shimcha d guruh elementlari oraliq metallar deyilishi sizga ma'lum. Bunga sabab u ikkita asosiy guruh ya'ni s va p elementlar orasida joylashganligi uchun shunday nomlangan. 7-punktdagi jadvalda bu narsa yaqqol namoyon bo'ladi.

11) Nihoyat, bu ko'rinishdagi davriy jadvalda elementlarning joyashuvini eslab qolish qulay.

12) IUPAC (International Union of Pure Applied Chemistry – nazariy va amaliy kimyo xalqaro ittifoqi) bo'yicha hozirgi kunda elementlar xossalari mos ravishda 18 ta guruhga ajratilgan. Har bir guruhda faqat o'xshash xossali elementlarga joylashadi.

P.S. Zamonaviy jadvalda davrlar uch guruhga bo'linadi:

- 1) kichik davrlar – 1,2,3-davrlar
- 2) o'rta davrlar – 4,5-davrlar
- 3) katta davrlar – 6,7-davrlar

Shunday qilib, biz elementlar davriy jadvali uzun varinatining qulayligiga, undan foydalanish osonligiga ishonamiz.

Quyida zamonaviy davriy jadvalga asoslangan testlardan namuna berilmoqda.

Yuqorida berilgan zamonaviy davriy jadvalda gorizantal joylashgan 7 ta davr hamda vertikal joylashgan 8 ta A (bosh) va 8 ta B (qo'shimcha) guruh bo'lib, s-elementlar 2 ta ustunda (chunki, s-orbitalga maksimal 2 ta elektron sig'adi), d-elementlar 10 ta ustunda (chunki, d-orbitalga maksimal 10 ta elektron sig'adi), p-elementlar 6 ta ustunda (chunki, p-orbitalga maksimal 6 ta elektron sig'adi) jami 18 ta ustundan iborat. Chet elda bu 18 ta ustunni 18 ta guruh deb o'rganishadi. Davriy jadval elementlarning davriy xossalriga asoslanib tuzilgan bo'lib, bu davriy xossalar asosiy (s va p) elementlarda kuzatiladi. Qo'shimcha guruhlarda esa har bir guruhning xossalriga asoslangan holda guruhlab chiqilgan. Masalan, 8B lar uchta bo'lib, ularning maksimal valentliklari bir xil hamda xossalari o'xshash bo'lganligi uchun bitta guruh ya'ni 8B sifatida o'rganamiz.

- 1A –ishqoriy metallar guruhi;
2A –ishqoriy yer metallar guruhi;
3A –yer metallar guruhi;
4A –uglerod guruhi;
5A –pniktogenlar (o'g'it hosil qiluvchilar);
6A –xalkogenlar (ruda hosil qiluvchilar);
7A –galogenlar (tuz hosil qiluvchilar);
8A –nodir gazlar (kamyob bo'lganligi uchun).

Endi zamonaviy davriy jadvalga asoslangan bir nechta testlar ko'ramiz:

1.

[illegible]

Yuqoridagi davriy jadvalda berilgan elementlar uchun quyidagilardan qaysi biri noto'g'ri?

- A) X – ishqoriy metall B) Z – galogen
C) T – nodir gaz D) Y – lantanoid

Yechimi:

Davriy jadvalda berilgan elementlardan X ishqoriy metall, Y oraliq metall, Z galogen va T nodir gaz. Y oraliq metall va lantanoid emas.

To'g'ri javob: D

2.

A blank periodic table grid is shown. The grid is 18 columns wide and 7 rows high. The elements are placed as follows:

- X** is in the 2nd column, 4th row.
- Y** is in the 17th column, 4th row.
- Z** is in the 12th column, 4th row.

Yuqoridagi davriy jadvalda berilgan X, Y va Z elementlari uchun,

1. X va Y o'zaro birikma hosil qilmaydi.

2. Z ning tartib raqami, X ning tartib raqamidan 8 taga ko'p.

3. X va Y ning atom hajmlari teng.
berilgan fikrlardan qays(lar)i noto'g'i?

- A) faqat 3
B) 1 va 2
C) 1 va 3
D) 1, 2 va 3

3.

[illegible]

Yuqoridagi davriy jadvalda berilgan X, Y, Z va T elementlari uchun,

1. T va Z o'zaro birikma hosil qilmaydi.
2. X va T o'rtasida elektron oldi-berdi jarayoni kuzatiladi.
3. X va Y atomlari birikma hosil qilganda doim elektron beradi.

berilgan fikrlardan qays(lar)i to'g'i?

- A) faqat 1
B) 1 va 2
C) 2 va 3
D) 1, 2 va 3

4.

[illegible]

Yuqoridagi davriy jadval uchun.

1. X ning massa soni 1 ga teng.
2. X ning tartib raqami 1 ga teng.
3. Guruh tartib raqami eng katta bo'lgani Z da.

berilgan fikrlardan qays(lar)i aniq to'g'ri?

- A) faqat 1
B) 1 va 2
C) 2 va 3
D) 1, 2 va 3

2 - D; 3 - D; 4 - C

**Toshkent tibbiyot akademiyasi, Tibbiy va biologik
kimyo kafedrası, "Navoiy" ATM o'qituvchisi
Otabek MO'YDINOV**

**“Navoiy” ATM kimyo fani o‘qituvchisi
Yusuf ABSOATOV**

Hurmatli Abituriyentlar!
Kimyoviy elementlarning zamonaviy davriy jadvali rangli
ko'rinishi keyingi sonda beriladi.

Sana	VERSAL TIZIMIGA KIRUVCHI XALQARO SHARTNOMALAR
1919-yil 28-iyun	Versal tinchlik shartnomasi Versal saroyida Germaniya bilan tinchlik shartnomasi imzolandi. Unga ko'ra: - Germaniya va uning ittifoqchilari - urushning aybdorlari deb e'lon qilindi; - Germaniya Avstriyaga bo'lgan da'volaridan voz kechishga majbur etildi. Avstriyaning mustaqilligi Antanta davlatlari tomonidan kafolatlanadigan bo'ldi; - Germaniyaga Antanta davlatlari foydasiga katta miqdorda reparatsiya to'lovi majburiyati yuklandi <u>Yevropadagi chegaralari masalasi:</u> - Fransiya - 1) Elzas va Lotaringiya qaytarib berildi; 2) Millatlar Ittifoqi boshqaruviga berilgan Saar viloyati ko'mir havzasi shaxtalari uning mulki bo'lib qoldi; - Polsha - 1) Bir paytlar Prussiya bosib olgan hududlar; 2) Sharqiy Pomore berildi. 3) Natijada Polsha Boltiq dengiziga chiqish imkoniga ega bo'ldi; - Belgiya - 1) Eypen, 2) Malmedi va 3) Morelle okruglarini (plebitsey asosida) oldi; - Litva - Klaypeda porti; - Daniyaga - Shlezvigning shimoliy qismi; Chexoslovakiyaga - Sileziyaning bir qismi berildi; - Gdansk shahri - Millatlar Ittifoqi boshqaruvidagi «erkin shahar» deb tan olindi; - Germaniya - 1) Polsha va 2) Chexoslovakiyaning mustaqilligini tan oldi; - Saar viloyati - 15 yil muddatga Millatlar Ittifoqi boshqaruviga berildi. 15 yildan so'ng bu viloyat taqdiri plebitsit yordamida hal etiladigan bo'ldi; - Reyn daryosining chap sohilini - 15 yil muddatga Antanta okkupatsiya qildi. Reyndan sharqqa qarab - 50 km hudud to'la demilitarizatsiyalashtirildi; - Shu tariqa Germaniya 1914-yilning 1-avgustiga qadar bo'lgan o'z hududining 1/8 qismini yo'qotdi <u>Afrika, Osiyo va Tinch okeanidagi mustamlakalari masalasida:</u> Germaniya mustamlakalaridan mahrum etilib, ular g'oliblar o'rtasida taqsimlandi: - Buyuk Britaniya va Fransiyaga birgalikda - 1) Togo va 2) Kamerun; - Buyuk Britaniyaga - 1) Tanganika (Germaniya Sharqiy Afrikasi); - Belgiyaga - Ruanda va Urundi; - Yaponiyaga - Tinch okeanidagi 1) Marshall, 2) Marian va 3) Karolina orollari, 4) Xitoyning Szyaochjou viloyati, 5) Shandun yarim oroli berildi - Janubiy Afrika Ittifoqiga - Germaniyaning Janubi-g'arbiy Afrikasi (Namibiya); - Avstraliyaga - Yangi Gvineyadagi Germaniya mustamlakalari; - Yangi Zelandiyaga - G'arbiy Samao orollari mandat tizimi asosida berildi <u>Harbiy sohada:</u> 1) Germaniyada umumiy harbiy majburiyat taqiqlandi; 2) Germaniya suv osti flotiga, katta harbiy kemalarga, harbiy va dengiz aviatsiyasi va tank qo'shinlariga ega bo'lish huquqidan mahrum etildi; 3) Germaniyaga 100 ming kishilik qo'shinga ega bo'lish (faqat ko'ngillilar asosida) huquqi berildi

1919-yil 10-sentabr	Sen-Jermen shartnomasi	Parij yaqinidagi Sen-Jermen saroyida Avstriya bilan tinchlik shartnomasi imzolandi. Unga ko'ra: - sobiq Avstriya-Vengriya imperiyasi tugatilganligini e'lon qilindi; - Avstriyadan 1) Italiyaga - Janubiy Tirolning bir qismi; Yugoslaviyaning ba'zi hududlari, Adriatika dengizi sohilidagi Triyest porti; 2) yangi tuzilgan Chexoslovakiyaga - Chexiya va Moraviya; 3) Ruminiyaga - Bukovina olib berildi; - qurolli kuchlarining soni 30 ming kishidan oshmasligi belgilab qo'yildi; - floti Antanta ixtiyoriga o'tkaziladigan bo'ldi; - Avstriyaning Germaniya bilan qo'shilishi batamom taqiqlab qo'yildi
1919-yil 27-noyabr	Neyi shartnomasi	Parijga yaqin Neyi shahrida Bolgariya bilan tinchlik shartnoma imzolandi. Unga ko'ra: - Bolgariya hududining katta qismi – 1) Yugoslaviya, 2) Gretsiya va 3) Ruminiyaga o'tdi; - Bolgariya 2,5 mlrd oltin frank kontributsiya to'lash majburiyati yuklandi; - Bolgariya qurolli kuchlarining soni 20 ming kishidan oshmasligi belgilandi
1920-yil 4-iyun	Trianon shartnomasi	Versal saroyining Trianon zalida Vengriya bilan tinchlik shartnomasi imzolandi. Unga ko'ra: - Vengriyadan 1) Yugoslaviyaga - Xorvatiya, Bachka va Banatning g'arbiy qismi; 2) Ruminiyaga - Transilvaniya va Banatning sharqiy qismi; 3) Chexoslovakiyaga - Slovakiya va Karpatoriti Ukrainasi olib berildi; - Vengriyaga berilgan og'ir zarbalardan biri – dengizga chiqish imkoniyatidan mahram etilganligi bo'ldi; - Vengriya 30 ming kishidan ortiq qurolli kuchga ega bo'la olmas edi
1920-yil 10-avgust	Sevr shartnomasi	Fransiyaning Sevr shaharchasida Usmonlilar Turkiyasi bilan tinchlik shartnoma imzolandi. Unga ko'ra: - Turkiyaga 1914-yilning 1-avgustigacha qaram bo'lgan hududlar - to'rt dan uch qismga kamaydi. - 1) Fransiyaga – Suriya va Livan; 2) Buyuk Britaniyaga – Falastin, Iroq, Transiordaniya mandat tizimi asosida; 3) Italiyaga esa – Dodekanes oroli berildi; - Saudiya Arabistoni va Yaman mustaqil deb e'lon qilindi; - Turkiya hududi Kichik Osiyo va Istambulni o'z ichiga olgan Yevropadagi ozgina joy bilan cheklab qo'yildi; - Qora dengiz bo'g'ozlari barcha davlatlar savdo va harbiy kemalari uchun ochiq deb e'lon qilindi. Amalda bo'g'ozlar ustidan 1) Buyuk Britaniya, 2) Fransiya va 3) Italiya nazorati o'rnatildi; - shartnoma g'oliblarga Turkiyaning moliyasi va butun iqtisodiyoti ustidan nazorat o'rnatish huquqini berdi; - Turkiya qurolli kuchlarining soni 50 ming kishidan oshmasligi belgilandi; - Turkiya o'z flotini Antanta ixtiyoriga topshirishi zarur edi
1921-yil aprel-may		- Komissiya reparatsiya miqdorini 1921-yilning 1-mayigacha belgilaydigan bo'ldi, Germaniya esa ungacha Antantaga 20 mlrd markani oltin, mahsulotlar, kemalar va qimmatbaho qog'ozlar bilan to'lashi zarur edi London konferensiyasiga ko'ra: - Germaniya to'laydigan reparatsiya umumiy miqdori 132 mlrd oltin marka miqdorida belgilandi. Uning taqsimlanishi: 1) Fransiyaga - 52 foizi; 2) Buyuk Britaniyaga - 22 foizi; 3) Italiyaga - 10 foizi; 4) Belgiyaga - 8 foizi; 5) Gretsiya, Ruminiya va Yugoslaviyaga - 6,5 foizi; 6) Yaponiyaga - 0,75 foizi to'lanishi lozim edi

INGLIZ TILI-1, 22-23-son 2017

1. C; 2. B; 3. A; 4. D; 5. A; 6. B; 7. C; 8. C; 9. D;
10. D; 11. A; 12. A; 13. C; 14. C; 15. B; 16. B; 17. A; 18. D;
19. C; 20. D; 21. B; 22. D; 23. D; 24. A; 25. D; 26. B; 27. C;
28. C; 29. D; 30. D; 31. D; 32. D; 33. C; 34. D; 35. C; 36. D

INGLIZ TILI-2, 22-23-son 2017

1. D; 2. C; 3. B; 4. D; 5. A; 6. C; 7. C; 8. D; 9. C;
10. A; 11. C; 12. C; 13. D; 14. D; 15. B; 16. D; 17. D; 18. B;
19. B; 20. A; 21. A; 22. C; 23. B; 24. C; 25. A; 26. A; 27. C;
28. A; 29. D; 30. A; 31. C; 32. A; 33. C; 34. B; 35. B; 36. C

INGLIZ TILI 24-son 2017

1. C; 2. B; 3. D; 4. A; 5. B; 6. D; 7. C; 8. C; 9. D;
10. D; 11. A; 12. C; 13. B; 14. D; 15. A; 16. C; 17. B; 18. C;
19. D; 20. B; 21. A; 22. B; 23. A; 24. A; 25. C; 26. D; 27. B;
28. D; 29. B; 30. C; 31. B; 32. C; 33. D; 34. B; 35. D; 36. D

INGLIZ TILI-1, 25-26-son 2017

1. B; 2. C; 3. D; 4. A; 5. A; 6. B; 7. B; 8. B; 9. D;
10. D; 11. D; 12. C; 13. B; 14. A; 15. D; 16. D; 17. D; 18. D;
19. C; 20. C; 21. D; 22. A; 23. A; 24. C; 25. B; 26. A; 27. C;
28. A; 29. D; 30. B; 31. C; 32. B; 33. C; 34. D; 35. A; 36. D

INGLIZ TILI-2, 25-26-son 2017

1. C; 2. A; 3. B; 4. B; 5. A; 6. C; 7. C; 8. C; 9. D;
10. A; 11. C; 12. C; 13. C; 14. B; 15. C; 16. D; 17. B; 18. A;
19. C; 20. B; 21. B; 22. A; 23. B; 24. A; 25. B; 26. D; 27. D;
28. D; 29. C; 30. B; 31. B; 32. C; 33. B; 34. C; 35. B; 36. A

MATEMATIKA-1, 22-23-son 2017

1. A; 2. B; 3. D; 4. A; 5. B; 6. C; 7. B; 8. C; 9. B;
10. A; 11. D; 12. A; 13. A; 14. A; 15. D; 16. B; 17. B; 18. C;
19. D; 20. A; 21. B; 22. C; 23. A; 24. C; 25. C; 26. B; 27. C;
28. C; 29. C; 30. B; 31. C; 32. C; 33. A; 34. B; 35. D; 36. C

MATEMATIKA-2, 22-23-son 2017

1. A; 3. D; 4. C; 5. B; 6. D; 7. B; 8. A; 9. D;
10. A; 11. B; 12. C; 13. A; 14. D; 15. B; 16. D; 17. B; 18. A;
19. D; 20. C; 21. D; 22. A; 23. C; 24. ?; 25. A; 26. B; 27. D;
28. A; 29. C; 30. D; 31. B; 32. A; 33. A; 34. B; 35. B; 36. D

MATEMATIKA 24-son 2017

1. A; 2. B; 3. B; 4. B; 5. C; 6. A; 7. C; 8. C; 9. B;
10. C; 11. C; 12. B; 13. A; 14. C; 15. C; 16. C; 17. B; 18. A;
19. B; 20. A; 21. C; 22. C; 23. B; 24. B; 25. B; 26. A; 27. B;
28. B; 29. A; 30. D; 31. C; 32. B; 33. B; 34. D; 35. D; 36. D

MATEMATIKA-1, 25-26-son 2017

1. C; 2. D; 3. B; 4. A; 5. B; 6. C; 7. D; 8. D; 9. A;
10. D; 11. B; 12. C; 13. A; 14. C; 15. D; 16. B; 17. B; 18. D;
19. C; 20. A; 21. A; 22. B; 23. C; 24. C; 25. B; 26. A; 27. D;
28. D; 29. D; 30. B; 31. C; 32. B; 33. A; 34. A; 35. C; 36. D

MATEMATIKA-2, 25-26-son 2017

1. B; 2. C; 3. D; 4. D; 5. A; 6. B; 7. C; 8. A; 9. C;
10. B; 11. C; 12. D; 13. A; 14. ?; 15. A; 16. B; 17. B; 18. D;
19. D; 20. A; 21. B; 22. C; 23. C; 24. A; 25. B; 26. D; 27. A;
28. B; 29. C; 30. D; 31. B; 32. A; 33. C; 34. D; 35. A; 36. C

ONA TILI-1, 22-23-son 2017

1. C; 2. D; 3. D; 4. A; 5. D; 6. A; 7. C; 8. A; 9. D;
10. C; 11. D; 12. D; 13. C; 14. A; 15. B; 16. D; 17. C; 18. A;
19. D; 20. B; 21. A; 22. B; 23. A; 24. D; 25. A; 26. A; 27. C;
28. C; 29. C; 30. A; 31. C; 32. B; 33. B; 34. B; 35. B; 36. C

ONA TILI-2, 22-23-son 2017

1. D; 2. C; 3. C; 4. B; 5. D; 6. B; 7. C; 8. A; 9. D;
10. C; 11. A; 12. B; 13. B; 14. D; 15. D; 16. D; 17. C; 18. A;
19. B; 20. B; 21. C; 22. D; 23. A; 24. C; 25. C; 26. B; 27. A;
28. C; 29. B; 30. C; 31. C; 32. D; 33. C; 34. D; 35. A; 36. D

ONA TILI 24-son 2017

1. A; 2. D; 3. A; 4. A; 5. C; 6. A; 7. D; 8. D; 9. A;
10. D; 11. B; 12. D; 13. C; 14. C; 15. D; 16. C; 17. A; 18. C;
19. C; 20. A; 21. C; 22. A; 23. C; 24. A; 25. C; 26. B; 27. A;
28. B; 29. C; 30. B; 31. B; 32. D; 33. C; 34. A; 35. A; 36. D

ONA TILI VA ADABIYOTI-1, 25-26-son 2017

1. D; 2. C; 3. C; 4. B; 5. D; 6. B; 7. C; 8. A; 9. D;
10. C; 11. A; 12. B; 13. B; 14. D; 15. D; 16. D; 17. C; 18. A;
19. B; 20. B; 21. C; 22. D; 23. A; 24. C; 25. C; 26. B; 27. A;
28. C; 29. B; 30. C; 31. C; 32. D; 33. C; 34. D; 35. A; 36. D

ONA TILI VA ADABIYOTI-2, 25-26-son 2017

1. C; 2. A; 3. B; 4. A; 5. B; 6. C; 7. C; 8. B; 9. A;
10. D; 11. A; 12. D; 13. A; 14. D; 15. B; 16. D; 17. B; 18. D;
19. D; 20. B; 21. C; 22. C; 23. B; 24. C; 25. D; 26. A; 27. A;
28. A; 29. D; 30. B; 31. D; 32. C; 33. A; 34. C; 35. D; 36. A

TARIX-1, 22-23-son 2017

1. C; 2. D; 3. A; 4. C; 5. B; 6. A; 7. C; 8. C; 9. D;
10. B; 11. D; 12. D; 13. B; 14. D; 15. A; 16. D; 17. B; 18. A;
19. A; 20. D; 21. D; 22. C; 23. D; 24. B; 25. A; 26. D; 27. C;
28. C; 29. A; 30. A; 31. C; 32. A; 33. C; 34. A; 35. B; 36. A

TARIX-2, 22-23-son 2017

1. B; 2. A; 3. A; 4. D; 5. B; 6. D; 7. C; 8. A; 9. C;
10. A; 11. C; 12. A; 13. D; 14. C; 15. C; 16. C; 17. B; 18. A;
19. C; 20. D; 21. D; 22. C; 23. B; 24. A; 25. B; 26. A; 27. D;
28. C; 29. C; 30. A; 31. D; 32. C; 33. A; 34. C; 35. B; 36. A

TARIX 24-son 2017

1. B; 2. B; 3. C; 4. A; 5. C; 6. C; 7. C; 8. D; 9. D;
10. B; 11. A; 12. B; 13. B; 14. A; 15. C; 16. C; 17. A; 18. C;
19. B; 20. B; 21. B; 22. B; 23. D; 24. B; 25. D; 26. C; 27. C;
28. B; 29. C; 30. B; 31. D; 32. A; 33. C; 34. D; 35. C; 36. A

TARIX-1, 25-26-son 2017

1. A; 2. D; 3. B; 4. D; 5. C; 6. D; 7. B; 8. A; 9. A;
10. C; 11. B; 12. A; 13. A; 14. A; 15. D; 16. C; 17. C; 18. C;
19. B; 20. A; 21. C; 22. C; 23. D; 24. C; 25. D; 26. A; 27. A;
28. D; 29. C; 30. A; 31. D; 32. A; 33. A; 34. B; 35. D; 36. B

TARIX-2, 25-26-son 2017

1. C; 2. C; 3. C; 4. B; 5. A; 6. D; 7. A; 8. D; 9. C;
10. A; 11. A; 12. A; 13. A; 14. D; 15. B; 16. C; 17. A; 18. A;
19. B; 20. A; 21. C; 22. B; 23. D; 24. C; 25. B; 26. B; 27. A;
28. C; 29. C; 30. D; 31. A; 32. B; 33. D; 34. A; 35. B; 36. C

BIOLOGIYA-1, 22-23-son 2017

1. D; 2. B; 3. B; 4. A; 5. C; 6. B; 7. D; 8. A; 9. D;
10. C; 11. B; 12. D; 13. A; 14. D; 15. D; 16. C; 17. D; 18. D;
19. C; 20. A; 21. D; 22. A; 23. C; 24. D; 25. A; 26. C; 27. B;
28. C; 29. B; 30. D; 31. D; 32. C; 33. B; 34. C; 35. B; 36. B

BIOLOGIYA 24-son 2017

1. A; 2. D; 3. D; 4. B; 5. B; 6. C; 7. D; 8. C; 9. D;
10. D; 11. A; 12. D; 13. D; 14. A; 15. B; 16. D; 17. D; 18. D;
19. B; 20. D; 21. A; 22. C; 23. C; 24. B; 25. C; 26. D; 27. A;
28. D; 29. D; 30. B; 31. A; 32. B; 33. D; 34. B; 35. D; 36. C

BIOLOGIYA-1, 25-26-son 2017

1. C; 2. B; 3. B; 4. B; 5. C; 6. A; 7. B; 8. A; 9. B;
10. A; 11. D; 12. A; 13. A; 14. A; 15. C; 16. C; 17. B; 18. A;
19. B; 20. A; 21. C; 22. B; 23. D; 24. C; 25. ?; 26. D; 27. D;
28. A; 29. B; 30. A; 31. D; 32. A; 33. C; 34. A; 35. B; 36. C

BIOLOGIYA-2, 25-26-son 2017

1. D; 2. B; 3. D; 4. D; 5. B; 6. A; 7. C; 8. D; 9. B;
10. D; 11. A; 12. C; 13. D; 14. B; 15. C; 16. A; 17. C; 18. B;
19. D; 20. C; 21. C; 22. B; 23. B; 24. C; 25. A; 26. B; 27. D;
28. B; 29. A; 30. C; 31. C; 32. C; 33. B; 34. D; 35. B; 36. A

FIZIKA-1, 22–23-son 2017

1. D; 2. A; 3. B; 4. C; 5. A; 6. B; 7. ?; 8. D; 9. C;
10. D; 11. ?; 12. D; 13. B; 14. A; 15. C; 16. B; 17. D; 18. A;
19. C; 20. B; 21. A; 22. D; 23. B; 24. A; 25. C; 26. B; 27. C;
28. D; 29. B; 30. D; 31. D; 32. A; 33. C; 34. A; 35. D; 36. A

FIZIKA 24-son 2017

1. A; 2. B; 3. D; 4. D; 5. C; 6. B; 7. C; 8. A; 9. C;
10. C; 11. B; 12. D; 13. B; 14. D; 15. A; 16. A; 17. A; 18. B;
19. B; 20. C; 21. A; 22. D; 23. B; 24. A; 25. D; 26. D; 27. B;
28. C; 29. C; 30. B; 31. D; 32. D; 33. C; 34. C; 35. A; 36. D

FIZIKA 25–26-son 2017

1. B; 2. C; 3. D; 4. B; 5. C; 6. A; 7. A; 8. C; 9. D;
10. C; 11. A; 12. D; 13. B; 14. B; 15. A; 16. B; 17. C; 18. D;
19. A; 20. A; 21. D; 22. C; 23. B; 24. B; 25. C; 26. B; 27. A;
28. D; 29. C; 30. A; 31. C; 32. D; 33. B; 34. D; 35. D; 36. A

GEOGRAFIYA 22–23-son 2017

1. C; 2. B; 3. A; 4. D; 5. A; 6. C; 7. B; 8. D; 9. A;
10. A; 11. B; 12. D; 13. D; 14. A; 15. C; 16. B; 17. C; 18. A;
19. B; 20. C; 21. B; 22. C; 23. D; 24. A; 25. A; 26. C; 27. B;
28. D; 29. C; 30. A; 31. D; 32. D; 33. A; 34. B; 35. B; 36. C

GEOGRAFIYA 24-son 2017

1. B; 2. D; 3. A; 4. C; 5. D; 6. C; 7. A; 8. B; 9. B;
10. A; 11. C; 12. D; 13. D; 14. C; 15. B; 16. A; 17. C; 18. B;
19. D; 20. A; 21. D; 22. A; 23. B; 24. C; 25. A; 26. C; 27. D;
28. A; 29. C; 30. D; 31. A; 32. B; 33. D; 34. A; 35. C; 36. B

GEOGRAFIYA-1, 25–26-son 2017

1. C; 2. B; 3. A; 4. D; 5. C; 6. A; 7. B; 8. D; 9. A;
10. D; 11. C; 12. C; 13. A; 14. D; 15. A; 16. C; 17. B; 18. D;
19. A; 20. C; 21. B; 22. B; 23. C; 24. A; 25. D; 26. A; 27. B;
28. D; 29. D; 30. D; 31. B; 32. B; 33. C; 34. D; 35. B; 36. A

KIMYO 22–23-son 2017

1. A; 2. C; 3. B; 4. D; 5. A; 6. B; 7. A; 8. D; 9. B;
10. A; 11. C; 12. C; 13. D; 14. A; 15. C; 16. A; 17. C; 18. C;
19. D; 20. B; 21. B; 22. D; 23. A; 24. A; 25. B; 26. B; 27. D;
28. B; 29. A; 30. B; 31. A; 32. D; 33. C; 34. C; 35. D; 36. B

KIMYO 24-son 2017

1. D; 2. D; 3. A; 4. D; 5. C; 6. C; 7. A; 8. B; 9. B;
10. A; 11. C; 12. D; 13. C; 14. D; 15. C; 16. C; 17. D; 18. C;
19. C; 20. D; 21. D; 22. C; 23. A; 24. B; 25. C; 26. B; 27. B;
28. B; 29. D; 30. C; 31. C; 32. B; 33. A; 34. B; 35. C; 36. C

KIMYO-1, 25–26-son 2017

1. A; 2. B; 3. B; 4. A; 5. C; 6. C; 7. A; 8. D; 9. A;
10. C; 11. B; 12. A; 13. D; 14. A; 15. D; 16. C; 17. D; 18. A;
19. C; 20. D; 21. C; 22. C; 23. B; 24. A; 25. A; 26. C; 27. B;
28. C; 29. A; 30. B; 31. C; 32. D; 33. B; 34. D; 35. B; 36. D

KIMYO-2, 25–26-son 2017

1. C; 2. C; 3. D; 4. B; 5. A; 6. B; 7. A; 8. D; 9. B;
10. B; 11. C; 12. B; 13. B; 14. A; 15. A; 16. D; 17. B; 18. C;
19. B; 20. D; 21. D; 22. A; 23. C; 24. B; 25. B; 26. B; 27. B;
28. B; 29. B; 30. B; 31. B; 32. D; 33. B; 34. B; 35. C; 36. B

МАТЕМАТИКА (рус) № 22–23, 2017

1. A; 2. C; 3. D; 4. C; 5. B; 6. D; 7. B; 8. A; 9. D;
10. A; 11. B; 12. C; 13. A; 14. D; 15. B; 16. D; 17. B; 18. A;
19. D; 20. C; 21. D; 22. A; 23. C; 24. B; 25. A; 26. B; 27. D;
28. A; 29. C; 30. D; 31. B; 32. A; 33. C; 34. C; 35. B; 36. D

NEMIS TILI 22–23-son 2017

1. B; 2. A; 3. C; 4. A; 5. D; 6. B; 7. B; 8. C; 9. D;
10. C; 11. A; 12. D; 13. A; 14. A; 15. C; 16. B; 17. B; 18. C;
19. A; 20. C; 21. D; 22. A; 23. D; 24. D; 25. A; 26. D; 27. C;
28. A; 29. B; 30. A; 31. D; 32. C; 33. B; 34. A; 35. B; 36. B

NEMIS TILI 24-son 2017

1. B; 2. A; 3. C; 4. A; 5. D; 6. B; 7. B; 8. C; 9. D;
10. C; 11. A; 12. D; 13. A; 14. A; 15. C; 16. B; 17. B; 18. C;
19. A; 20. C; 21. D; 22. A; 23. D; 24. D; 25. A; 26. D; 27. C;
28. A; 29. B; 30. A; 31. D; 32. C; 33. B; 34. A; 35. B; 36. D

ИСТОРИЯ № 22–23, 2017

1. C; 2. D; 3. D; 4. C; 5. A; 6. B; 7. A; 8. B; 9. A;
10. C; 11. A; 12. C; 13. C; 14. B; 15. D; 16. A; 17. A; 18. A;
19. D; 20. C; 21. B; 22. D; 23. B; 24. C; 25. A; 26. D; 27. B;
28. D; 29. B; 30. C; 31. A; 32. C; 33. A; 34. A; 35. D; 36. B

ИСТОРИЯ № 24, 2017

1. D; 2. D; 3. C; 4. A; 5. A; 6. C; 7. D; 8. B; 9. C;
10. D; 11. A; 12. A; 13. D; 14. B; 15. A; 16. C; 17. A; 18. C;
19. A; 20. D; 21. A; 22. C; 23. B; 24. D; 25. A; 26. B; 27. B;
28. A; 29. C; 30. D; 31. C; 32. B; 33. A; 34. D; 35. C; 36. B

ИСТОРИЯ № 25–26, 2017

1. D; 2. D; 3. C; 4. A; 5. C; 6. B; 7. C; 8. A; 9. C;
10. A; 11. D; 12. B; 13. B; 14. C; 15. A; 16. B; 17. B; 18. D;
19. A; 20. B; 21. C; 22. D; 23. D; 24. C; 25. A; 26. B; 27. D;
28. C; 29. A; 30. C; 31. A; 32. D; 33. D; 34. A; 35. B; 36. C

РУССКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА № 22–23, 2017

1. B; 2. D; 3. D; 4. A; 5. C; 6. A; 7. A; 8. D; 9. A;
10. A; 11. D; 12. C; 13. C; 14. B; 15. C; 16. D; 17. B; 18. B;
19. A; 20. D; 21. A; 22. B; 23. C; 24. C; 25. D; 26. D; 27. A;
28. B; 29. B; 30. C; 31. D; 32. A; 33. A; 34. C; 35. B; 36. B

РУССКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА № 24, 2017

1. A; 2. A; 3. B; 4. C; 5. B; 6. A; 7. A; 8. C; 9. A;
10. D; 11. C; 12. A; 13. A; 14. D; 15. B; 16. B; 17. D; 18. C;
19. C; 20. B; 21. C; 22. C; 23. D; 24. A; 25. D; 26. A; 27. B;
28. B; 29. B; 30. D; 31. C; 32. D; 33. A; 34. D; 35. C; 36. D

РУССКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА № 25–26, 2017

1. A; 2. C; 3. D; 4. C; 5. A; 6. A; 7. D; 8. B; 9. A;
10. C; 11. A; 12. B; 13. C; 14. A; 15. C; 16. B; 17. D; 18. A;
19. B; 20. C; 21. D; 22. B; 23. A; 24. B; 25. D; 26. B; 27. D;
28. A; 29. A; 30. C; 31. C; 32. A; 33. A; 34. C; 35. B; 36. B

ФИЗИКА (рус) № 22–23, 2017

1. C; 2. A; 3. A; 4. B; 5. D; 6. D; 7. B; 8. C; 9. B;
10. C; 11. A; 12. D; 13. C; 14. D; 15. B; 16. A; 17. A; 18. B;
19. C; 20. A; 21. B; 22. C; 23. D; 24. C; 25. D; 26. B; 27. A;
28. C; 29. A; 30. A; 31. D; 32. D; 33. C; 34. B; 35. D; 36. B

ФИЗИКА (рус) № 25–26, 2017

1. B; 2. B; 3. D; 4. B; 5. C; 6. B; 7. A; 8. B; 9. A;
10. A; 11. D; 12. B; 13. C; 14. D; 15. A; 16. C; 17. C; 18. A;
19. B; 20. C; 21. C; 22. D; 23. A; 24. C; 25. C; 26. C; 27. A;
28. A; 29. D; 30. C; 31. B; 32. B; 33. B; 34. B; 35. A; 36. B

ХИМИЯ (рус) № 22–23, 2017

1. B; 2. C; 3. C; 4. A; 5. C; 6. D; 7. A; 8. D; 9. D;
10. C; 11. D; 12. D; 13. B; 14. C; 15. C; 16. B; 17. A; 18. A;
19. D; 20. C; 21. B; 22. D; 23. B; 24. D; 25. C; 26. D; 27. B;
28. D; 29. D; 30. C; 31. C; 32. C; 33. A; 34. D; 35. A; 36. B

1. Qaysi harf?

Y F M A M I I A S O N ?

Harflar ketma-ketligi va quyidagi tenglik berilgan.

Y=1 F=2 M=3 A=4

M=5 I=6 I=7 A=8

S=9 O=10 N=11

Ketma-ketlikning keyingi harfini toping.

2. Sirli qotillik

Bir odam mashinasida sayohat qilayotgan vaqtida uzoqdan snayper bilan otib o'ldirilibdi. Lekin Uning mashinasining oynasi yopiq va mashinada hech qanday iz qolmagan. Bu voqea qanday sodir bo'lgan?

3. Olmalar soni

Bir bola qo'lidagi to'qqiz olmaning ikkitasidan boshqa hammasini yeb qo'ysa, bolada nechta olma qoladi?

4. Almashib qolgan pullar

Xorij o'lkalaridan birida bir odam bir kun bankomatlar ishlamay qolgani sababli bankka borib plastik kartochkasidagi pulni naqd pulga aylantirmoqchi bo'libdi. Bankir, o'sha kuni juda charchagani sababli qog'ozda yozilgan summadagi sentlar o'rnida turgan son miqdoricha dollar, dollar o'rnida turgan son miqdoricha sent (tanga) beribdi. Odam pulni sanamay bankdan chiqibdi-yu, magazinga borib 5 sentlik narsa olibdi. Shunda birdaniga cho'ntagidagi pulni sanab ko'rish xayoliga kelib qolibdi. Qarasa, cho'ntagidagi pul olishi kerak bo'lgan puldan ikki barobar ko'p edi. Odam aslida qancha pul olmoqchi edi?

5. Bolalarimning yoshi

Ancha vaqtdan beri ko'rishmagan do'stlar uchrashib qolishdi. Ularning orasida shunday suhbat bo'lib o'tibdi:

- Sening uchta bolang bor edi. Ular hozir necha yoshlar?

- Ularning yoshlari ko'paytmasi 36 ga teng.

- Bergan ma'lumoting kam.

- Ularning yoshlari yig'indisi sening uyingning raqamiga teng.

- Yana nimadir yetishmayapti.

- Kattasining sochlari sariq, ko'zlari qora.

Shundan so'ng u do'stining farzandlari yoshini bilib olibdi. U qanday bilgan?

6. Rasmdagi xatolik

Gazetaning 2017-yil 24-sonida berilgan mantiqiy savollarning javoblari:

1. Suvni isrof qilmaslik uchun (Anor qoldirgan dog'ni ketkazish uchun ko'p suv sarflanadi. Sahroliklar uchun esa bir tomchi suv ham oltinga teng).

2. Odamga.

3. Soya.

4. Josus, ayg'oqchi.

5. Derazadan tushgan yorug'lik tufayli Uatsonning o'ng yuzidagi soqol toza olingan, yorug'lik tushmagan tarafi chala olingan.

ABITURIYENT

Muassis:

“Ta’limda baholash va tadqiqotlar” MCHJ

OBUNA INDEKSI:

554

Bosh muharrir:
Oynisa
HOJIYEVA

Direktor:
Qobil
SHOIMOV

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0270-raqam bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 100059, Toshkent sh. Furqat ko'chasi, 2
Tel: (+99893) 530-15-51

Website: www.abituriyent.uz

Sahifalovchi-dizayner:
Behzod HAYDAROV

Gazeta tahririyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi. Bichimi – 58x84 1/8.
Hajmi – 8 bosma taboq

Gazeta ikki haftada bir marta payshanba kuni chiqadi

ISSN 2181-6662

Gazeta «O'zbekiston» NMIU bosmaxonasida chop etildi.

Korxona manzili:
Toshkent shahri, Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Adadi: 5600
Buyurtma № V-969

Gazeta materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyatning yozma roziligi bilan amalga oshiriladi.

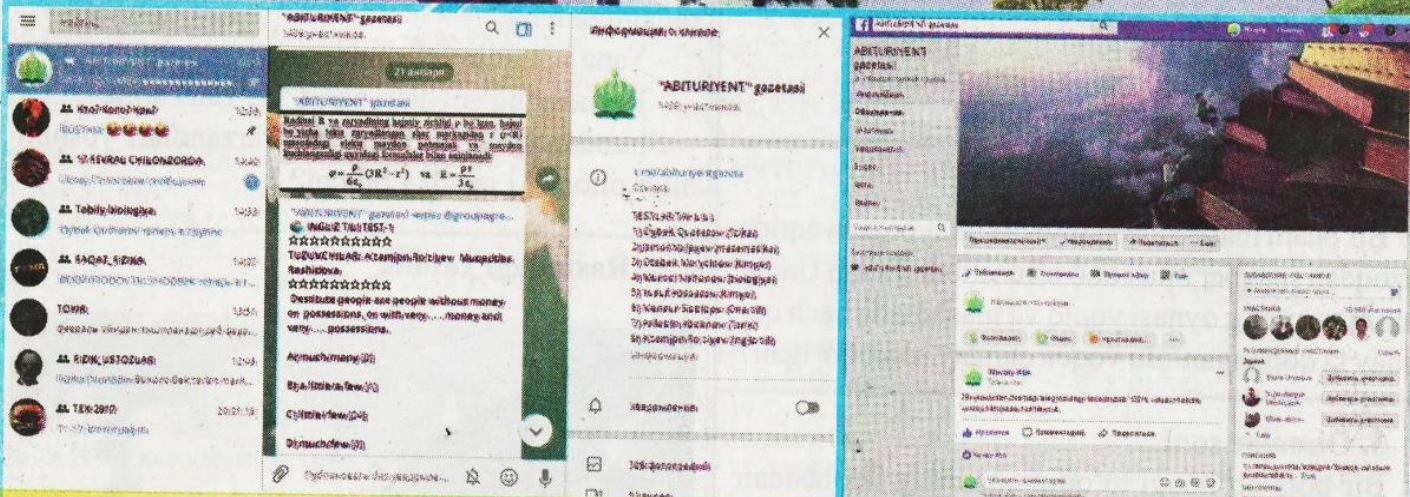
Reklama

NAVOIY

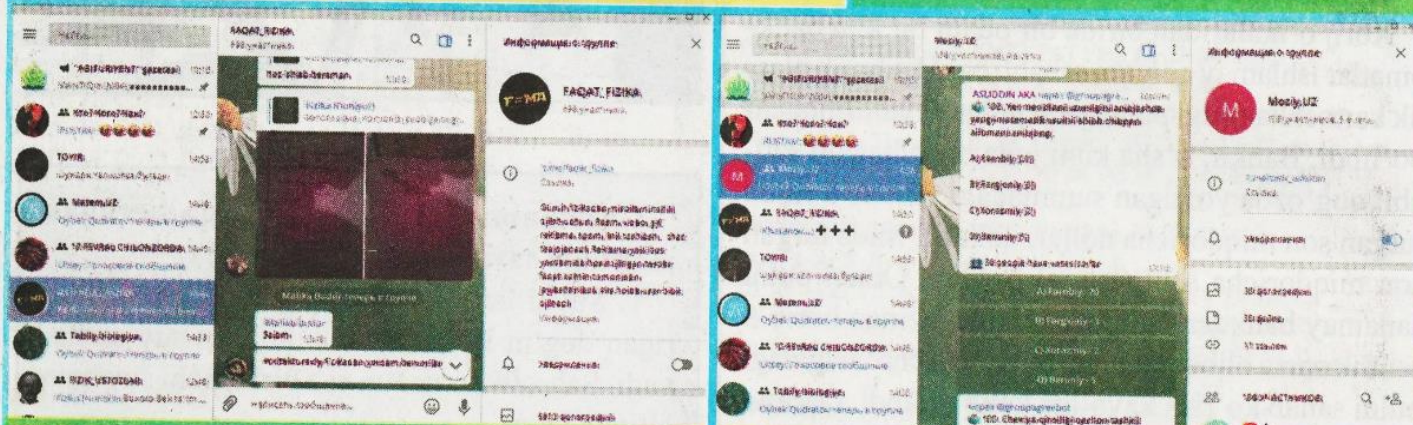
ABITURIYENTLAR TAYYORLOV MARKAZI

(93) 579 05 79

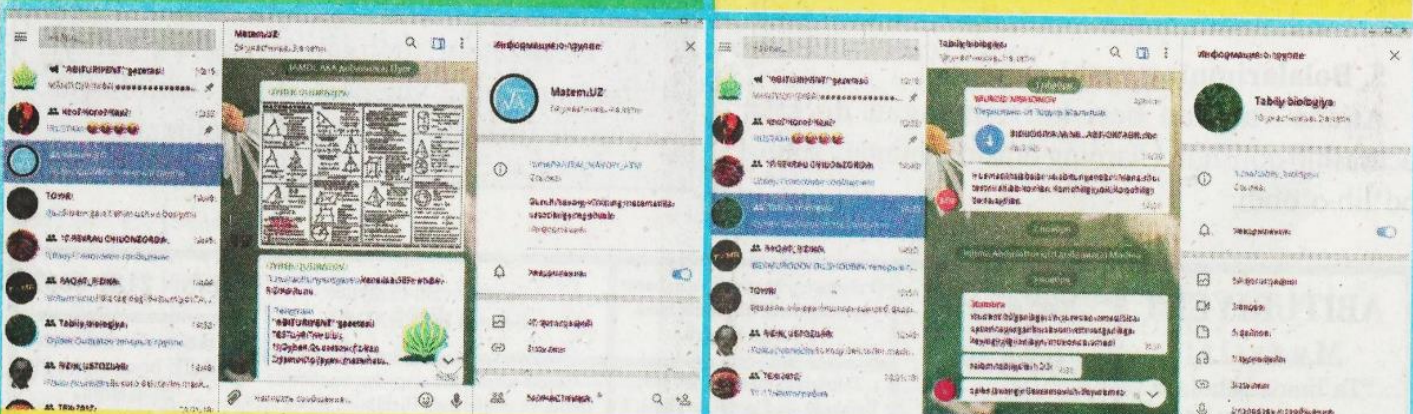
BARCHA FANLARDAN YANGI TESTLAR VA ULARNING TO'LIQ TAHLILI.
Har kuni, kun davomida. @abituriyentgazeta kanali. Ushbu kanalda
29-yanvardan boshlab virtual tarzda fan olimpiadalari o'tkazila boshlaydi.
Shuningdek, hafta davomida KUN_TESTI loyihasi davom etadi.

Fanlar bo'yicha savol-javoblar
va test tahlillari.
www.facebook.com/groups/Abituriyentuz

Kun davomida fizikadan testlar, tahlillar,
video yechimlar guruhi. t.me/faqat_fizika, @fizUZ.

Tarix fanidan o'zbek va rus tillarida testlar va
munozaralar guruhi. @moziy.Uz, @moziyUZ.

Matematika, geometriya va informatikadan testlar,
tahlillar va savol-javoblar guruhi.
@MATEM_NAVOIY_ATM.

Biologiya fanidan savol-javoblar guruhi.
@tabiiy_biologiya, @biomadridUZ.

Xizmatlar litsenziyalangan. № 006172-09